

Naročnina mesečna
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2054

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Naš narodni praznik

Današnji narodni praznik, spomin na zedinjenje treh jugoslovanskih narodov v eno državo, pomeni obenem veliko nalogo, ki nam je dana od zgodovine: da bi bili med seboj čedalje bolj složni in da bi drug drugega čedalje bolj umevali, spoštovali in upoštevali. Tako se bo naša državna enota, ustvarjena od naše skupne volje, skupnega prirodnega stremjenja in dejanske koristi, bolj in bolj krepila in izoblikovala v neporušljivo in nepremagljivo silo. Ta sila je zadovoljna, edino in zavedno ljudstvo, ki v svoji državi uživa vse svoje naravne pravice v narodnem, jezikovnem in kulturnem oziru, se ne čuti samo kot vladano, ampak tudi kot vladajoče in ga noben privilegiran sloj ali skupina ne izkorišča, ampak je vsem, naj bodo narodno ali stanovsko še tako diferencirani, zagotovljen obstoj in dvig bodisi na političnem bodisi na gospodarskem in kulturnem območju.

Sile, ki ljudstva ne razumejo, ki njegovo soglasje ne smatrajo za potrebno in so mu, da ohranijo in zasigurajo svojo nadoblast, hotele narekovati svojo samovoljo, so tak naraven in zdrav razvoj v močno, v resnici edinstveno državo dolgo časa zadrževali. Toda ljudstvo, ki hoče to državo, v kateri naj bo vsak del v vsej svoji osebitosti z vsemi svojimi možnostmi in ustvarjačo voljo enako potreben, cenjen in upoštevan, je v svoji zdravi odpornosti premagalo nasprotne sile in more sedaj vse svoje moči svobodno in neovirano zastaviti za blagor skupne domovine, ki stoji nad vsem in na vsemi kot naša najvišja vrednota. Jugoslavija, ki je vsem Jugoslovonom edini in naj-

Dr. Ante Pavelić, pozneje prvi predsednik senata, bere v imenu zagrebškega Narodnega veča spomenico o zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev ob priliki slovesnega sprejema pri takratnem regentu poznejšemu kralju Aleksandru I., ki ga obdajajo člani takratne srbske vlade.

močnejši branik, jamstvo ene same politične bodočnosti, duhovnega poleta in moralne sile ter podlaga za skupno moč na zunaj in za notranjo slogovno v demokratični vladavini in pravičnem socialnem redu, se obrisuje pred nami kot ideal, ki se uresničuje v srcu ljudstva, med vsemi jugoslovanskimi narodi in v vseh stanovih, ki to medsebojno vez čutijo kot svojo, vsem drugim nadrejeno potrebo in zahtevo življenja ter napredka. Čim bolj se bo vsak Srb, vsak Hrvat in Slovenec zavedal, da je ta država nepremagljivo zavetišče njegovega

narodnega obstoja, njegovega jezika in omike, vsega, kar mu je tekmo dolgih stoletij bilo najsvetejše in za kar se je boril z vsemi nasprotnimi silami — tem dražja mu bo, tem bolj bo gojil medsebojno vzajemnost, ki je neobhoden pogoj za njen obstoj in procvit, in bo naša država pomenila res svobodno soglasno sodelovanje za občo korist, za naše skupno gmetno blagostanje in kulturni napredek ter veljavo v svetu.

Važen zgodovinski trenutek v zgodovini, ko se bo Evropa morala odločiti, ali hoče mir na

podlagi demokracije, ki zahteva harmonično sodelovanje najraznoličnejših ljudi, nazorov in strank v obče dobro, ali pa ji je ljubše barbarstvo, ko en sam človek, ena sama klika in en sam despotski sistem ljudi združuje kot sužnje po brezobzirni sili, je našel Jugoslavijo vod vodstvom mož, ki so si odločno in odkrito postavili za cilj ljudski režim, sporazum vseh delov naše države in korenito socialno in gospodarsko preureditev. Tako bo naš mali in srednji človek mogel dostojno živeti in svoje sile posvetiti ne sami goli skrbi za skorjo kruha, ampak za človeka vredno gmetno blagostanje in duševno kulturo, kar je najtrdnjša podlaga miru in reda pa resnično trdne države, ki se ji ni treba bati nobenih viharjev. Taka država se ne ustvarja s praznim besedičenjem, abstraktnimi teorijami in prerakanjem, kaj prav za prav smo ali kaj nismo, ampak s trdim in poštenim delom. Pod modrim regentstvom princa Pavla, ki vodi državo v imenu našega kralja Petra II., h kateremu se danes vse ljudstvo Jugoslavije klanja v ljubezni in spoštovanju, vidimo na delu nesebično skrb za blagor države, vseh treh jugoslovanskih narodov in vseh ljudstva, predvsem onih, ki so zaščite in socialnega dviga najbolj potrebni; vidimo pa tudi resno prizadevanje za sporazum s Hrvati, ki je glavno vprašanje naše države. Zato je danes praznik zedinjenja, kakor smo si ga vedno želeli: poln velikih upravičenih nad in trdnega prepričanja, da je bodočnost Jugoslavije svetla in velika.

Franco zopet napada

Nov udar v Madrid s severa,

Tri sovjetske ladje potopljene v Kartageni

Pariz, 30. nov. b. Po poročilih »Echo de Paris« in »Journal« in tudi drugih francoskih listov so pričeli večer ob 7 zjutraj nacionalisti ponoven splošen napad proti španski prestolnici. Napad je prišel s težkim topniškim ognjem, ki je obsul vso črto, ki jo branijo rdeči milicioni od severa do juga. Nacionalisti so koncentrirali topniški ogenj predvsem proti mestnim četrtim Atoha in Pacifico ter okrog južnega kolodvora, Segovijske ulice, proti vrtovom, ki ležijo južno od bivšega kraljevskega dvorca na Campo Moro in na severni del mestne četrti Quatro Caminos ter Tetuan de las Victorias.

Topniški ogenj je dosegel okrog 9 višek in v tistem trenutku se je dignilo z nacionalističnih letališč okrog 40 letal ter izvedlo grozen napad na špansko glavno mesto. Nacionalistični aparati so križarili nad Madridom več kot dve uri ter bombardirali že v naprej določene cilje. Okrog poldneva sta topnišče in letala opravila svojo nalogo ter sta usmerila vse svoje akcije še enkrat na vso četrti Quatro Caminos, Tetuan de las Victorias in Arguelles.

Ob 2 popoldne so začeli brniti motorji tankov, za njimi pa gosta vrsta nacionalnih napadalcev iz San Antonio de la Florida v smeri okrog bivše kraljeve palače, ki so jo branitelji Madrida pretvorili v pravo trdnjavo. Razvila se je strašna borba od moča do moča. General Varela je izdal povelje za splošen napad vse fronte od Atoha na jugu in do severa zaradi tega, ker so branitelji koncentrirali vse svoje rezerve in okrepitve v mestnem delu Arguelles. Na severu so nacionalistične čete prodrle v Quatro Caminos ter zasedle Avenida, Lablo Iglesias. Takoj so zavzeli nekaj utrjenih hiš, iz katerih so pregnali milicionike. Najhujeje borbe pa so se razvile na južnem delu četrti Atoha. Tu so nacionalisti prodrli do glavnega trga in do ulice okrog stare kraljevske palače ter so v borbi na nož zasedli vso barikado na Pasejo Rosales. S tem so zasedli postojanke, ki jim bodo služile za nadaljni napad in napredovanje.

K poročilu francoskih listov je izšel v nacionalističnem taboru v Salamanci kratek komunik, ki je objavil uspeh nacionalističnih čet kmalu po polnoči. Komunik trdi, da je zboljšanje vremena omogočilo nacionalistom izvesti važne operacije za zboljšanje njihovih položajev. Komunik posebej poudarja, da so nacionalisti izvršili nenadni napad severozapadno od glavnega mesta ter so tako presekali cesto, ki veže Madrid s Siera Guadaramo, istočasno pa so s severa prodrli tudi v Madrid. Po napredovanju iz Casa del Campo so zasedli po težkih borbah še dva Humero, od kjer so sile generala Varelle prodrle dalje v severozapadni smeri čez Posuelo de Alereon in prodrle do ceste ki veže Madrid s somosierskim letiščem. Nacionalisti so zajeli okrog tisoč madridskih braniteljev, po večini inozemcev, na bojišču pa jih je obležalo 700 mrtvih. Borbena delavnost je po polnoči zopet oživela.

Dunajska vremenska napoved: Padavine, naraščanje temperature na 8 do 9 stopinj Celzija, viharji z zapada.
Zagrebska vremenska napoved: Stalno in hladno.

Rdeča olenziva zlomljena

Salamanea, 30. nov. b. Iz štaba nacionalistov se čuje, da je v teku večerajšnjega dne prišlo do temeljite spremembe v korist nacionalnih sil. Ofenzivni podvigi rdečih, ki so jih storili zadnje dni, so končevali z zlomljenimi ter je inicijativa zopet prešla v roke belih, ki onemogočajo vsak razmah rdečih sil. Danes ni nobene nevarnosti več za Toloso in tudi ne za Toledo, ker sta ofenzivi v obeh smereh razbiti.

Od treh sovjetskih ladij, ki so jih nacionalistični bombniki danes potopili v kartagenski luki, je bila ena natovorjena s vojnim materialom in municijo. Ta ladja je zletela v zrak, eksplozija pa je napravila v sami luki ogromno škodo. Nacionalistična letala so letela zelo nizko ter so odlično zadela cilje. Pri Oviadu je napad rdečih sil odbil s težkimi izgubami ter so imeli milicioni 400 mrtvih. Mnogo je bilo tudi ranjenecv, za katere pa rdeči nimajo zdravil in pa vojne materiala.

Čuje se, da je hotel predsednik katalonske vlade Companys pobegniti v Francijo, da bi prebival o sedanjem položaju v Španiji, pa so mu to anarhisti preprečili ter je obenem z Azanjo njihov ujetnik.

Tekom večerajšnjega dne so bile le manjše borbe na drugih bojiščih. Na Pasejo Rosales pa so nacionalistične čete zavzele 6-nadstropno hišo, ki je bila spremenjena v pravo trdnjavo s 30 strojnicami. Napad so izvršili tujski legionarji z ročnimi granatami.

Iz Alicante se čuje, da je zadnje bombardiranje mesta po nacionalističnih letalih imelo strašne posledice. Poleg ogromnega števila žrtve je zažganega pol mesta, ki še vedno gori, ker nimajo dovolj sredstev za gašenje požara. Porušeni so vsi glavni vojaški objekti in tudi v luki so bombe napravile ogromno škodo.

V Cordobi se že od julija junaško brani skupina civilne garde, ki je prešla na stran nacionalistov. To skupino obskrbujejo s hrano in municijo nacionalisti s pomočjo letal, istočasno pa ji dajejo tudi nova navodila. Samostan, v katerem so zabarikadirani gardisti, leži na zelo ugodnem griču.

Iz Barcelone so prispele v teku večerajšnjega dne vesti, da v Kataloniji ne vlada prevelika sloga. Trdi se, da so tamkaj ustrelili tudi znanega Casanova, katerega ime se omenja že od začetka

mešanske vojne. Katalonska meja napram Franciji je v rokah anarhistov in je sedaj zaprta. Ni znan vzrok, vendar pa nekaj ne more biti v redu. Te vesti je prinesel v Francijo neki polkovnik, ki je v soboto pobegnil čez špansko mejo v Francijo.

Rdeči poročajo: dež

Valencia, 30. novembra. AA. Agencija Fabra poroča: Na vsem španskem vladu deževje, kar onemogoča operacije. Na madridski fronti še nadalje traja topniški dvoboj. Sovražne čete so izvršile več napadov, ki so omajali sovražnika. Nacionalistično zbiranje čet v pokrajini Garabito in na Francoskem mostu so razgnali. V odseku Veldemoru so republikanci prodrli in so nacionalisti imeli velike izgube. Južno od Taja so republikanske čete zavzele postojanke, na obeh bregovih in zasedle griče 80 km od Madrida v zaledju nacionalistov. V pokrajini Pozuelo de Alarcónu so nacionalisti napadli, vendar so vladne čete takoj odgovorile s protinapadi in prodrle več kilometrov. Pri tej priložnosti so naše čete zaplenile mnogo vojnega materiala in dva možnarja kalibra 81.

Na fronti Guadajalari so sovražne čete ponovne zavzele vasi Santetio, Semilas, Robledarcas, Praduas in Las Calsadas. Na jugu pokrajine Sanntan-

Blum in Daladier temno slikata svetovno politični položaj

Pariz, 30. novembra. AA. Havas: V svojem govoru v Evresu je ministrski predsednik Leon Blum podčrtal, da ne bo kriva soc. stranka, če se ljudska fronta nekega dne razbije. Stranka zahteva samo, da se naj izpolnijo sprejete obveze in ničesar drugega. Na prvem mestu stoji vprašanje razdelitve proizvodov. Radikal-kalnosocialistična stranka se bori samo proti tistim, ki so sovražniki republike in demokracije. Novi socialni red se lahko ustanovi samo na temelju miru med vsemi Francozi. Internacionalni mir pa je težak in delikaten.

Vojni minister Daladier, predsednik radikalno socialne stranke je rekel: Nikogar ne dolžim, da hoče vojno. Reči pa moram, da ima mednarodni mir gotove pogoje. Danes kakor pred dvema letoma je mir v nevarnosti. Danes zahteva tudi Azija, da hoče imeti besedo v evropskih vprašanjih. Naša dolžnost je, da rečemo vsem narodom, da je njihovo tekmo-

der so republikanske čete takisto zavzele več vasi, oddaljene kakih 65 km od Burgosa. Našteli smo okoli 200 padlih nacionalističnih vojakov zaplenili smo pa tudi mnogo vojnega materiala.

V Asturiji so republikanske čete zavzele grič Los Pinos, ki omogoča obstrelevanje Grada, glavnega štaba nacionalističnih čet. Tudi smo z dinamitom razstrelili most Balduno in tako popolnoma odrezali kolono, ki se nahaja v okolici Orada, od nacionalističnih čet, ki operirajo v pokrajini okoli Ovidae.

Alicante gori

London, 30. nov. b. Nacionalistične eskadre težkih bombnikov so zasule snoči luko Alicante s zažigalnimi bombami. Vse mesto je v plamenu. Zlasti veliko škodo trpijo luke in razne železniške postaje.

Madrid, 30. nov. b. Dva britanska rušilca in ena francoska križarka sta pripluli snoči v barcelonsko luko, medtem ko je ena francoska križarka skoraj istočasno odplula iz luke. Iz teh ladij se čuje, da se vzdolž vse katalonske obale do Kartagene ne nahaja niti ena Francova ladja, ki bi izvajal blokado nad katalonsko obalo. Pač pa je v Palma de Majorca 5 italijanskih vojnih ladij in dve nemški križarki.

Anglija bo ščitila Belgijo

Bruxelles, 30. nov. m. Belgijski ministrski predsednik van Zeeland je te dni bival v Londonu. Njegovi londonski sestanki so bili precej neopaženi, kar da slutiti, da so se razgovori sukali okoli zelo važnih in odločilnih dejstev. Poudariti je treba, da je to prvi obisk belgijskega državnika po tisti znanj izjavi o oboroženi belgijski nevtralnosti, ki je nekoliko podčrtala neodvisnost in samostojnost Belgije napram vsem sosedom, posebno pa proti Franciji in Angliji. Angleška vlada je bila zaradi tedanje izjave belgijske vlade nekoliko prizadeta, vendar pa ni pojasnila svojih nazorov, ker je mislila, da bo širša locarnska konferenca lahko zopet razčistila odnose med Belgijo, Francijo in Anglijo. Van Zeelandovo potovanje v London pa dokazuje, da je locarnska konferenca še zelo daleč, če bo do nje sploh prišlo. Zato je Anglija morala razčistiti svoje stališče napram Belgiji in sedaj, ko se je vrnil van Zeeland, je zavladalo veliko zadovoljstvo v belgijskih krogih. Izjavlja se namreč da van Zeeland dobi v Londonu vse varščine in zagotovil, ki si jih je mogel želei. Sporočeno mu je bilo da bo Anglija takoj brez debate priskočila Belgiji na pomoč, če bi bila napadena. Ta izjava angleške vlade je silno važna, ker se zmeraj mnogi diplomatski zgodovinarji trdijo, da leta 1914 Nemčija ne bi tvegala izbruha svetovne vojne, če bi bil Grey tedaj pravosčasno izjavil, da se bo Anglija držala nevtralističnih pogojev, ki ščitijo Belgijo.

Dr. Stojadinović v Slav. Brodu

Slavonski Brod, 30. novembra. AA. Z današnjim vlakom je prispel v Slavonski Brod predsednik ministrskega sveta in zunanji minister g. dr. Milan Stojadinović v spremstvu svojega kabinetnega šefa Jovana Gašića.

Na postaji so predsednika pozdravili senator Kovačević, poslanec dr. Damić, poveljnik mesta general Jorgović, župan dr. Kovačević in odposlanci ministra za trgovino in industrijo in prometnega ministra generalni ravnatelj Naumović in načelnika Zdravković in Milivojević. Po priho-

du v Slavonski Brod se je predsednik vlade z ostalim spremstvom odpravil takoj v vagonsko tovarno, kjer ga je sprejel generalni ravnatelj inž. Hen z več člani upravnega sveta. Predsednik vlade je ostal v tovarni dve uri in se živahno zanimal za delo v posameznih oddelkih. Po ogledu tovarne je bila konferenca, na kateri so govorili o bodočem delu tovarne tako, da bo imela trajen obrat in da bo mogla trajno zaposliti primerno število delavcev.

6 mesecev Blumove vlade

Te dni bo minulo ravno pol leta, odkar je na čelu Francije vlada ljudske fronte pod predsedstvom Leona Bluma, voditelja socialistov. Zanimivo bi bilo vedeti, če se je »eksperiment Blum«, kot vlado ljudske fronte v Franciji radi imenujejo, obnesel, kje in na katerih območjih se je obnesel in kakšni so njegovi izgledi za bodočnost. Ne smemo namreč pozabiti, da je Francija še vedno odločilni činitelj evropske in svetovne politike in od njene moči odvisno od njene slabosti bo veliko odvisno, če bo Evropa zagrmela v novo krvavo vojno pustolovščino ali pa ji bo ostal mir ohranjen.

»Ljudska fronta« je začela svojo vladavo s štiri socialnimi zakoni, ki so jih socialisti stalno imeli v programu in ki so jih zahtevali tudi kršč. socialisti z isto verno. Ti štiri zakoni so se takli:

1. Zvišanja delavskih plač, ki so bile po nekaterih industrijah izredno nizke, za povprečno sedem odstotkov.
2. Uvedbe obveznega in plačanega letnega delopusta, ki je bil plačan letnih počitnic za delavstvo.
3. Predpisa kolektivnih delovnih pogojev po vseh industrijah obratnih in za vse stanovske organizacije.
4. Uvedbe 40 urnega delovnega tedna za vso industrijo.

Vlada ljudske fronte je mislila, da bo s temi socialnimi zakoni prvič ustregla socialnim potrebam in si tako pridobila simpatije širokih plasti naroda, na drugi strani pa je računala, da bo s temi zakoni francosko gospodarstvo dobilo novo injekcijo in se bo začelo hitro dvigati iz zastoja h krepkemu življenju.

Dežela je prva dva zakona sprejela brez vsakega odpora. Bila sta potrebna. To je vsakdo uvidel. Socialna zakonodaja, ki je bila nekoliko zaostala, se s tem bila izpopolnjena tudi v Franciji. Toda tretji in četrti zakon pa sta našla na hud odpor, ker so delodajalci smatrali, da jih v sedanjih krizi ni treba utesnjevati s takimi predpisi, ki manj pa obremenjujejo podjetja, ko itak komaj še živijo. Delavstvo nasprotno je bilo novih pridobitev veselo in je tudi veselo šlo v boj, da izvedbo tretjega in četrtega zakona izvede. Začela se je epidemija etavk, ki so zavzemale posebno obliko »zasedbe podjetja po etavkujočih«. Zasedba je trajala tako dolgo, dokler se podjetje ni uklonilo in podpisalo novo kolektivno pogodbo z delavstvom. V prvih mesecih vlade ljudske fronte so stavkale stotisočere delavke množice, enkrat jih je bilo celo nad milijon. Posledica tega je bila, da so se začele cene raznih potrebščin hitro dvigati. Podjetja so nova bremena zvalila na kupca, ki se je maščeval na ta način, da je manj kupoval, manj potrošil, državi manj davka in trošarin plačal, podjetja pa prisilil, da

so obrat obratila, delavce odpustila in brezposelne zopet vrnil nazaj državi v naročje. Država je bila že julija meseca prisiljena iskati denarnih sredstev s pomočjo notranjega posojila, ki pa je ključno izpadlo, ker so banke in bogataši zaprli ušesa in blagajniške predale za pozive socialistične vlade.

Vlada ljudske fronte si iz denarne stiske ni mogla drugače pomagati, kakor da razvrednoti denar, kar se je zgodilo meseca septembra, in da onemogoči beg zlata iz dežele, ki je zavzemal že silno nevarne obsege. Toda tudi razvrednotenje denarja, ki je cene francoskim izdelkom na svetovnem trgu znižal in tako francoskega trgovca usposobil, da je lahko prodajal na tujih tržiščih, česar prej, ko je bil zlati frank tako drag, ni mogel, ni nič pomagalo. Cene so se še naprej dvigale in delavci, ki je julija meseca s povišanjem svoje plače vsaj nekaj pridobil, je stal nasprotno novim cenam brez obrambe, saj sedaj za svojo plačo še tega ni mogel kupiti, kar je lahko kupil pred prihodom Blumove vlade. Začela se je nova socialna gibanja, novi izbruhi delavske nezadovoljnosti, nove zasedbe tovarnen, nove zahteve po povišanju plač, novi zastoji v industriji in tako naokrog v vseh vrtincih. Finančni položaj vlade same pa se je še poslabšal. Finančni minister je predložil parlamentu proračun, ki spada med najbolj katastrofalne proračune v zgodovini tretje republike, ker izkazuje v svojem rednem in izrednem delu kar nad 25 milijard primanjilja. Pred to zagonetno etavo sedaj Blum!

Pri tem pa je treba ugotoviti, da se brezposelnost nikakor ni zmanjšala v primeri z lanskim letom in je sedaj za 14.000 višja (406.000 znaša brezposelnost koncem novembra) od novembra številke 1935. Obljuba socialnega ministra, da bo uvedba 40 urnega delovnega tedna brezposelnost takoj izbrisala, se torej ni izpolnila.

Življenjske potrebščine so v šestih mesecih vlade ljudske fronte silno narasle. Najhuje se je dvignila cena kruha, ki je rasla za 60 centov in je danes francoski kruh skoraj najdražji v Evropi. Tudi pri ostalih potrebščinah je porast cen dosegel 20%. Posledica tega je seveda tudi porast delavske nejevolje, ki zahteva v istem razmerju tudi povišanje delavskih mezd.

Novi socialni zakoni so sicer v prvih dneh nekoliko poživili notranjo trgovino v državi. Ljudje so mnogo kupovali, toda opazilo se je takoj, da so to bili bolj nakupi iz strahu pred nepoznano bodočnostjo denarja kakor nakupi iz potrebe. V novembru že je tudi ta polet trgovine, ki je dala mastne zaslužke velikim trgovskim podjetjem, ne nadomestila usahnili in je nastopilo mrtvilo. Zunanja trgovina pa se nikakor ni popravila na boljše. V oktobru je francoski izvoz sicer nekoliko narasel v vrednosti, a nikakor ne v količini. Skupna bilanca zunanje trgovine pa se je znatno poslab-

Položnice

prilagamo v današnji izdaji »Slovenca« za vse poštarne naročnike, da se z njo poravnava naročnina za čas od 1. decembra 1936 dalje in morebitni zaostanki iz prejšnje dobe. — Prosimo vljudo vse prizadete, posebno pa one, ki so v zadnjih dneh prejeli položnice z označnim zaostankom, da se položnice poslužijo čim prej mogoče, da ne bo ovire pri dostavljanju lista.

Po teh položnicah p. n. naročniki, ki morda nimajo pri roki prave položnice, tudi lahko plačajo naročnino za »Ponedeljski Slovenec«, vendar naj na vrhu srednjega dela izrečno pripomnijo.

Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenčeve« smrtonozgodne podpore samo dediči onih p. n. naročnikov, ki so imeli ob času nesreče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila nezgoda.

Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali naj pridobe z njo novega naročnika.

šala in znaša primanjilja skoraj 2 milijardi frankov v primeri s številkami iste dobe lanskega leta.

Davki le počasi lezejo v državno blagajno. Finančni minister Auriole je postavljen pred hude probleme. Letošnji dohodki iz davčne postavke so za razdobje šestih mesecev Blumove vlade skoraj za 200 milijonov nižji od istega lanskega razdobja in zaostajajo za celih 650 milijonov frankov za proračunski navedbami.

Z gospodarskega stališča torej mirno lahko rečemo, da je »eksperiment Blum« odpovedal in je stopil v likvidacijo. Posledice poloma se bodo čutili še v zimskih mesecih, tako da finančni že sedaj napovedujejo novo razvrednotenje franka kot neizbežni izraz, ki ga moremo upoštevati. Na veliko škodo Evrope. Danes Evropa nima pravega vodstva, ko Francije ni na čelu. Za vodstvo se borijo drugi razkrajajoči pokreti. Morda bo ravno zunanepolitični neuspeh tisti, ki bo najprej dosegel, da se »eksperiment« konča in da začne Francija novo življenje v svoj prid in v prid Evrope, ki neustopno čaka, da se bo njen politični genij zopet pojavil na pozornici.

Domači odmevi

Kdo bo izpeljal sporazum

V zagrebškem listu »Nova riječ« je Večeslav Vilder objavil uvodnik z naslovom »Po osemnajstih letih«, v katerem obširneje govori o sporazumu in med drugim tudi pravi:

»Nam je usoda dodelila še posebno nalogo. Zedinjenje po ozemlju smo dobili pred duhovnim ma. To pomeni, da še iščemo osnove za skupno državo — edino, v čemur smo si vsi složni — govorimo o neobhodni potrebi notranjega sporazuma. Po pomeni, da še iščemo osnove za skupno življenje delov, ki v zgodovini niso bili nikdar vsi skupaj. Ni dvoma, da smo v tem iskanju že prekorajili ogenj preizkušnje in borbe. Skušnje 18 let so za nami. Ali je to dovolj, da najdemo rešitev? — Neki naš politik, ki veliko dela pri tem, je dejal: Sporazum bo izpeljala ali velika pamet ali pa velika stiska. Ali je to dvom ali pa črnoglednost? Ali moramo čakati neko skupno stisko, da se bomo spametovali? Res je, da se v to veliko delo, ki še ni rešeno in zato zaostaja vse ostalo, še vedno mešajo elementi spekulacije, podtikanja in medsebojnega nožavanja. — Dela za sporazum se je treba lotiti s čistim srcem in bistro glavo. Šele takrat bo to sporazum, ne pa kupčija.«

Da bomo bolj složni

»Slovenec« je v nekaj člankih pod naslovom »Prerez čez Slovenijo« opisal in bičal navado nekaterih nemških časnikov, ki o naši državi poročajo vse dotlej, dokler ne pridejo do Kolpe in Solte, tu pa se zagrnjo v skrivnostni molk, kakor da se tu konča ozemlje južnih Slovanov in se prične ozemlje nekih drugih rodov. O teh člankih obširno govori tudi zadnji »Pohod« in jih povezuje z razmišljanji o našem obnašanju do nemških manjšin na našem ozemlju, zlasti pa do nemčurjev, ki se še kar dobro rede na račun naše potrepljivosti in precej tudi na račun nekdanjega močnega JNS. Vzrok, da nas tuji tak zapostavljajo, pa smo po »Pohodovem« mnenju mi sami in naša nesloga: »Ne iščimo torej krivde druge, ko leži vsa krivda na nas samih in nas ni vsa dosedanja preteklost, niti ona izpred, niti ona izza 1. decembra 1918 izužila niti najmanj. Hočemo biti veliki politiki, veliki državniki in mednarodni diplomati, ne znamo pa urediti niti svoje lastne mase banovine. Prepričamo se o vrstnem redu naših treh barv na zastavi, pri tem pa gledamo mirno, kako nam omadežujejo te tri barve naši lastni nacionalni odpadniki, kako se norčujejo iz našega lepega jezika in kako ga potvarjajo (pravilno: ponarejajo, ali: patijo; — op. ured.) pred našimi očmi, da ustvarjajo iz treh potvorb (iz popačenega glagola popačen samostalnik; — op. ured.) dokaze nemstva in nemške prošlosti (pravilno: preteklosti; — op. ured.) te naše zemlje in našega naroda.« To so posledice naših preprirov in ni mogoče reči, da ta obsodba ne bi imela precej resnice v sebi.

Na drugi strani je isti »Pohod« napisal tudi članek v spomin tridesetletnice smrti Simona Gregorčiča. To pomembno obletnico pa proslavlja na ta način, da z divjo jezo vihti med nam vsem, ki niso njegovega kova, zlasti pa nad slovenskim školom Mahničem. Navaja kitice iz Gregorčičeve pesmi: To prošnje le usliši Večni — oh ne molim je za se — molim jo za rod nesrečni — zjani zvezde mu temne! — O tej prošnji pravi »Pohod«: »To molitev je molil Gregorčič v želji da bi bilo konec strašnega pritiska, ki so ga izvajali nad nesrečnim narodom Mahnič in njegovi prijatelji.« Tako, sedaj smo pa lahko složni in lahko zaključimo vse prepripe, samo priznaj, da se je Gregorčič zdel Mahnič največja narodna nesreča in da ni videl nobene druge nevarnosti za naš narod.

Kje so komunisti?

V šibeniški »Tribuni«, glasilo JNS in drugih unitaristov, se je razvil spor, na katero stran so ob občinskih volitvah glasovali komunisti. Dr. Perdin je s stališča bivše Hrvatske seljačke stranke obdolžil jns-arje, pozneje jeftičevce, da so v Dalmaciji glasovali s komunisti. Nato je tajnik odtodne JNS objavil v »Tribuni« odgovor, v katerem pravi: »Priznamo, da so v dveh občinah komunisti glasovali skupno z JNS. Toda dr. Perdin bi moral priznati, da so komunisti skoraj v vseh ostalih občinah glasovali skupno z bivšo HSS.«

Prva svobodna beseda po 1. 1929

Obširno razpravljanje o sporazumu v našem časopisu je vzbudilo tudi v inozemstvu veliko pozornost. Pariški »Le Temps« je objavil daljši članek, v katerem skuša pokazati posamezna mnenja in njihove zastopnike, in članek zaključuje: »Naj bo s tem kakor že hoče, ugotoviti moramo, da se sedaj prvič po uvedbi avtoritativnega režima meseca februarja 1. 1929 ta vprašanja, ki danes zanimajo jugoslovansko javnost, morejo javno obravnavati. Za to je treba zahvaliti novemu ozračju pomirjenja, ki ga je omogočila Stojadinovičeva vlada. Politično življenje Jugoslavije teče brez pretresljajev h končni ustaljenosti.«

Dobra plača prostovoljca

V Kragujevcu živi neki Sava Knežević, mojster v vojni-tehničen zavodu. Med svetovno vojno je živel v Ameriki in se je prijavil k prostovoljcem. Pred krajinom pa je iz Amerike prejel za to 28.000 Din, kmalu nato pa še 74.000, skupaj torej 102.000 Din; najbrže bo to najbolje plačan prostovoljec na Balkanu. Seveda je priredil v Kragujevcu veliko zabavo s pojednami, ki jim ni madožalo udeležencev.

Volitve mestnih zastopstev

Zagrebški »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da so vesti o bližajših volitvah v mestna zastopstva, ki smo jih pred nekaj dnevi tudi mi za beležili, v glavnem resnične. Po dosedanjih podatkih bi naj bile te volitve proti koncu februarja ali pa v začetku marca prihodnjega leta.

Najlepše in najtrajnejše darilo za Miklavža je ura znamke:

LONGINES

Beograd, 26. nov. m. V prostorih narodno-kmečkega pokreta je nočjo priredil narodni-kmečki klub komemoracijo za pokojnim Todorovičem, predsednikom tega kluba.

Odlikovanja

v notranjem ministristvu

Belgrad, 30. novembra. m. O priliki državne praznika zedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno državo so kraljevi namestniki na predlog notranjega ministra dr. Korošca podpisali ukaz o odlikovanju velikega števila politično upravnih uradnikov:

Z redom Jugoslovanske krone III. stopnje: dr. Fran Goršič, generalni inšpektor notranjega ministristva, dr. Rudolf Andrejka, načelnik statističnega oddelka v notranjem ministristvu, Vekoslav Kerševan, načelnik oddelka za javno varnost v notranjem ministristvu;

z redom sv. Save III. stopnje: dr. Stanko Majcen, pomočnik bana dravske banovine;

z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje: Mirko Ratič, kabinetni šef notranjega ministristva, Mirko Kranjc, izseljeniški komisar v Düsseldorfu, Anton Batagelj, policijski inšpektor v notranjem ministristvu, Gašpar Lipovšek, okrajni načelnik v Kranju, dr. Dragotin Trstenjak, bankni svetnik banske uprave v Ljubljani, dr. Lovro Bogataj, bankni svetnik banske uprave v Ljubljani, Alojzij Geržinič, policijski svetnik banske uprave v Ljubljani;

z redom sv. Save IV. stopnje: Stanko Masli, svetnik v notranjem ministristvu, Lovro Hacin, upravnik policije v Ljubljani, Filip Pokljukar, okrajni načelnik v Brezicah, dr. Parel Tekavčič, okrajni načelnik v Laškem, dr. Dionizij Maraž, okrajni načelnik v Smarju, dr. Fran Hrašovec, okrajni načelnik v Slovenjgradcu, Pero Popovič, okrajni načelnik za Maribor-levi breg, Mirko Brezigar, okrajni načelnik v Kočevju, Ivan Milač, okr. načelnik v Dravogradu, Matija Malešič, okrajni načelnik v Konjicah, dr. Ivan Zobec, okrajni načelnik v Celju, dr. Frna Batina, okrajni načelnik v Murski Soboti, dr. Fran Milnar-Cigale, okr. načelnik v Gornjem gradu, Vladimir Suša, politično-upravni tajnik kr. banske uprave v Ljubljani, Janko Bedenk, nadzorni policijske straže v Ljubljani, Stevan Krajnovič, komisar železniške obmejne policije v Mariboru, Franc Marešič, okrajni načelnik v Ljubljani-okolica;

z redom Jugoslovanske krone V. stopnje: Janko Brandsteter, tajnik v notranjem ministristvu, Stanko Lenarčič, tajnik v notranjem ministristvu, Fran Mramor, politično-upravni tajnik kr. banske uprave v Ljubljani, Franc Verbič, politično-upravni tajnik kr. banske uprave v Ljubljani, Leopold Eiletz, okr. podnačelnik za Maribor-desni breg, dr. Josip Orožim, okr. podnačelnik v Laškem, Matija Močnik, višji nadzornik policijskih agentov v Ljubljani, Franc Zajdela, višji nadzornik policijskih agentov v Ljubljani, Franc Cajnk, višji nadzornik pol. agentov v Mariboru in Anton Fortuš, šef pisarniške službe v notranjem ministristvu;

z redom sv. Save V. stopnje: Ivan Baudek, okrajni načelnik v Logatcu, Rafael Mahnič, okr. načelnik v Novem mestu, dr. Janko Vidic, okrajni načelnik v Ptuj, dr. Mirko Potočnik, okrajni načelnik v Črnomlju, Jakob Počkar, okrajni podnačelnik v Ljubljani-okolica, Dominik Zaplotnik, pomožni tajnik kr. banske uprave v Ljubljani, Karel Merjan, šef glavne pisarne kr. banske uprave v Ljubljani, Kamilo Kratochvil, upravni pisarniški uradnik kr. banske uprave v Ljubljani, Stefan Törnar, predstojnik policije v Celju, Milan Bohine, komisar železniške obmejne policije na Jesenicah; z zlato medaljo za državljanske zasluge: žof. Martin Vidmar in orožniški kaplar Alojzij Kralj;

z srebrno medaljo za državljanske zasluge: orožniški narednik Peter Dorčić in orožniški kaplar Franc Kavčič.

Pariz: Praga 2:1

Pariz, 30. novembra. AA. DNB: Reprezentanca Pariza je zmagala nad nogometno reprezentanco Prage 2:1.

Rdeči zahtevajo sankcije

Obupen položaj Zveze narodov

London, 30. novembra. m. Vse te dni so v Londonu bili prepričani, da španska zadeva ne bo prišla pred Svet ali pa pred izredno skupščino ZN. V Londonu namreč prevladuje naziranje, da bi posredništvo Zveze narodov v španski zadevi moglo samo poslabšati mednarodni položaj. Zveza narodov kot sredstvo miru in mednarodnega pomirjevanja nima na razpolago nobene možnosti, kako naj posreduje v španski državljanski vojni. Španska vlada, ki je zbežala v Valencijo, se v svojem apelu na Zvezo narodov sklicuje na čl. 11. pakta Zveze narodov in v smislu tega člana dolži Nemčijo in Italijo, da sta zagrešili zločin krstive španskega teritorija, ko sta priznali Francovo protivlad v Burgozu. Če se pa spomnimo na abesinsko zadevo, potem vidimo, da se je tudi vsa abesinska žaloigra v Ženevi začela prav tako, da je Abesinija zahtevala najprej podporo v smislu tega člana in tedaj je ta člen privedel do največjega fiaska Ženeve, do — sankcij. Verjetno je, da bo še sedaj španska rdeča vlada tudi v Ženevi sprožiti plaz sankcij proti Italiji in Nemčiji. To bi pa bila katastrofa za sedanjí mednarodni položaj, ki je že itak izredno napet.

Horthy na Dunaju

Dunaj, 30. nov. b. Včerajšnji obisk regenta Horthyja na Dunaju je potekel po programu in se je končal z gala-dinjem v Schönbrunu. Pri tej priliki so bile izrečene razne zdravice. V poučenih krogih trdijo, da je bila ta svečanost še mnogo bolj razkošna kakor v cesarskih časih. Avstrijski zvezni predsednik Miklas je iskreno povdaril mirno sodelovanje med državami rimskega protokola za zgraditev pravičnih temeljev, ki odgovarjajo prirodnemu življenjskemu, gospodarskemu in socialnemu razvoju obeh držav. V svojem govoru je povdaril Horthy, da temeljijo dolobce rimskih protokolov na skupnih interesih svobodnih in neodvisnih držav, ki vidijo pred seboj le en cilj da v borbi z mirnimi sredstvi vzpostavijo normalne odnose v srednji Evropi in zagotovijo sebi dostojno mesto pod solncem.

Danes dopoldne je bila na dunajskem Ringu velika vojaška parada dunajske garnizije, v kateri je sodelovalo 11.000 vojakov. Radi slabega vremena pa je bil a željo regenta Horthyja mimohod te armade odpovedan, ker je pričel naletavati na Dunaju prvi sneg.

Danes popoldne je bilo pred avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Schuschniggom ter madžarskim ministrskim predsednikom ter zunanjim ministrom Schmidtom konferenca, o kateri bo izdan krajši komunik, ki pa ne bo povedal nič novega.

Vladna kriza v Tokiu

Pariz, 30. novembra. b. Iz Tokija poročajo, da je na Japonskem izbruhnila vladna kriza, ker je stranka Šenukaj odklonila povišanje stroškov za oboroževanje in povečanje pomorskih sil. V poučenih krogih pa trdijo, da je spor v vladi izbruhnil zaradi nemško-japonske pogodbe, ki bo Japonski prinesla več škode kakor koristi.

Revolucija v Ekvadoru

Berlin, 30. novembra. AA. DNB: Iz Quinta prihajajo podrobnosti o preiskavi o uporu topniškega polka Calderon. Polk se je uprl večer. Aretiranih je mnogo oseb. Med aretiranimi je tudi brat bivšega predsednika republike Valesca Barrera. Mnogo tujcev je tudi med aretiranimi. Policija še zbira politične podatke o njih. Uradno poročilo pravi, da je v upor bil ubitih 29 oseb, 69 pa ranjenih.

Narodni praznik v Belgradu

Belgrad, 30. nov. m. Radi jutrišnjega državnega praznika so že danes popoldne na vseh državnih in samoupravnih uradih kakor tudi na privatnih hišah razobešene državne zastave. Jutri dopoldne bo po vseh cerkvah in molitnicah zahvalna služba božja. Služba božji v saborni cerkvi bosta prisostvovala oba kr. namestnika, celokupna vlada in diplomatski zbor. Po službi božji bo vpisovanje v dvorske knjige. Zvečer bo velika bakljada, katera se bo ponikala od Kalemegdana proti Slaviji.

Zbor Zveze kmetijskih zadrug

Novi Sad, 30. novembra. m. Danes je bil tu redni letni občni zbor Zveze kmetijskih zadrug. Na zboru je odbor podal izbrpno poročilo o svojem dosedanjem delovanju in o gospodarskem stanju v državi. V svojem poročilu tudi odbor ugotavlja, da bo radi zboljšanja gospodarskih razmer na vasi in radi pozitivne zadrugištna nujno potrebno, da se do gotove meje spremeni dosedanja pravila in stoji na novo pot. V zvezi s tem bi se moglo do gotove meje rešiti tudi vprašanje kmečkih kreditov, in to na podlagi lombardiranja kmečkih pridelkov. V tej organizaciji sta doleže vključeni 402 zadrug. Ta organizacija je že v pretekli poslovni dobi posvetila vso pozornost organiziranju proizvajalnih zadrug, ki doslej v donavski banovini niso bile dosti razvite.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. novembra. AA. Dne 1. decembra stopi v veljavo direktna mednarodna tarifa za promet polnikov, priljage in ekspresnega blaga med kraljevino Jugoslavijo in Poljsko.

Belgrad, 30. novembra. AA. Kmetijski minister je dovolil Zvezi zemljoradniških zadrug v Novem Sadu 50.000 din podpore.

★

Praga, 29. novembra. AA. (DNB). Na sestanku teniških zastopnikov iz Madžarske, Češkoslovaške, Jugoslavije, Italije in Poljske v Budimpešti so sklenili uvesti tekmovanje za srednjeevropski teniški pokal. Razen teh dežel je prijavila tudi Avstrija svoje sodelovanje. Tekmovanje se bo pričelo leta 1937 in sicer na ta način, da bo vsako državno moštvo igralo proti vsem drugim. Igrali bodo po 4 single in 1 double.

Hrastniška cerkev blagoslovljena

Hrastnik, dne 29. novembra.

Črna hrastniška dolina, v kateri žive tisoči rudarjev in industrijskih delavcev, je preteklo nedeljo doživela težko pričakovani in svečan praznik. Po enoletnem delu, katerega so se udeleževali skoraj vsi Hrastničani, je zrastle mogočna nova cerkev, ki je bila v nedeljo blagoslovljena. Ves Hrastnik se je odel v zastave, z bregov so veselo pokali topili, od blizu in daleč pa so se zgrinjale množice, da bodo navzoče ob svečanem trenutku, ko se bodo cerkvena vrata prvič odprla vernikom.

Nova cerkev Kristusa Kralja.

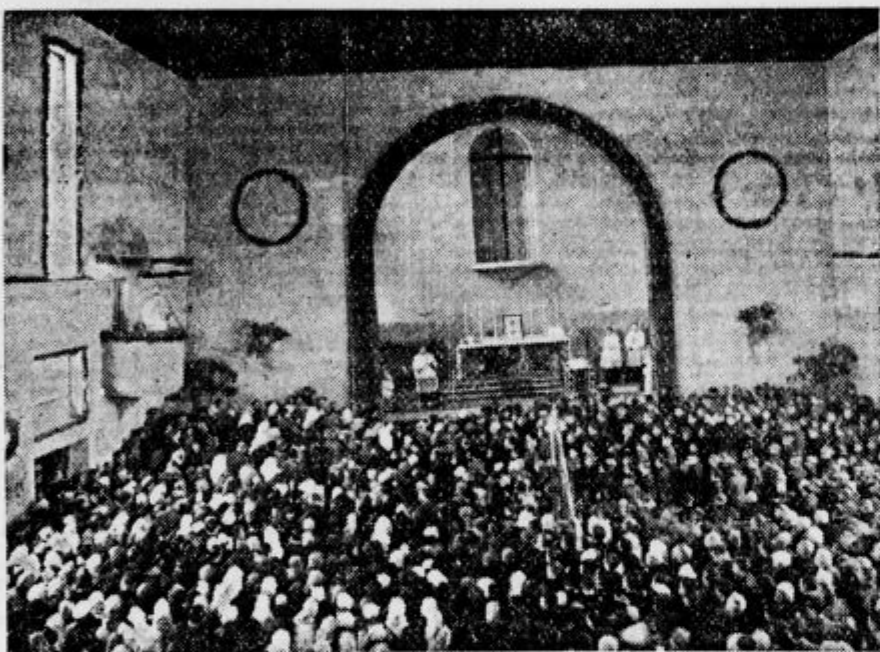
Z jutranjim vlakom se je pripeljal iz Maribora lavantinski škof dr. Tomažič v spremstvu stolnega dekana dr. Cukale in kanonika dr. Zagarja. Na postaji je sprejel škofa vikar Zalar, ki je ta dan lahko s ponosom gledal na uresničenje svojih dolgotrajnih naporov in želja. Tisočglava množica je sprejela svojega pastirja ob lepih slavalokih v bližini cerkve in ga pozdravljala mahaje z rožbki. Da bi temu slovesnemu dnevu dal prav poseben poudarek, je na slovesnost prišel tudi g. ban dr. Marko Natlačen, s katerim je došel tudi zastopnik ljubljanskega knezoškofa prelat dr. Slavič. Gospoda bana je pod slavalokom pozdravil v imenu občine župan občine Hrastnik Malovrh, ki se je gospodu banu prisrčno zahvalil za lepo podporo, ki jo je naklonil Hrastničanom pri zidavi cerkve.

Okrog pol 10. se je razvil med špalirjem tisočglave množice cerkveni spred izpred nekdanje ravnateljke hiše TPD proti novi cerkvi. Za križem sta nosili dve deklici na blazinah ključke cerkvenih vrat, za tem pa je šel pod nebom, ki so ga nosili rudarji v svojih lepih črnih uniformah, škof dr. Tomažič ob številni asistenci duhovščine iz bližnjih in daljnjih far. Sledil je sprevod dostojanstvenikov, zastopnikov uradov in oblasti in številne množice. Na visokem stopnišču pred zaprtimi zaklenjenimi vrati je pozval škof dr. Tomažič tisočglavo množico, ki se je zgrnila okrog

cerkve, naj moli z njim za božji blagoslov tej novi stavbi. Nato je škof blagoslovil zunanje stene cerkve, nakar je odklenil cerkvena vrata in sprevod je krenil naprej po cerkvi pred oltar. Škof je še blagoslovil notranje zidove cerkve in oltar, nato pa stopil na leco, odkoder je spregovoril množici, ki je do zadnjega kotička napolnila veliko cerkev. Nad 2000 vernikov je poslušalo besede svojega vladike, ki se je najprej zahvalil vsem številnim dobrotnikom in poštvovalnim delavcem, ki so omogočili, da je Hrastnik dobil nov božji hram.

Po pridigi so prenesli Najsvetejše iz dosedanje zasilne cerkve v novo cerkev, nakar je daroval škof dr. Tomažič prvo sveto mašo v novi cerkvi ob številni asistenci duhovščine. Mogočno je donelo s kora ubrano petje ob spremljevanju orkestra in marsikatero oko se je ganjeno orosilo. Pred oltarjem na velikem stopnišču pred prezbitarijem je stalo nad 800 šolskih otrok, ki so jih spremili k prvi sveti maši v novi cerkvi vsi učitelji. Prisrčne prosilave sta se poleg že omenjenih dostojanstvenikov udeležila tudi okrajni načelnik iz Laškega g. dr. Tekavčič in dekan iz Laškega g. dr. Krulje.

Cerkev Kristusa Kralja v Hrastniku sicer še ni dograjena popolnoma, vendar je že sposobna, da družijo pod svojo streho verne Hrastničane. Velikanska stavba stoji na lepi planoti in je dolga skoraj 30 metrov, široka 15 metrov, visoka pa do stropa 19 metrov. Glavna ladja je široka 15 metrov in dolga 20 cm, kor pa je širok 4 metre. — Oltar sam je enostaven in prav zaradi tega napravi prav poseben mogočen vtis. Poleg zakristije je še pevska soba, pod oltarjem pa bo kapela s kripti. Strop cerkve je kasetiran in obložen z lesom, okna pa so visoka in svetla. V notranjosti je razen prezbitarija cerkev za sedaj le na sirovo ometana, zunaj pa na omet še čaka. Dosedaj je vsa zgradba z gradbenim materialom kljub svoji ogromnosti stala le 600.000 Din, zakar gre zasluga solidnim podjetnikom, ki so izvršili svoje delo po najnižjih cenah. Stavbarska in tesarska dela je izvršil stavbenik Božič Tone iz Trbovelj, mizarska dela podjetji Cestnik iz Trbovelj in Uršič iz Ljubljane, kleparska dela pa Blatnik iz Trbovelj. Načrte za električno instalacijo pa je brezplačno izdelal hrastniški rojak ing. Presnik iz Ljubljane. Tako je Hrastničanom uspelo, da so v teku enega leta spravili božjo hišo pod streho, za kar gre predvsem zasluga njihovi poštvovalnosti ter gorečnosti in neuklonljivi volji njihovega priljubljenega vikarja. Naj ta novi božji hram zavladava nad srci vseh Hrastničanov in naj da vsej dolini svoj pečat, tako da ne bo Kristus Kralj kraljeval le v cerkvi, ampak tudi po vsej črni dolini hrastniški.

V novi cerkvi med govo rom škofa dr. Tomažiča.

Beli premog na Dolenjskem

Ljubljana, 30. novembra.

V letošnjem letu je Miklavž malo bolj zgodaj začel deliti darove in tako so naši vrli Dolenjci v soboto, nedeljo in ponedeljek prejeli v Mokronogu, pri Sv. Gregorju nad Sodražico in v Mali Loki res lep in potreben dar, elektriko.

V Mokronogu so se na prvo električno razsvetljavo pripravili s prav posebno slovesnostjo, kateri je dal poseben poudarek zlasti še prihod bana dr. Marka Natlačen. Ves Mokronog je bil v zastavah, vsi Mokronožani pa na cesti, ko se je v mraku pripeljal g. ban. Med navdušenim vzklikanjem so ga pospremili do častne tribune, kjer je pozdravil g. bana v imenu občine in pripravljalega odbora za elektrifikacijo mokronožski župan Majcen. Učenka Majcen Anica pa je v pozdrav izročila g. banu sopek slovenskih nageljev. V luči sveč je nato blagoslovil trebanjski dekan gosp. Tomažič električno napeljav in v lepem govoru črtil prednosti elektrike za kulturni in gospodarski procvet Dolenjske.

Nato je spregovoril g. ban dr. Marko Natlačen, ki je v klenem govoru črtil delo za elektrifikacijo Slovenije in naloge banovinskih elektrarn, ki sedaj z vso vneto elektrificirajo Dolenjsko. Ob koncu govora g. bana je zasijala po vsem trgu in po hišah električna luč. Pevski klub Mokronog pa je zapel »Lepo našo domovino«. Cerkev na Zalostni

gori pa se je zalesketala v luči reflektorjev, medtem ko so zvonovi z veseljem zvonjenjem in strelji iz topičev oznanjali, da je Mokronog dobil elektriko. V proslavo tega znamenitega dogodka so banovinske elektrarne ob vznosu Zalostne gore postavile velik napis iz 360 žarnic, ki je žarel daleč naokrog po vsej Mirenjski dolini. Napis se je glasil: »Banovina Dolenjski.«

Lepe proslave so se udeležili tudi predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja, orožniški polkovnik Barle, ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn inž. Miklavc, komisar Pokojninskega zavoda, ki je s svojim posojilom omogočil elektrifikacijsko akcijo, dr. Milavec, referent za elektrifikacijo inšpektor inž. Rueh, lastnik šentjanskega rudnika g. Jakin z ravnateljem Červenko, župani sosednjih občin in župniki bližnjih far. Prav tako je bilo seveda navzoče vse tržko uradništvo in učiteljstvo.

V nedeljo popoldne pa so v prisrčni slovesnosti zagorele prvi električne luči pri Sv. Gregorju nad Sodražico. Kot zastopnik bana je prišel banovinski inšpektor in referent za elektrifikacijo inž. Rueh Franc. Gregorci so se na to slavo res lepo pripravili in priredili prisrčen sprejem zastopniku bana in drugim gostom. Zastopnik bana inž. Rueh je prisrčno pozdravil Slemenčane in jim sporočil, da jim prinaša pozdrave g. bana, ki radi službe ni v stanu praznovati z Gregorci tega lepega praznika, čeprav bi prav med njimi kot zvestimi poborniki naših idej in odločnim Slovenci rad prebil nekaj veselih ur. Domači župnik, duhovni svetnik Krumperst je združil nato lepo slovesnost z blagoslovitvijo električnih naprav. Predsednik pripravljalega odbora g. Ivan Rigel se je zahvalil zastopniku bana in ravnatelju KDE inž. Milavcu in jih prosil, naj sporoče prisrčno zahvalo vsega ljudstva vsem tistim, ki so omogočili, da so tudi Gregorci dobili blagodat električne luči.

V ponedeljek popoldne pa je zagorela luč v gospodinski šoli v Mali Loki. Ta dan je bil tudi združen z otvoritvijo gospodinske šole in je proslavo prispel tudi g. ban dr. Marko Natlačen, ki ga je prebivalstvo sprejelo z navdušenjem in hvalečnostjo. Tako je banovina zopet pokazala, da hoče z neumornim delom čimbolj pospešiti elektrifikacijo Dolenjske, ki je za nadaljnji razvoj in gospodarski procvet pridnega dolenjskega kmeta nujno potrebna.

Ali ste že poravnali naročnino?

Brez truda za Tebe - brez nevarnosti za Tvoje perilo!

Schichtov
RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Vsako nasilno odpravljanje nesnage pri pranju škoduje perilu. Perite zato s Schichtovim Radionom, ki varuje perilo in Vam prihrani naporno delo.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežno belo.

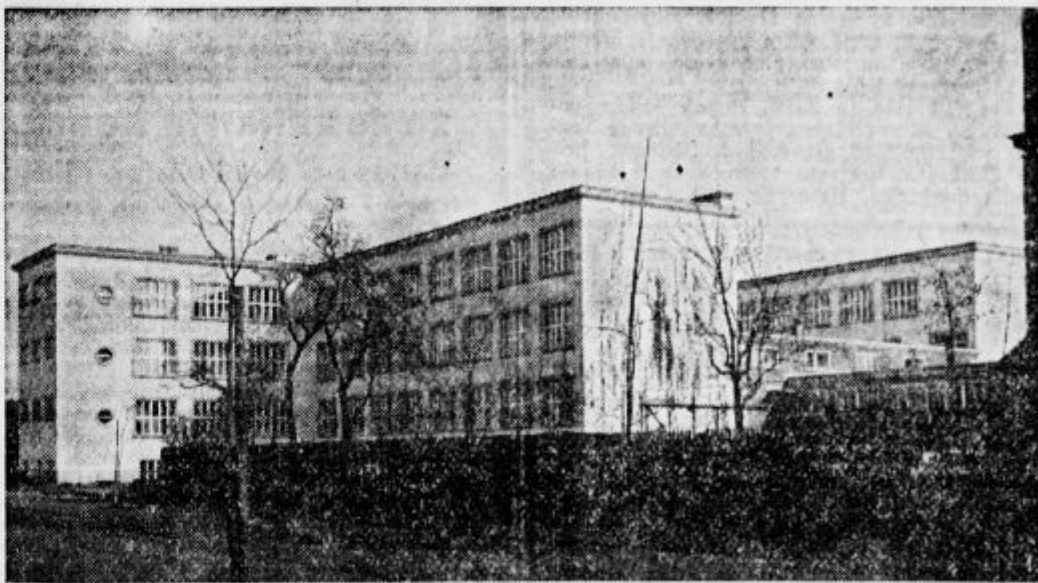
Maribor je dobil moderno šolo

Danes bo blagoslovljena nova šolska zgradba, ki je ena največjih, najmodernejših in najlepših v naši državi

V teku dobrega leta je zrastle na desnem dravskem bregu sredi Magdalenskega predmestja v Mariboru mogočno poslopje, ki obvlada vso okolico. Med tremi ulicami: Magdalensko, Betnavsko in Poljsko se dviga nova šola, s katero se bo Maribor lahko upravičeno ponahal kot enim najlepših, največjih in najmoderneje urejenih šolskih poslopij v državi. Novo poslopje je skupna zgradba za dve šoli, in sicer za dekliško in deško meščansko šolo. Maribor si jo je priboril s težkimi žrtvami in po dolgoletnih naporih. Saj se je že po preobratu začelo misliti na zgradbo po dekliški ljudski šoli za Magdalensko predmestje, ki je dosedaj ždel v pretesnih in nehygienjskih prostorih starega šolskega poslopja poleg magdalenske cerkve. V povojnih letih je mestna občina upala, da bo pri zgradbi deške meščanske šole prispevala svoj delež tudi ožja mestna okolica, iz katere se rekrutira pretežna večina dijakov na meščanski šoli. Vršili so se tozadevno že številni dogovori, ki pa nikoli niso dozoreli. Okolica se je vztrajno branila novih obremenitev, mesto pa ni imelo nobene zakonske možnosti, da jo prisili k prispevanju pripadajoče kvote za gradbene stro-

valnico in številne kabinete. V kleti deške mešč. šole sta dve veliki delavnici s kabineti in shrambami ter šolska kuhinja s prostorno jedilnico za deco in dvosobno stanovanje s pritliklinami za šol. slugo. Hodniki šolskih prostorov so 3 m široki, pokriti z linolejem ter se razširijo v vsakem nadstropju ob stopnišču na 10 m dolžine in 8 m širine. Tu so prostori za stalne razstave, za katere so predvidene velike steklene omare. Opremi in ureditvi učilnic je posvetil projektant posebno skrb. Vse delajo silno prijazni in zračni vtisi. Šolske klopi so iz parjene upognjene bukovine. Vsak razred ima svojo vzdano omaro. Posebnost so tudi šolske garderobe, nameščene vzdolž vsake učilnice na hodniku. Vse garderobe se nahajajo v zidu, odpirajo se z vrati na smuk ter so brezhibno ventilirane. Povsod, na hodnikih, na monumentalnih stopniščih, v razredih in na vsakem delu oprave se pozna umetniško čuteča in obenem praktična roka projektanta, tako da nudi poslopje v svoji zunanosti kakor notranosti izredno ugoden vtis.

Vsaka šola ima svoje šolsko dvorišče in letno telovadišče ob telovadnici. Obe poslopji pa veže

ške, in tako ni preostalo Mariboru drugega, kakor da vzgrizne v kisl jabolko ter se z lastnimi močmi in sredstvi loti težavne naloge.

Lahko rečemo, da je bil temelj za novo Magdalensko šolo položen tedaj, ko je upravni svet Mestne hranilnice mariborske na predlog predsednika, rajnega msgr. dr. Antona Jerovška sklenil dne 15. septembra 1931, da votira mestni denarni zavod 4 milijone dinarjev za zgradbo nove šole. Če bi bili ostali na krmilu Mestne hranilnice isti mozeži — bi jih je režim iz strankarskih ozirom razrešil — bi bila gotovo Mestna hranilnica kljub nastopivši denarni krizi obdržala svojo besedo. Tudi razrešitev župana dr. Juvana in njegovega občinskega sveta je zavrla započeto delo. Saj je takratna občinska uprava napravila že vse predpriprave za zgradbo šole ter je zagotovila tudi stavbišče z zemljiščem med Magdalensko, Betnavsko in Poljsko ulico, ki ga je zamenjala z železniško upravo. Tako je preteklo zopet nekaj let, preden je prišlo do realizacije velikega načrta.

Načrte za novo šolo je napravil inž. arh. Černigoj. Novo poslopje je skupna zgradba za dve šoli, ki imata skupno telovadnico, katere pa ima za vsako šolo posebej ločene slačilnice, stranišča in prhe. Dekliška ljudska šola obsega 12 učilnic za 50 učenk s pripadajočimi garderobami, številne kabinete, prostore upraviteljstva in učiteljstva, šolsko knjižnico z veliko čitalnico, v kleti pa kuhinjo s prostorno jedilnico za deco ter delavnico za rokotvorni pouk. V zgradbi dekliške šole je nameščena tudi kotlarna, centralna kurjava za obe zgradbi in dvosobno stanovanje šolskega sluga. — Deška meščanska šola obsega 11 učilnic. K temu še prostore za upraviteljstvo, zboro-

skupno slavnostno dvorišče, ki ima v svoji osi 5 m visok spominski steber iz bračkega marmorja v spomin mučeniškemu našemu kralju Aleksandru, kateremu sta obe šoli posvečeni. Dvorišče bo v celoti zasajeno s travo, vse stene bodo obraščene z divjo trto, spomeniku pa bo tvorila ozadje vrba žalujka. Ves šolski kompleks z dvorišči vred pa bo obdajala živa meja iz obrezanega gabra.

Šolska zgradba je sedaj gotova ter bo v najkrajšem času izročena svojemu namenu. Ni pa še končan s tem problem regulacije prostora, na katerem je poslopje postavljeno. Zaenkrat je najlepši del šole — sprednja fronta — zakrit ter je dostopen le po ozki Poljski ulici. Projektant, ki je napravil načrte za šolo, je mislil tudi na ureditev vse okolice, ki naj se regulira tako, da bo tvorila šola osrednjo točko vsega tega mestnega dela. Zamisljena je radi tega regulacija prostora med Poljsko, Betnavsko in Magdalensko ulico v tem smislu, da se stavbe, ki so zasebna last, v doglednem času poderejo ter se pred mogočnim šol. poslopjem, uredi park. Seveda je to še stvar bodočnosti. Zaenkrat je za Maribor glavno, da je pridobil dve šoli.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Drobne novice

Koledar

Torek, 1. december. Državni praznik Zedinjenja. Edmund in tovariši; Natalija. - Dan je dolg od 8 ur 39 minut in se skrči do 21. decembra za 19 minut, nakar zraste do 31. decembra za 5 min.

Sreda, 2. decembra: Bibijana, devica, mučenica; Pavlina, mučenica.

Drevi časnikarski koncert na Taboru

Po koncertu zabava
Igra vojaški orkester

— Neve slovenske misijonarke. V sredo, dne 2. decembra ob 17 popoldne odpotujejo štiri slovenjebistriške misijonarke iz Ljubljane proti Genovi, kjer se bodo vkrcale na ladjo »Conteverde«, katere jih popelje na Daljni vzhod na Kitajsko. Tisočeri Bog plačaj za vsak dar, ki so ga prejeli v ta namen, vendar pa še iskreno prosijo za darove, ker potovalni stroški še niso kriti.

— Vesela vest za upokojece. Naši upokojevi v Sloveniji so bili dosedaj nevoljni, ker so pozno prejeli pokojnine, po navadi šele konec meseca za tekoči mesec. Sedaj nam poročajo razveseljivo vest, ki bo upokojece gotovo razveselila. Pošta bo namreč decembrske pokojnine dostavljala v Ljubljani že dne 3. decembra. Stalnim pritožbam upokojecev bo s tem zadoščeno, ker bodo kolikor toliko hitro prejeli pokojnine. Upajmo, da bo tako tudi v l. 1937 v vseh mesecih. Kar velja za Ljubljano, velja seveda tudi za deželo, v kolikor bodo čimprejnjše dostavitve pokojnin dopuščale krajevne razmere. Kakor čujemo, je v postnih blaginjah za pokojnine sedaj dovolj denarja.

— Volilcem v Zbornico za TOI logaškega in kočevskega okraja! Vaše zaupanje, ki se zrcali v sijajni zmagi naše obrtniške samozvesti in složenega dela mi daje novih pobud in vero v uspešnost bodočega našega dela. Vsem moja najiskrenejša zahvala. Za bodočnost pa združimo vse svoje sile, da s podvojeno energijo dosežemo svoj cilj v korist vsega našega gospodarstva. Vsi za enega, eden za vse. — Josip Rebek, predsednik Zveze obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani.

— Konec dolge pravde. Pod tem naslovom smo pretekli petek poročali o izidu pravne zadeve nekaterih posestnikov v Podkrajju proti Trboveljski premogokopni družbi. Poročali smo med drugim, da so prejeli oškodovanci okrog 350.000 Din odškodnine za povzročeno škodo. Poravnava pa se ni sklenila na plačilo odškodnine, temveč je Trboveljska premogokopna družba posestva prizadetih posestnikov odkupila pa primerne ceni; kljub temu pa je posestnikom dovolila, da ta posestva uživajo še daljšo dobo let oziroma do njih smrti. Tudi ni Trboveljska premogokopna družba plačala pravne stroške, temveč le primeren prispevek k tem stroškom. Vsekakor pa so posestniki z rešitvijo te pravne zadeve zadovoljni, ker bi se zadeva zaradi priletnosti tretjega izvedenca golovo še najmanj za dve leti zavlekla.

— Jesenske gnojenje travnikov. Kakor poročajo številni kmetovalci iz cele dravske banovine, se je fosfatna žlindra izkazala kot odlično gnojilo za travnike in deteljiska. Fosfatna žlindra poganja gosto travniško rušo, polno sladke trave in lahke deteljice. Tako dosežemo prvotno krmno za živino, ki prinaša kmetovalcu boljše uspehe v živinorej, s povečano mlečnostjo in porastom žive teže. Opozorjamo zlasti, da vsebuje domači gnoj in gnojica premalo fosforne kisline, ki jo je treba dodati v obliki fosforokislinskih gnojil. Najprikladnejše in najcenejše fosforno gnojilo za travnike, deteljiska, vinograde in sadovnjake je brezdomno naša domača fosfatna žlindra, ki se mora trošiti v jeseni ali koncem zime na zadnji sneg.

— Globoko snižane cene za Miklavža pri tv. O. Kiffmann, Ljubljana, Mestni trg 8.

Ljubljana

1 Na časnikarskem koncertu 1. decembra na Taboru bo prvič nastopil Jerajev godalni trio. Tvori ga profesor glasbe g. Karel Jeraj in njegovi hčerki ga. Vida Hribar-Jerajeva in gdna Oly Jerajeva. Violino igra ga. Vida, ki uspešno deluje kot glasbena pedagoginja in si je kot violinistka pridobila pri kritiki in publiku najboljši sloves, čelo igra gdna Oly, ki bo kmalu končala na konservatoriju svoje studije, g. profesor pa igra violo. G. prof. Jeraj se že 40 let udejstvuje v opernem orkestru. Igral je že v preko 10.000 opernih predstavah in v preko tisoč koncertih. — Opozorjamo, da se vstopnice za časnikarski koncert dobe na Kongresnem trgu v Matični knjižnici. Obiskovalci koncerta imajo znižano vožnjo na tramvaju. Kdor se bo izkazal z vstopnico za koncert, se bo lahko vozil do vsake postaje za 1 Din.

Ali potrebujete sredstvo za iztrebljenje?

Zgoda! zjutraj boste meli normalno, mlo izpraznjenje, ako ste vzeli na predvečer 2-3

ARTIN-DRAŽEJE
dr. Wandera.

Dobivajo se v vseh lekarnah v skatljah po 12 draže; Din 8.— in v vrecicah po 2 dražeji Din 150.

Ogl. reg. p. d. S. br. 12258/32

— Prosvetna društva in zdravstveni tečaj. Kako lepo polje za prosvetno udejstvovanje se našim društvom nudi tudi na področju skrbstva za zdravje. Prosvetno društvo Medija-Izlake je n. pr. pred kratkim priredilo zdravstveni tečaj obnem s higijensko razstavo. Tečaj je obsegal 9 predavanj, katere so bila polnoštevilno obiskana. Važno je zlasti predavanje o ženski higieni in zdravju, ki ga ima na takem tečaju g. dr. Simčeva. Zgodilo se je parkrat, ko je pravadateljica že končala in bi morala oditi na vlak, da so jo poslušalke obdržale v svoji sredi še ure in ure. Tečaj je vodil g. direktor dr. Ivo Pirč, ki je imel tudi več predavanj. V arca pa so vžgala predavanja proti alkoholu in proti pijančenju, katere je imel g. Puhar s akroptičnimi slikami. Tečaj je dosegel najlepše uspehe, zato opozorjamo prosvetna društva, katere želijo svojim članom in svoji občini res nekaj koristiti, da takoj sporoče na Prosvetno zvezo, kdaj žele imeti zdravstveni tečaj.

— Za Miklavža in Božič. Henoh Arden, po vest v verzih od angleškega pesnika Alfreda Tennysona, v slovenščino prevedel J. Debevec, primerno darilo za Miklavža. Naroka se v upravi »Vigredit, Ljubljana, Masarykova 12. Cena 8 Din.

Moderen način pranja je pranje s pralnim praškom

PERION

Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

— Zveza delodajalcev tekstilne stroke za dravsko banovino v Ljubljani je na svoji seji dne 2. novembra 1936 soglasno sklenila, da naj tkalnice njenega področja tudi v bodoče prispevajo letno po 5 Din od vsakega stavet za namene tekstilne šole v Kranju. S tem soglasnim sklepom je naša tekstilna industrija pokazala popolno razumevanje za potrebni razvoj tekstilne šole v Kranju, ki se bo morala izpopolniti še z odelkom za predelavo in kemično tehnologijo vlaknin. Vsem, ki so se zavzeli za znatno podporo tekstilni šoli, je treba izreči vse priznanje.

— SPD in oskrbniki. Kdor je kdaj hodil po kamniških planinah, je gotovo imel priložnost spoznati oskrbnika na Kokršem oskrbu (Cojzova koča), g. Erjavška Franceta. Njegovo oskrbovanje je dalo Cojzovi koči ugoden sloves. Zimska sobica, prej prav tako stranišče, se je spremenila za njegovega oskrbovanja v uporabno zimsko zavetišče. Bratje Erjavškovi: so sploh poznani kot najbolj agilni pri vseh planinskih nesrečah. Izmed svojih bratov pa si po svoji brezprimerni požrtvovalnosti najbolj odlikuje naš France.

Iz svojih težko prisluženih denarjev si je gosp. Erjavšek France ustvaril majhno gostilnico v Slahovici, ki bo turistom gotovo dobro služila. In to je dalo povod SPD za odpoved nadaljnjega oskrbovanja v Cojzovi koči, češ, da bo zanemarjal oskrbnikstvo. Dosedaj ga ni. Koča je vzorno urejena. G. Erjavšek se je izkazal na številnih planinskih nesrečah kot skrajno požrtvovalnega, tihga in spretnega reševalca. Zato kot član SPD najodločnejše protestiramo v imenu mnogih članov SPD proti takemu postopanju s svojim odličnim oskrbnikom ter zaskrbljenim reševalcem. Upam, da bo SPD imela toliko uvidenosti ter uničilo oni akt, s katerim g. Erjavšku Francetu odpoveduje nadaljno oskrbnikstvo. S takim oskrbnikom se ne sme tako postopati, to je naše odločno mnenje — in tega se bomo tudi držali. — Član SPD.

— Skakalnico v Planici morajo priznati kot največjo na svetu, istotako pa morajo priznati, da je CIMEAN zobna krema najpopolnejša za nego zob.

Drogerija Gragorje dr. z. o. z.
Ljubljana, Prešernova 5

1 Kino Kodelfjevo igra danes, jutri in v četrtak dvojni spored: »Dekle z Dunaja« (Magda Schneider) in »Tanja«. Cene znižane.

1 Copatna akcija društva Rdečega križa. Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani namerava prirediti za sedanje čase prav primerno copatno akcijo za revne učence ljubljanskih osnovnih šol. Mnogo otrok ima že v solah tople copate, vendar je pa še dosti revnih otrok, ki prihajajo v šolo z mokrimi in s premrliimi nogami, a nimajo copat, da bi se preobuli. V mokrih čevljičkih morajo sedeti v šoli, kar ne škoduje le zdravju, temveč tudi uspešnemu šolskemu napredku. Tem revežem hoče pomagati Pododbor z napravno večjega števila copat. V ta namen pa rabi pomoči vsega meščanstva. V vsaki rodbni bi je mnogo odloženih nogavic, copat, klobukov, sušenih krpi, ostankov volne, bombaža, vrvice in kakšnihkoli usnenih h predmetov, kar vse se da predelati v copate. Naše požrtvovalne oddornice bodo pripravile kroje ter bodo priredile posebne tečaje, b katerim se v ljudno vabijo vse članice društva Rdečega križa, samarijke, kakor tudi vse žene in dekleta, katere bi bile pripravljene pomagati. Lpeljavo akcijo si predstavljamo tako, da se bo de alo skupno pri posebnih tečajih ali pa, da se bo oddajalo delo na dom. Da bo pa mogoče čim prej izvesti to človekoljubno akcijo prosimo, da zberete omenjeni material ter ga pošljete našemu odboru Gosposvetska cesta 2-II. ali da n s obve tite z dopisnico ali telefonično na številko 32-18. In uro tečaja bomo pravočasno objavili.

1 Oglejte si 1. decembra razstavo Miklavževih in božičnih daril v poslovnih prostorih tvrdke M. Tičar, Ljubljana, Še-lenborgova ulica 1.

1 Vojaske knjižice. Vsak vojaški obveznik mora imeti vojaško knjižico in v njej potrjeno zgla-sitev svojega bivališča. Kdor te knjižice nima, bodisi da je še ni prejel, ali pa jo je izgubil, naj se takoj obrne zanj na svoje poveljstvo vojaškega okrožja. Če knjižice še ni dobil, jo dobi brezplačno. Če jo je pa že imel, a jo je izgubil, mora vlogo za duplikat knjižice kolkovati s kolkom 5 Din ter priložiti 1 Din v gotovini. Kdor do konca tega leta ne bo imel svoje vojaške knjižice v redu, bo kaznovan. Zglašitev v knjižici potrjuje v Ljubljani mestni vojaški urad na Ambroževem trgu št. 7-I.

1 Razstava tvrdke K. Soss, Mestni trg 18, danes ves dan odprta.

1 Radio naročniki poštni upravi. Objavljamo obupen klic radionaročnikov v bližini kina Matice, katerih eden nam piše takole: Obrnil sem se že pred skoro dvema mesecema na pošto direk-cijo, nakar se je oglasil pri meni čez nekaj časa urad-nik, ki ima v rokah te stvari. Njegova prizade-vanja, pripraviti upravo kina Matice do tega, da prostovoljno blokira nezaščiten aparat, kojih je celo samo še par takih, ki motijo, niso vodila do nikakega uspeha. Vzrok je bil baje ta, ker ta blokada nekaj stotakov velja. Prosimo pošto no direk-cijo, da temu že vendar enkrat napravi konec! Če plačujemo svoje pristojbine, tedaj se naj nam tudi omogoči, da bo s prejem radioprenosov brez-hiben, ne pa da ne moremo niti najbližnjih postaj, izvesti Ljubljano, poslušati.

1 Spominjajte se izmed potrebnih najpotrebnejših in položite bednim slepm na oltar trpljenja plemenit dar. Darove hvaležno sprejema Pod-porno društvo slepih, Ljubljana, Gradišče 7.

Danes ob 5 uri in 7 uri

pride Sv. Miklavž

k tvrdki F. M. SCHMITT,

da nakupi igrače za male, praktična darila za odrasle!

1 Ubogi akademiki. Lahko jim pomagate, ob-enem pa pomagajte sebi. Sina imate ali pa hčerko, ki hodi v srednjo šolo. Gotovo ste v skrbh za njun uspeh, kmalu bo konferenca. Stopite na uni-versno, na dvorišču, desno, se nahaja Akademski urad dela. Prijazno vas bomo sprejeli in vam pri-poročili tovariša, ki je reven in potreben. Težko se preživlja v Ljubljani, mnogo naših kolegov in kolegic, v vaši moči je, da jim izboljšate mate-rialni položaj. Akademski urad dela ima uradne ure vsak dan — razen nedelj in praznikov — od 11 do 12.

1 Mestno poglavarstvo razpisuje v skrajšanem roku 8 dni dobavo dveh kremenskih svetilk »Hanauc«, Standard model S 700 za izmenično nape-tost 210—250 Voltov. Predpisano kolkovane po-nudbe, v katerih je treba upoštevati prevzem do-sedanjih starih svetilk, je predložiti mestnemu po-glavarstvu (mestni fizikat) do 10. decembra 1936 popoldne. Natančnejše informacije se dobe na mest-nem fizikatu med običajnimi uradnimi urami.

1 Mestni mejniki. V smislu čl. 9. zakona o zemlji. katastru je posebna komisija zamejčila novo mestno mejo z upravnimi občinami St. Vid nad Ljubljano, Ježico, Polje, Dobrunje in Rudnik z betonskimi mejniki. Mestno poglavarstvo opo-zarja, da se vsako poškodovanje katastrskih zna-kov po čl. 72. zakona o zemljiškem katastru ka-znuje v denarju od 100 do 2000 Din. Povzročitelji morajo povrniti tudi vse stroške za upostavitve v prvotno stanje.

1 Mali nebotičnik povečan. Ime »mali nebotič-nike« so Ljubljanci izrekli stanovanjskemu po-slopju banovinske hranilnice v Igriški oziroma Gregorčičevi ulici, ker osrednji trakt res sega precej nad sosednje hiše. To jesen je dala lastnica hiše stranski trakt ob nebotičniku dvigniti za eno nadstropje. Delo je bilo te dni dokončano ter je poslopje pridobilo s tem nekaj lepih, svetlih stan-ovanih.

1 Številne aretacije potepuhov. Z nastopom mraza se je zateklo v mesto vse polno potepuhov, ki jih policija pridno lovi. Skoraj vsak dan pri-reja policija male in večje racije. Med prijetimi delomirneži je zelo mnogo Bosancev in drugih južnjakov, ki res nimajo kaj iskati v Ljubljani,

razen da prekipujejo s staro obleko. Zanimivo je, da ti ljudje na vprašanje, koliko zahtevajo za purana ali gos, po navadi odgovore, da dajo le za obleko, ker vedo, da tako napravijo neprimerno boljše kupčijo. Med ljudmi, ki jih policija polovi pri racijah, pravih brezposelnih v resnici niti ni.

1 Na VI. prosvetnem večeru Prosvetnega društva v Trnovem v sredo dne 2. decembra ob 20 v Društvenom domu bo imel zanimivo predavanje gosp. ravatelj Vinko Žor »avtobusom skozi Italijo v Lure«. Preda-vanje bodo poslušale številne akropične sile. Va-bimo vse člane in prijatelje, da se predavanja udeleže v obilnem številu. — Odbor.

1 Dekliški odsek prosvete Ljubljana—mesto ima drevi ob 8 seetank v Vazjemni zavarovalnici. Tovarišice bodite točne.

1 Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 2. t. m., bo predaval univ. prof. Aleksander Matilec o problemu zločina in psihonanalni. Predavanje se prične ob 20 v mali dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matice). Vstopnine ni.

1 Diskusijski sestanki društva »Prosvetka« o pred-bodnem razpisu o. d. z. bodo meseca decembra v dneb 2., 10. in 17. vsakokrat ob 18 popoldne v prostorih Advokatske komore. Predmet diskusije das i. knjižne osebe, dne 10. in 17. juristične osebe.

1 Kino Kodelfjevo igra danes, jutri in v četrtak dvojni spored: Dekle z Dunaja (Magda Schneider) in Tanja. Cene znižane.

1 Nočno službo imajo lekarne: danes: mr. Bušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohmce del, Rimska cesta 21; jutri: mr. Leusček, Rosteva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komolar, V66.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek, 1. decembra: Na ledeni plošči. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Sreda, 2. decembra: Zaprto.

Četrtek, 3. decembra: Kadar se vrga oblak. Red. Četrtek.

Petek, 4. decembra: Zaprto. (Gostovanje v Celju.)

OPERA — Začetek ob 20.

Torek, 1. decembra ob 15: Matija Gubec. Izven. Cene od 24 Din navzdol.

Sreda, 2. decembra: Ševljiški brivec. Red Sreda.

Četrtek, 3. decembra: La Boheme. Red B.

Petek, 4. decembra: Zaprto.

Naše dijaštvo

Na rednem občnem zboru Akademika zveza v Ljubljani je bil izvoljen za zaimski semester 1936/37 sledeči odbor: Predsednik Sonica Ivan, jurist; podpredsednik Kremlar Marjan, tolog; tajnik Puškic Anton, jurist; blagajnik Vidmar Ivan, medicinar; knjižničar Mravljec Anton, jurist; revizorji: Berden Pavel, jurist; Čuješ Rudolf, jurist; Kovac Orlil, phill.; razvedilač: Pošvauz Matej, jurist; Novak Franc, phill.; Verbis Pavel, phill.

Va 70. rednem občnem zboru JKAD »Zarja« je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Oskere Štancik, ju-rist; podpredsednik Kovac Budi, medicinar; tajnik Rakuza Ante, filozof; blagajnik Štencik Branko, jurist; gospodar Zakšek Franc, filozof; arhivar Hribcunik Ivo, medicinar; revizorji: Sreber Beno, jurist; Knupič Silvo, jurist; Fajš Rudolf, jurist; razvedilač: Deržak Jože, jurist; Planinc Branko, jurist; Savcili Julij, jurist.

Poizvedovanja

Moška zapeljiva ura se je izgubila v ponedeljek, dne 30. novembra, na Cojzovi osoli. Pašton najhitelje se najproša, da jo odda proti nagradi v upravi »Šlo-venec«.

Radio

Programi Radio Ljubljana

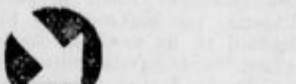
Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Torek, 1. decembra: 9.00 Šolska ura: Naš narodni praznik (govor, petja, deklaracije, (I. dekl. mešč. kola) 10.00 Prenoč cerkvene glasbe iz stolnice — 12.00 Repro-ducirani koncert jugoslovanske glasbe — 12.45 Vro-mo, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Narodne pesmi s spremljeva-njem Radijskega orkestra. Sodelujejo: gdnc. Zupanova n Ruznikova, gg. Tone Petrovič in Banovec — 14.00 Vretno, borza — 18.00 Iz jugoslovanskih oper (Radijski orkester) — 18.40 Naš zedinjenje (g. dr. Karel Ca-puler) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30—20.30 Nacionalna ura: Srbska vjuka od osvobo-jenja do zedinjenja (Colović iz Beograda). — 20.30 Re-servirano za prazno. — 21.00 Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15 Jugoslovanski ples in koreografice (Radijski orkester).

Drugi programi

Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Torek, 1. decembra, Beograd: 20.30 Filmska glasba. — 22.30 Prenoč zborovskega koncerta iz Novoga Sada. — Zagreb: 20.30 Beograd. — Dunaj: 20 Orkestralni kon-cert. — 21.05 Arja. — 21.45 Plošče. — 21.30 Zabavni koncert. — Trst—Milan: 17.15 Promenačni koncert. — 20.45 Opereta »Paganini«. — Rim—Bari: 17.15 Komorna glasba. — 20.10 Opereta »Tarandot«. — Praga: 19.25 Vo-jaske godba. — 20.05 Slavnostni koncert ob priliki jugo-slovanskega narodnega praznika. — 22.25 Bachove skladbe. — Varšava: 10.30 Proslava jugoslovanskega narodnega praznika. — 30 Instrumentalni in zborovsk koncert. — 21.55 Jazz in povelje. — 23.30 Plesna glasba. — Berlin—Frankfurt—Monakovo: 20.10 Operetni koncert. — Königsberg—Köln: 20.10 Plesni večer. —

**Vse šolske
potrebščine**

kupite naiceneje v trgovini

H. NICMAN

LJUBLJANA KOPITARJEVA UL. 2

Notranjska je dala zadoščenje za bogokletno dejanje

Preteklo nedeljo se je vsa Notranjska nekam zganila. Od starih preizkušenih očenc, trudno sključenih mater in skrbnih očetov do razigrane mladine, vse se je zbralo, da dostojno operejo sramotni madež, ki je bil pred štirinajstimi dnevi zagrešen v središču Notranjske, v Dol. Logatcu. Pred štirinajstimi dnevi je namreč — kakor je »Slovenec« že poročal — padel na hribčku nad Dol. Logatec evharistični križ. Zločinska roka se je drznila z izvalno gesto podreti, kar je ljudstvo z veliko ljubeznijo in spoštljivostjo postavilo.

Zato se je vsa fara zbrala najprej pri molitveni uri v cerkvi in molila, da Bog odpusti in razsvetli vse zasleplence. Prosil so: »Gospod, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo...« Mogoče so donele po neki evharistične pesmi.

Nato je sledila procesija. Dolga vrsta sklonjenih glav se je vila po položni strmini; med petjem, ojačenim z godbo domačega prosvetnega društva in molitvami.

Na hribčku se je zopet dvigal evharistični križ, ovenčan s cvetjem in obdan z mlaji. Pod križem se je zgrnilo ljudstvo in ga obkrožilo — bilo jih je čez tisoč in še mnogo šolske mladine — kot da ga hočejo s svojimi telesi stražiti in braniti vse dni življenja.

Križ je na novo blagoslovil g. p. Ramšak iz Ljubljane. Ob njegovi besedi so zalesketale marsikomu od veselega ganotja solze v obeh.

Spregovoril je akademik C. Zebot. Njegove odločne besede so vzbudile v vseh neuklonljivo in budno pripravljenost, ki ne bo dopustila, da bi se čez slovensko zemljo širila od tujcev naščuvana bogokletna dejanja.

Mrzel veter je bril, pa je vela v dušah prijetna toplota, ki je odsevala iz obrazov. V vseh udeležencih je bila silna volja čuvati ta križ in ga, če treba, še na novo postaviti.

Preko peščne zemlje valovite pokrajine pa je zopet odmevalo: »Kraljevo znamenje križ stoji...«

Na stavbišču vseučiliške knjižnice

Ljubljana, 30. novembra.

Potem ko je 5. oktobra zapela na stavbišču vseučiliške knjižnice prva lopata, je začelo gradbeno podjetje Matka Curka z vsemi pripravljalnimi deli, potrebnimi za izkop velikanske množine prsti in kamena. Vse veliko stavbišče ob Vegovi ulici so obdali delavci z visokim plotom, za ograjo pa so postavili nekaj najbolj potrebnih zasilnih stavb za orodje in stavbno pisarno. Ko so bile te predpriprave končane, se je šele začelo pravo delo.

Najprej je bilo treba izkopati velikanske množino gruča. Po načrtu bo imela vsa vseučiliška knjižnica radi nenosilnega zemljišča zelo široke temelje, tako da bo vsa domala stala na velikanski in debeli betonski plošči, ki bo pokrivala skoraj vse stavbišče. Število delavcev, ki so s krampom in lopato obdelovali stavbišče je hitro rastlo in

Temeljni zidovi nekdanjega knežjega dvorca. Slika nazorno kaže, kako delavci lomijo kamen za kamnom od zidu, ki je kljub starosti še dokaj trden.

precejšnje ovire. Ker je na tem mestu stal svojčas knežji dvorec, so eno do dva metra globoko pod zemljo našli debele in še trdne temeljne zidove tega dvorca. Treba je bilo te zidove razbijati in včasih ni niti kramp zadoščal. Ker so bili ti zidovi grajeni samo iz kamna, so jih čisto morali razbijati z dieti, kar je bilo seveda dokaj zamudno. Največ preglavic pa so delali kletni oboki in temeljni zidovi, ki so se vlekli pod stavbiščem vsopredno z že obstoječimi stavbami. Tu so morali delavci z velikim naporom rušiti debele oboke in razbijati zidove, ki so bili debeli skoraj po 1 m. Sedaj so v glavnem že ti zidovi razkopani in ostaja le še mehkejša plast ilovice in peska, ki jo je svojčas nanesla Ljubljana. Prav razločno se vidijo, zlasti v sredini stavbišča, pisane plasti naplavljenih mivke in odločene ilovice. Tu gre delo seveda hitro izpod rok, saj gre lopata v zemljo, kakor da bi rezal maslo. Odkopati bo treba približno še dobrih 1000 kub. metrov gruča in peska, nakar bo izkop za temelje opravljen. Ker je najzamudnejše delo, to je razbijanje starih zidov že končano, bo ta izkop hitro dokončan, nakar bodo delavci imeli le še posla z betoniranjem. Zato upravičeno lahko upamo, da bodo še pred hujšim mrazom in velikim snegom zabetonirane vse temeljne plošče, na katerih bodo spomladi začeli graditi zidove knjižnice.

Pogled na močan kletni obok nekdanjega knežjega dvorca na južni strani stavbišča, torej v bližini že stojajočih stavb. Ti oboki in zidovi, na katerih so stoneli oboki, so dali pač največ dela in povzročili tudi precejšnje zakasnitev odkopa.

Pogled na del stavbišča vseučiliške knjižnice, kjer je izkop še opravljen; tu bodo začeli te dni s betoniranjem temeljne plošče.

kmalu je delalo že okrog 100 težakov. Pridne roke so seveda nakopale v teku dneva precejšnje količine gruča, zato je tudi število voznikov, ki so odvažali gruča s stavbišča, postajalo vedno večje. Sedaj je zaposlenih na stavbišču že okrog 120 težakov in 25 do 30 voznikov, ki sproti odvažajo nakopani material. V dosedanjih 35 delovnih dnevih so izkopali in odpeljali s stavbišča že 7.500 kub. metrov gruča in ostaja le še majhen del odkopa.

Te dni bodo začeli tudi že s prvimi betonskimi deli. Zabetonirali bodo prve temeljne plošče, zlasti tam, kjer segajo kletni prostori radi osrednje kurjave najbolj globoko pod zemljo. Naglica je seveda na mestu, ker bi bila velika škoda, ako bi sedaj, ko je že skoraj na vsem stavbišču dokončan odkop, huda zima ali slabo vreme preprečila betoniranje temeljev. V zvezi z zgradbo vseučiliške knjižnice je bilo treba preložiti in poglobiti tudi bližnjo cestno kanalizacijo, kar je tudi že opravljeno.

Pri dosedanjem velikanskem izkopu gruča, kjer so ponekod delavci odkopali do 6 metrov globoko plast, so seveda naleteli pri svojem delu na

Za napredek tujskega prometa na Štajerskem

Naša zelena Štajerska, dežela med Muro in Savo, razprostirajoča se od Prekmurja in Sotle do orjaških gor Ojstrice, Rinke, Olšave in Pece, združuje v svojih vinskih goricah, v rodovitnih poljih svojih ravnin, kotlin in dolin, v svojih šumovitih sredogorjih, v svojih Savinjskih Alpah in vzhodnih odraških Karavank redko bogastvo in raznolikost prirodnih krasot, tople miline in privlačne ljubečosti, divje lepote in grandiozne, omamljive veličastnosti. Ni kmalu kalera druga dežela od narave tako bogata in razpisno obdarjena z zdravilnimi slatinami in toplicami, s kopališči, z zdravilišči in letovišči; ne kmalu nudi kalera druga dežela na tako ozko odmerjenem prostoru toliko krasnih izletnih točk, ki vabijo z enako mikavnostjo zamišljenega tihga nižinskega popotnika kakor drznega hribolazca, osveščujoč ga na duhu in telesu. Lepa mesta s prizadevnim meščanstvom, z živahno trgovino in obrtjo, z visoko duhovno in materijelno kulturo; pošteno, pridno in veselo kmetstvo ljudstvo, ki podedovano grudo z znojem obdeluje z enako ljubeznijo bodisi na ravnam polju, bodisi na strmem pobočju visokih gora, ter v svojevrstnih splavljah spravljajo bogastvo obširnih gozdov v notranjost naše države; potem pa armada neumornih delavcev, ki v temni noči podzemskih globokih rovov kopljejo rudo, svinec in premog, ali pa služijo v modernih tovarnah mladi, procvitajoči industriji, in končno v sive davnine nazaj segajoča preteklost, ki je v bogatih zakladih mestnih muzejev, v starih okopih in obkopihi jarkih, v sivih razvalinah nekdanjih gradov, graščin, cerkva in samostanov, v zadnjih ostankih tihih, nekoč tako glasnih »glazute, še ohranila skromne, a še vidne in zanimive sledove o sebi: vse to v besedi in sliki prikazati, s

tem bujnopestrim propagandnim gradivom kar največ prijateljev in tujcev privabiti v deželo in deželi pridobiti vse blagodatno visoko razvite moderne tujkoprometne industrije, to je končni namen treh propagandnih del, ki se v Mariboru pripravljajo že dle časa in se sedaj bližajo svoji dovršitvi in na katera je treba na tem mestu opozoriti vso našo javnost, predvsem naš poslovni svet, naše trgovine in obrtnike, zlasti pa naše tujkoprometne ustanove, naša zdravilišča, kopališča in letovišča, naše planinske postojanke, hotelirje in gostilničarje. »Maribor zaledjem« je naslov bogato ilustrirani, razkošno opremljeni reviji, ki jo v kratkem izda Magdalensko olepševalno društvo povodom svoje 30. letnice in pri kateri sodeluje nad 30 priznanih strokovnjakov. Do prihodnje spomladi bo izgotovljen in izide v tisku II. del znane knjige dr. Fr. Mišiča: »V porečju bistrice Savinje«. — Tretja knjiga, ki zasleduje v bistvu iste cilje in namene, bo enako bogato opremljeno delo, ki ga dovršuje naš že imenovani priznani potopisec dr. Fr. Mišič z naslovom »Vom Rebenland zur Ojstritzawand« (»Skoki vinske gorice do skalne Ojstrice«). Slednji prijatelj naše zelene Štajerske in njenega napredka mora te tri knjige toplo pozdraviti. Ako se slovensko pisana knjiga obrača na domače občinstvo, bosta nemški deli zanesli imle, čast in slavo naše krasne, blagoslovljene zemlje v vse kraje in dežele, koder se govori, piše, čita in razume nemško. In to je naravno glavni in končni cilj vsake propagande za napredek našega tujskega prometa, ki bo delala bolj ko vsaka druga panoga našega gospodarstva odprli in zagotovili nov, neusahljiv vir dohodkov.

Od peklenskih muk pa do zdravja potom TOGAL tablet

Togal tablete so v mnogih slučajih preizkušeno sredstvo proti reumatizmu, išiasu, protinu, hripi, živčnim boleznim, glavobolu ter boleznim prehlada. Togal deluje dobro in je v predpisanih dozah neškodljiv za želodec in ostale organe. Togal pomaga. Poizkusite tudi Vi Togal tablete. Poizkus bo tudi Vas prepričal.

Togal pomaga pri izločevanju sečne kisline. Dobi se v vseh lekarnah.

Registr. S. br. 17661 od 3. X. 1933.

Glavna skupščina Unije za zaščito dece

Belgrad, 29. nov. 1936.

Danes je bila tu glavna letna skupščina Jugoslovanske Unije za zaščito dece, kateri so prisostvovali delegati iz vse države. Iz Slovenije so prisostvovali skupščini predsednik sekcije g. dr. Oton Fettich, ga. V. dr. Novakova, soproga bivšega ministra, tajnik sekcije g. V. Jagodič, ga. prof. Zeljenova in drugi.

Skupščini je predsedovala gospa Nika Nik. Sprasiča. Nj. Vel. kraljico Marijo je zastopala ga. Ela Hadžić. Ob otvoritvi je bila poslana Nj. Vel. kraljici Mariji, častni pokroviteljici, vdanostna brzojavka, kakor tudi predsedniku vlade in ministrom.

V teku poročil glavnega in nadzornega odbora, kakor tudi ob poročilih za novo proračunsko leto, se je razvila nadvse živahna debata. Delegati iz Slovenije so podali izrpnno poročilo o delovanju svoje sekcije in stavili mnogo bistvenih predlogov in načrtov iz vseh področij zaštite mladine. Ob tej priliki je urednik »Podmladak«, časopisa Unije in šef oddelka za tisk in kulturna vprašanja mesta Belgrada in delegat glavnega odbora Zveze mest kraljevine Jugoslavije posebno naglasil, da je čim tesnejše sodelovanje Unije v Sloveniji z banovinskimi in mestnimi upravami neobhodno potrebno in da je treba stopiti v čim tesnejše stike takoj.

V glavni odbor so bili izvoljeni poleg dosedanjih še: ga. Vera Perović, soproga kr. namestnika, dr. Milan Petrovič, šef otroškega odd. višje drž. bolnišnice, g. Vladimir Pavlovič, tajnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja in druge osebnosti.

Zaključek skupščine je izzvenel v enotno zahtevo, da naj se čimprej izda novi zakon o zaštiti dece in da sodeluje pri izdelavi tega zakona Unija s svojimi sekcijami in društvi prisotna z vsemi izkustvi in predlogi.

Kavarna »Emona«
otvarja danes

koncertno sezono

s popoldanskim in večernim sporedom odličnega solonskega orkestra

Vinska razstava in sejem v Ormožu

Za vinsko razstavo in sejem, ki ju priredi 15. decembra 1936 Kletarsko društvo v Ormožu, vlada v kragih interesentov — tako vinogradnikov kakor vinskih trgovcev in gostilničarjev — veliko zanimanje ter se interesi za nakup ljutomerskih vin že sedaj obračajo na Kletarsko društvo za podrobnejše informacije. Vsem tem sporočamo, da bo razstava in sejem samo na dan 15. decembra in to predvsem zato, da bodo razpoložljivi vzorci popolnoma sveži. Razstavljena bodo vina iz ormoško-ljutomerskih gor, nova in stara, vseh vrst. Nova vina bodo do dneva razstave radi letošnje zgodnje trgatve že dovolj čista in dozorela ter sposobna za transport. Zaloge so kljub letošnji količinski mali trgatvi zadostne, kvaliteta novih vin pa je izborna. Zaprošena je tudi polovična vožnja po železnici.

Rok za prijave razstavljalcev je vključeno do 5. decembra ter prosimo vse zainteresirane, da se tega roka drže, kar je potrebno radi tiska kataloga. Na razpolago so posebne prijavnice, katere se na zahtevo dopolnjejo vsakomur po pošti.

Ureditev hudournika Suhe

Rečica ob Savinji, 30. nov.

Kmalu se prične v naši občini poleg manjših tudi z večjim javnim delom. Uredil se bo hudournik Suha, ki dela veliko škodo posestnikom v vasi Kokarje. Stroški, ki jih je preračunal gozdno-tehnični odsek za urejanje hudournikov pri kraljevski banski upravi, bodo znašali okrog 300.000 Din. Verjetno je, da bo delo trajalo 2 leti. Z delom se bo začelo, kolikor bo dopuščalo vreme, še tekom tega leta in se bo nadaljevalo prihodnjo spomlad oziroma prihodnje leto tako dolgo, dokler ne bo glavno delo končano.

Kraljevski banski upravi smo hvaležni, da nam je priskočila na pomoč. Veseli smo, da bo zaposlenih mnogo naših ljudi, ki komaj čakajo, da se jim nudi zaslužek. Pri tem delu pa bodo zaslužili tudi posestniki, ki bodo dovažali potrebni material za ureditev hudournika. S tem delom bo prišlo v naš kraj nekaj denarja, od katerega bodo imeli koristi zaposleni, obrtniki in trgovci.

Trdno smo prepričani, da se bodo v nedeljo, dne 6. decembra občani polnoštevilno udeležili volitev in oddali svoje glasove za JRZ in n'ene voditelje v zahtvalo za njih skrb za naš javni blagor. Prepričani pa smo tudi, da bodo prišla na vrsto še druga potrebna javna dela v našem kraju; kajti čim več odstotkov bo volivne udeležbe, tem bolj se bodo morali javni činitelji zavzeti za naše želje in potrebe.

Smrtna nesreča v gozdu

V petek popoldne se je zgodila v gozdu pri Štorah pri sekaniu drva nesreča, katere žrtev je postal mlad delavec Štorovske livarne, komaj 18 letni Alojzij Oberžan. Težak drevesni porob se je zakotalil več metrov navzdol čez Oberžana in mu zadal tako hude notranje poškodbe, da je med prevozom v bolnišnico izdihnil. Mnogi niso mogli verjeti, ko so zvedeli, da je prejel tako koražen, zdrav, vesel in podjeten fant, ki je bil še dopolne na delu v tovarni, zvečer že na mrtvačnem odru. Rajni Oberžan zapuška mater vdovo in dve mlajši sestri, katere je sam preživljal.

Litija

Na zadnji seji občinskega odbora je pred predhodom na dnevni red v imenu odbornikov JRZ predlagal Edo Glavič, da se črta kot častni občan litijske občine od JNS manjšine letos izvoljen sedanji predsednik JNS Peter Živkovič iz razloga, ker za litijsko občino nima prav nobenih zaslug, nasprotno je on svoječasto kot notranji minister s svojo znano odredbo napravil občinam dolžnost vzdrževanja zgradb okrajnih glavarstev in stanovanj glavarjev in slug, kar je stalo litijske davkoplačevalce do danes najmanj 150.000 din. Predlog za brisanje častnega občanstva Petra Živkoviča je bil soglasno sprejet. Nato je g. Glavič predlagal odboru, da izvoli voditelja slovenskega naroda, g. notranjega ministra dr. Antona Korošca, ki ima nevenljive zasluge za slovenski narod in državo sploh, za častnega občana. Predlog je bil soglasno z vzklikanjem sprejet. Ravno tako je bil ob burnem odobravanju soglasno sprejet predlog, da se izvoli za častnega občana naš ljudski ban g. dr. Marko Natlačen, zaradi zaslug, ki si jih je pridobil za našo ožjo domovino kot predsednik občinskega odbora in sedaj kot ban dravske banovine. Nato so bili izvoljeni člani v posamezne odbore.

Na Glavičev predlog je bilo soglasno sprejeto, da se unakne pritožba prejšnje občinske uprave zaradi določitve prostora za meščansko šolo, ter da se zaprosi kr. bansko upravo za ponovni komisijski ogled za določitve gradbenega prostora za meščansko šolo. — Ostavka občinskega odbornika Lajovica Franca se ne more vzeti na znanje, ker v ostavki navedeni razlogi po obč. zak. niso merodajni.

Dalje je bilo soglasno sklenjeno, da se ugodi upravičeni zahtevi prebivalstva vasi Breg, Tenetiše, Konj, Cirkuše, katere je prejšnji režim zgolj iz volilne špekulacije prekomasiral deloma v občino Šmartno, deloma pa na Vače, da se te vasi zopet priključijo politično upravni občini Litija. Dalje je bilo soglasno sklenjeno ugoditi težnjam in željam prebivalstva vasi Leše, Sava, Tirna, Mošenika, Roviš, Sv. Gore in Golč iz občine St. Lambert, da se te vasi priključijo k Litiji, kamor po vsem zemljepisnem in gospodarskem značaju, deloma pa tudi radi vsolanosti na Savo in župnijo Savo spadajo. Isto se je sklenilo za vasi Širmanski hrib nad Litijo, ki spada na Trebeljevo in ima do župana kar cele 3 ure hoda, v Litijo pa pridejo v pičli pol uri. To velja tudi za vzhodni del vasi Golše, ki gravitira popolnoma v Litijo, mora pa sedaj na drugo stran hriba do župana v Kresnice.

Ugotovljeno je bilo nadalje, da so skoro vsi krediti že izrpani, čeravno manjka do novega proračunskega leta še cele štiri mesece. Tako je izrpan kredit za ubožne in brezposelne podpore, za podpore društvom itd. — Seje se nista udeležila odbornika, izvoljena na opozicijski listi.

Športnih čepic lepo izbero
Vam nudi **Bogataj** čez mero, klobukov lovskih ali modnih pri njem dobite po cenah ugodnih.

Mirko Bogataj
Ljubljana, Stari trg št. 14.

Vel. Pirešica

Občinske volitve bodo tudi pri nas dne 6. decembra. Postavljena in od sodišča potrjena je samo ena kandidatna lista JRZ z nosilcem posestnikom in gostilničarjem Kokošem Martinom iz Pernovega, kateri je bil pri zadnjih občinskih volitvah od režima preganjan ter je kljub pritisku dobil veliko glasov. Tradicionalno je pri nas, da prej v predsednikih do leta 1913 in od tedaj naprej stalno kandidirajo in so izvoljeni samo župani z imenom Martin. Vedna zmaga je le pri Martinih, in tudi sedaj je županski kandidat Martin, ki je že zmagal s tem, ko nasprotniki niso postavili liste. Imena župana in ostalih odbornikov jamčijo, da bo občina prišla v roke najboljših mož, kateri stojijo neomajno v velikih vrstah pristave našega voditelja dr. Korošca. Nasprotniki so se spustili v boj za abstinenco in očitajo kandidatni listi vse mogoče stvari, samo tega ji ne morejo očitati, da ni pristna lista JRZ. Volivci, ki ste zavdni Slovenci in pristaši dr. Korošca, pokažite, da bo 6. december dan sijajne zmage. Oddajte vsi glasove za našega ljubljenežnega in nad vse spoštovanega Martina Kokoša.

Mozirje

Nove ceste. Dne 18. in 27. novembra smo imeli končno ogled zelo važnih in zaželenih ter potrebnih cest Libija—Šoštanj—Belevede in Mozarje—Šmihelj, na katere smo čakali celo večnost. Sedaj bo vendar tukajšnjemu prebivalstvu ustrezno in izpolnjene njegove dolgoletne želje. Po posredovanju poslanca g. Peveca Rudolfa, je g. ban dr. Marko Natlačen obljubil izpeljavo cestnih načrtov ter vsestransko pomoč. S tem bo naša lepa okolica veliko pridobila na tujskem prometu. G. banu se za naklonjenost že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Ljutomer

Vinarska podružnica in Zaščita Ljutomerčana prirediti skupni sestanek vinogradnikov v nedeljo, 6. decembra ob 9 v gostilni Zavrtnik, da se vinogradniki poučijo in zavzamejo stališče k novi uredbi o sanaciji vinogradov. Razen tega se bodo obravnavale tudi druge važne zadeve, ki so v zvezi z vinorejo. Vinogradniki se naj vsi udeležijo tega sestanka!

— Pri zaprtju. motnjah v prebavi zomite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Železniški tarifi v mednarodnem prometu

Kadar je govor o mednarodnih železniških tarifih v zvezi z valutno politiko, tedaj imamo v mislih pred vsem železniške tečaje, katere oglašajo glavno ravnanje naših državnih železnic periodično zaradi njihovega uporabljanja pri preračunavanju raznih inozemskih valut v dinarje, ob priložnosti pobiranja vozni in izvozni tovarne liste. Železniški tečaji so bili že od nekdaj, posebno pa so to še danes, predmet pritožb. Vse te pritožbe pričajo o potrebi javnega pojasnila gospodarskim krogom in zlasti trgovstvu, ker se zlasti zadnje čase vprav na škodo trgovstva in celokupnega narodnega gospodarstva pri nas, zaradi padati direktni mednarodni zvezni promet, ker so se trgovci zatekli rajši k lokalnemu prometu (od meje do meje), da bi na ta način »varčevali« pri tečajnih razlikah. Že sama resnica bi zaslužila, da se zaradi nje piše; tukaj pa gre poleg tega še za koristi naše trgovine odnošno za škodo, ki nastaja zaradi nepoznavanja resnice, za naše gospodarstvo. Zato naj služijo te vrstice v blagohotno pojasnilo.

Večina direktnih mednarodnih tarifov naših železnic glasi v tujih valutah. Te valute so izbrane navadno po začetni ali končni železniški upravi, ali pa je tarif sestavljen tudi v fiktivni valuti (n. pr. zlati frank, zlati pengö itd.), za katero se že vnaprej fiksira razmerje do neke stabilnejše, tuje in splošne valute, ki se povsod rada jemlje, in potem oscilirajo vsi tečajni ostalih valut okoli te vrednosti. Blago se more odpremiti z naših postaj v inozemstvo z direktnim mednarodnim tovarnim listom, ki gre s pošiljko vred naravnost do namembne postaje v inozemstvu. Tu odpadejo posredniški spediterski in mnogi drugi stroški za-

radi razmeroma drage manipulacije na obmejnih postajah. Voznina za prevoz se more plačati vnaprej do namembne postaje v inozemstvu, in kar je važno: odpremitnik in prejemnik si stojita v tesnejši zvezi med seboj, kar poveča tudi pravno varnost in železniško solidarnost. Voznina pa se more tudi nakazati do končne postaje v inozemstvu, kjer se nahaja prejemnik. Ker obsega velik del mednarodnih tarifov skupne stavke za prevoz na celokupni poti do namembne postaje, ki so često izraženi v tuji valuti, je potrebno obračunati deleže s tujimi železniškimi upravami naknadno. Pri ubiranju vozne in raznih pristojbin pa je tedaj potrebno, preračunati tarifsko valutne zneske v dinarje, ker se pri nas zaradi deviznih predpisov ne morejo jemati tuje (svoobodne) valute v plačilo. Pritožba naših gospodarskih krogov se nanaša pri tem na dejstvo, da so železniški tečaji, ki se uporabljajo pri preračunavanju tujih valut višji od »realnih« tečajev in da so celo višji od tečajev naše Narodne banke, s čemur se boja pritiska na naš dinar, namesto, da bi se ga dvigalo. Trdi pa se celo to, da so vprav visoki železniški tečaji krivi, da so začeli padati dohodki iz direktnih mednarodnih zveznih tarifov in da se s tem škoduje plačilni bilanci naše države, ker pade pritek zdravih deviz, katere potrebujemo za plačanje naših obveznosti na drugih mestih. V koliko so te pritožbe utemeljene, bomo prav kmalu videli. Poglejmo najprej, ali se železniški tečaji resnično razlikujejo od »realnih« tečajev, v koliko in zakaj. Vzeli bomo samo nekatere datume, v katerih so se izvršile izvestne važnejše spremembe, ker so za ves ostali čas ostala razmerja normalno relevantna.

Železniški tečaji:

	RM	Čk	Sv. fr.	Pengö	A. š.	Lira	Hl. fl.	Fr. fr.	Belg. fr.	Zl. fr.
1936										
15. januarja	17.70	1.83	14.40	12.94	9.30	3.55	29.90	2.92	1.49	14.40
15. aprila	17.65	1.82	14.40	12.96	9.50	3.50	29.80	2.91	1.50	14.40
15. septembra	17.70	1.83	14.40	12.96	8.85	3.50	29.80	2.91	1.49	14.40
15. oktobra	17.60	1.85	10.10	13.15	8.90	2.35	23.50	2.10	1.50	14.50
1. novembra	16.60	1.56	10.10	12.90	9.30	2.35	23.70	2.10	1.50	14.50
15. novembra	17.60	1.56	10.10	12.90	9.10	2.35	23.70	2.10	1.50	14.50

Tečaji mednarodnega obračunskega urada v Brüsslu:

15. januarja	21.02	2.16	17.00	8.86	9.54	4.18	35.51	3.44	1.76	17.00
15. aprila	20.82	2.14	16.86	9.10	9.37	4.07	35.13	3.41	1.87	16.86
15. septembra	19.74	2.02	16.00	9.28	8.92	3.86	33.32	3.23	1.78	16.00
15. oktobra	17.97	1.58	10.24	8.15	—	2.34	23.81	2.07	1.53	14.45
1. novembra	17.89	1.57	10.21	—	8.75	2.34	24.06	2.06	1.53	14.45
15. novembra	17.85	1.57	10.19	8.02	—	2.34	23.90	2.05	1.52	14.45

Tečaji narodne banke v Belgradu (srednji) s primom:

15. januarja	17.63	1.81	14.27	9.35	9.60	3.50	29.81	2.89	1.48	—
15. aprila	17.61	1.81	14.27	9.35	9.42	3.46	29.74	2.89	1.48	—
15. septembra	17.61	1.81	14.27	9.40	8.70	3.44	29.74	2.88	1.48	—
15. oktobra	17.47	1.53	10.00	9.90	8.70	2.28	23.22	2.02	1.46	—
1. novembra	17.49	1.53	10.00	9.35	8.60	2.24	23.56	2.02	1.46	—
15. novembra	17.49	1.53	10.00	9.35	8.60	2.24	23.41	2.01	1.47	—

Tečaji v Zürichu:

15. novembra	17.495	1.54	10.00	8.57	8.77	2.29	23.40	2.018	1.47	—

Tečaji v Londonu:

15. novembra	17.50	1.54	10.001	—	—	2.28	23.40	2.018	1.47	—

Tečaji v Parizu:

15. novembra	—	—	9.95	—	—	2.27	23.30	2.46	1.46	14.70

Po gornjem vidimo, da se »realni« tečaji v glavnem pokrivajo z železniškimi. Tečaji mednarodnega obračunskega urada v Brüsslu pa so vedno manj višji od tečajev naših železnic. Razlika ide železniško notacijo. Penga in ostali notaciji obstojijo zato, ker smatrajo madjarske železnice svoj tarifski pengö za zlati pengö ter zahtevajo zato od vseh železniških uprav zlato pariteto pri obračunu, to se pravi: 100 šv. frankov = 110.24 zlatih pengov, ali po devalvaciji švicarskega franka: 100 šv. fr. = 77.80 zlatega penga. Naše železnice morajo izplačati madjarskim železnicam za vsaki pengö, ki ga poberejo na svojih postajah okoli 12.85 dinarjev. Ako bi naše železnice preračunavale pengö po njegovi papirnati notaciji, potem bi morale doplačevati za vsaki pengö iz svojega žepa okoli 2.80 dinarja. Kar se tiče ostalih notacij moramo imeti pred očmi dejstvo, da železnice kot nebančno podjetje, ne morejo vsak dan oglašati svojih tečajev. Končno bi dovedel tak postopek do absurda, ker bi bilo potrebno in logično temu, oglašati za vsako valuto toliko tečajev, kolikor obračunov obstoji z raznimi železniškimi upravami, katerih je 25 in s katerimi se ne obračunava dnevno, marveč mesečno, ob terminih, ki so za vsako tujo upravo drugi (iz razlogov, da se delo oseba razdeli na ves mesec). Če obstoje pri ostalih valutah neznatne tečajne razlike, prihaja to od tega, ker se posamezne valute pri obračunu z eno in isto upravo (zaradi številnih tarifskih valut) preračunavajo ne samo enkrat, marveč dvakrat, trikrat in še celo večkrat.

Da navedemo samo en primer: Za vse francoske železnice obstoji z našo upravo dogovor, da izravna železnica PLM v Parizu vse naše medsebojne dolgeve in terjatve. Prijavljeni dolgovi in terjatve glase v originalni tarifski valuti. Da more PLM vedeti v katero korist izide končni saldo, mora vse te različne valute najprej preračunati po tečaju pariške borze v zlate franke. Končni saldo pa potem preračuna v francoske franko, katere potem naša narodna banka zopet preračuna po svojem tečaju v — dinarje. Tako se često zgodi, da prijavljeni tarifski dinar po večkratnem preračunavanju izgubi svojo prvotno vrednost. Za take izgube, ki nastajajo s tem rizikom, pa države železnice nimajo nikakega kritja v proračunu. Zato je popolnoma razumljivo, da se mora izvesten minimalni % priračunati k »realnim« tečajem, ko se sestavljajo železniški tečaji. Toliko v pogledu razlogov »različne« notacije. Sedaj pa se moramo vprašati: Ali je umestna pritožba proti obstojanju dveh uradnih notacij (železnice in narodna banka) za iste valute. Odgovor na to vprašanje je zelo preprost, ker v naši državi, kot nikjer drugje ne obstoja večje število uradnih notacij za eno in isto novčano enoto. Pri nas obstoja samo ena uradna notacija za tuje valute in devize, ki jo izdaja naša narodna banka in samo ena uradna notacija za tuje tarifске in obračunske valute. Prav tako kot obstoji cela vrsta nemških mark, ki nimajo razen imena ničesar skupnega (obračunske, kilirinske, turistične, svobodne, vezane itd.) obstoje pri nas tudi vrste tujih

novčanih vrednosti, ki se medseboj bistveno razlikujejo po svoji svrhi. Tečaji teh tujih vrednosti (valute) se lahko pokrivajo s tečajni »realni« notacijo, ali se ne morejo. In med tuje vrednosti (valute) spadajo tudi obračunske tuje valute, za katere se izdaja samo ena uradna notacija in ta predstavlja železniške tečaje.

Ostali bi končno še en del pritožbe, ki je po svojih navedbah najzanimivejši in ki zadeva naše celokupne finance. Trdi se namreč, da se vsled previsokih železniških tečajev naši trgovci vse manj in manj poslužujejo mednarodnih direktnih zveznih tarifov in da je vsled padanja teh prometov povzročena škoda državi a tem, ker se naše terjatve napram inozemstvu, ki se plačujejo v zdravih devizah, stalno zmanjšujejo. Poglejmo najprej v koliko odgovarja resnici ta trditev. V zadnjih 7 mesecih so znašali dohodki iz vseh vrst mednarodnih direktnih zveznih, prometnih, v dinarjih:

	Potniški	Blagovni (direktni)	Blagovni tranzitni)
1933	5,376.017.2	84,013.766.8	45,687.008.3
1934	6,088.750.6	91,449.290.4	44,897.567.6
1935	4,346.406.5	105,430.420.8	48,375.236.4
1936	4,353.907.8	82,079.904.3	42,210.795.5

Trditev, da so se znižali dohodki iz teh prometov je pravilna. Vendar pa tako priprimo, da so se med tem povečali obmejni promet v zadnjem letu za več kot 30%, iz česar sledi, da so transporti prešli mednarodno-železniških direktnih tarifov k načinu odpremljanja od meje ene, do meje druge države. In sedaj se vprašamo: zakaj se je izvršil ta prehod od ene, udobnejše in solidnejše vrste prevoza k manj udobnemu, dražjemu (spedicija) in manj solidnemu? Na to se nam odgovarja, da zato, ker gleda danes sleherni trgovec, kako bi si mogel kak dinar približati, in tu je prilika, da se varčuje, ker da so železniški tečaji »nerealni«.

Tu imamo opraviti z neko vrsto ustaljene psihoze, ki prav v ničemur ni utemeljena in ki je vrh tega še skrajno škodljiva. Železniška uprava je en del splošne državne uprave. Njihova finančna politika se mora pokrivati s splošno finančno politiko države. Pri ubiranju deležev za tuje železniške uprave na naših postajah pa nastajajo veliki dolgovi za naše železnice napram inozemstvu. Naravno je, da v današnjih razmerah nikakor ne more biti v interesu naše države, da se zadolžujejo naše železnice na ta način v inozemstvu, ker mora narodna banka te dolgeve vsaki mesec plačati v zdravih devizah (svoj svobodno krožeči narodni novci ne sprejme niti ena država v plačilo za železniške dolgeve). To bi morali naši uvozniki vedeti, da nastajajo taki dolgovi pri uvozu k nam vedno tedaj, če so vozna in druge pristojbine nakazane in pri našem izvozu v inozemstvo, če je vozna frankirana za cel del prevoza do namembne postaje v inozemstvu.

In vendar se dogaja v večini slučajev baš protivno. Spričo tega primitivnega stališča pa bi bilo potem logično tudi v interesu naše finančne politike, da mednarodno-direktni zvezni promet še nadalje padejo, ker bi se s tem zmanjšalo naše zaslužje napram inozemstvu. To pa je ravno nasprotno od onega, kar trdi pritožba. Zato je mogoče popraviti sedanje stanje v prilog naših izvoznikov in uvoznikov samo na ta način, da se ti poslužujejo, pri uvozu našega blaga v inozemstvo dosledno, načina nakazovanja vozni in naš del proge in pri uvozu, frankiranja vozne v inozemstvu za cel prevoz do naše namembne postaje. Na ta način bo nastopilo stanje, da se bodo naše terjatve v inozemstvu visoko dvignile, s tem pa bo nastalo veliko povpraševanje po »dinarju« in vrednost ostalih valut vseh vrst svrhe, se bo pogloma prilagodila težnjam gospodarstva. S tem bi se naši izvozniki in uvozniki tudi najlažje izognili izgubam tečajnih razlik, ako mislijo, da so one edini stvarni (in ne samo psihološki) razlog padanja direktnih mednarodnih prometov. Da razpršimo sedaj še iluzijo o »varčevanju« pri tečajnih razlikah. Te tečajne razlike »obračunskih« valut tarifske vrednosti, obstojajo povsod, le, da so z ozirom na likvidacijsko stanje posameznih železnic različne. Čim bi se n. pr. plačilna bilanca naših železnic bistveno spremenila, potem bi imelo to za posledico tudi bistveno spremembo sedanjih železniških tečajev. In sedaj se vprašanje: Kdo spravi pri teh manipulacijah v žep morebitni dobiček iz tečajnih razlik? Jasno je, da, ako tak dobiček obstoji, ta dobiček v večini slučajev ne gre v korist niti eni železnici, katere izvršuje sam svoj obračun, pač pa pripada onim, ki izvršujejo novčane izravnavanja in to so banke, ki žive prav tako od uslug, ki jih nudijo gospodarstvu kot železnice. Edino v enem slučaju pripadajo koristi odnošno izgube v tečajnih razlikah našim železnicam in to je pri vseh — tranzitnih. Na tečaje tranzitno-tarifskih valut pa nimajo naše železnice trenutno nikakega neposrednega vpliva; morejo se pač sklicevati na tečajne razlike in zahtevati revizijo tarifskih stavkov, kar se pa tiče vere, da se morejo uvozniki ali izvozniki izogniti

izgubam pri železniških tečajih na ta način, da preidejo od direktnih prometov k prometom od meje do meje, pa velja to, da se oni pač tem razlikam izognejo, ne izognejo se pa drugim razlikam, ki pri direktnem prometu odpadejo in ki se pojavijo v — računu pri cenah.

Zato je potrebno, da se tako izvozniki kot uvozniki (to velja smiselno tudi za direktne potniške promete) vrnejo k direktnemu odplačevanju blaga, pod gornjimi pogoji, kar bo v korist ne samo železniške uprave in države, marveč pred vsem njim samim.

Janko Grampovčan,
višji pristav Glavnega ravnateljstva.

Borza

Dne 30. novembra 1936.

Denar

Angleški funt se je v Ljubljani uvrstil na 241.75 denar, v Zagrebu na 241.70—243.30, v Belgradu 240.70—242.30.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8.56—8.66, v Zagrebu na 8.5150—8.6150, v Belgradu na 8.50—8.60.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.5250—32.2250, v Belgradu 31.65—32.35.

Italijanske lire so v zasebnem kliringu nudili v Zagrebu po 2.50, v Belgradu po 2.55.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 18.97 do 14.17, v Zagrebu pa so narasli na 18.8550 do 14.0850, za sredo decembra so beležili 13.80—14, za konec decembra pa 13.79—13.99. V Belgradu so beležili 13.8932—14.0932.

Ljubljana. — Tečaji s primom

Amsterdam 100 h. gold.	2354.65—2369.25
Berlin 100 mark	1742.03—1755.91
Bruselj 100 belg	732.95—738.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	212.11—214.17
Newyork 100 dolarjev	4906.00—4942.32
Pariz 100 frankov	201.97—203.41
Praga 100 kron	153.44—154.54
Trst 100 lir	227.70—230.78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2.410.263 Din.

Promet na belgrajski borzi je znašal brez kompenzacij 501.000 Din.

Zürich. Belgrad 10, Pariz 20.27, London 21.315, Newyork 435.25, Bruselj 73.55, Milan 22.925, Madrid —, Amsterdam 236.25, Berlin 174.90, Dunaj 76.85 (81.25), Stockholm 109.90, Oslo 107.10, Kopenhagen 95.15, Praga 15.40, Varšava 81.80, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.405, Buenos-Aires 1.2125.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. pos. 85—86, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 377—379, begl. obvez. 68—70, 8% Bler. pos. 88—87, 7% Bler. pos. 76.50—77, 7% pos. DHB 88—90, Trboveljska 235—255.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 85—85.75, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 376—380, begl. obvez. 69—70, dalm. agrarji 64.75—65.50, 8% Bler. pos. 86.62, 7% Bler. pos. 76.50—77.50, 7% pos. DHB 88.50 den., 7% stab. pos. 84 den. — Delnice: Narodna banka 7100 den., Priv. agrarna banka 192—195, Trboveljska 245—280, Gutmann 52—55 (63), Isis 25 den., Danica 40 den., Osješka sladk. tov. 156—160, Sladk. tov. Vel. Bečkerek 700—900, Dubrovačka 260 den., Jad. plov. 350 den., Osl. livarna 120—180.

Belgrad. Drž. papirji: vojna škoda promptna 377—377.50 (377), begl. obvez. 69.60—69.75, 67.60—67.75 (67.50), 8% Bler. pos. 86 den., 7% Bler. pos. 76.50—77, 7% pos. DHB 89 den., 7% stab. pos. 84.50 den. — Delnice: Narodna banka 6980—7050, Priv. agr. banka 196—197 (196.50).

Dunaj. (V oklepajih tečaji prejšnjih borznih seštevank). Trboveljska 28.38 (28.40), Alpine 36.90 (35.95), Berg-Hütten 607 (602), Rima Murany pa 78.90 (79.75), Steyr-Daimler-Puch 240.50 (238), Leykam 44 (43), Semperit 58.60 (59.70).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač, srem. nova gar. kval. 71—73, ban. nova gar. kval. 69—71, srem. nova sušena Indija 83—84, otrobi bač, srem., ban. 75—80, bač. ladja 80—81. Ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Živina

Dunajski goreji sejem, dne 30. novembra t. l. Prignanih je bilo 697 volov, 368 bikov in 592 krav, skupno 1.657 glav, od tega iz Avstrije 1.214, iz inozemstva pa 443. Cene so bile: volji 0.90—1.56, bikli 0.86—1.07, krave 0.95—1.14, klavna živina 0.60—0.85 šilingov za kg žive teže. Promet je bil miren. Cene so v glavnem postale, tako volji I. za 2—3, II. in III. za 3—5, dobre krave za 3, bikli I. za 2—3, II. 3—5 in III. za 5 grošev v primeri s cenami preteklega tedna.

Kulturni obzornik

Srbobhratska kronika

Kot navadno je tudi letošnjih sedem v modro platno vezanih knjig redne izdaje Srpske književne zadruge ostalo več ali manj v tradicionalnih vodah. Videti je, da imajo mladi in najmlajši v srbobhravski književnosti zdaj preobremenjen vpliv na to tako udomačeno srbsko književno ustanovo. Sicer se pa mladi tega mizusa predobro zavedajo in so na zadnjem običnem zbiru družstva privedli drugi meseci to tudi na vsa usta povedali, čeprav v precejšnji nejevolji starih. Kakor znano, je v SKZ glavna in odločujoča osebnost profesor srbobhravske književnosti na belgrajski univerzi Pavle Popović. Sicer je SKZ pred leti res izdalja izdajati drugo serijo (»Savremeniki«) štirih knjig, ki prinašajo samo dela živih srbobhravskih pisateljev in pesnikov, torej mlajših moči, vendar je treba pripomniti, da tudi semkaj ni vsakomur, pa magari če je nadarjen, vstop lahek in prost. V tem oziru bi lahko primerjali SKZ z zagrebško Matice hrvatsko, ki se je v primeri s prvo zadnja leta zdajdel bolj pomladila in teža njenih del sloni skoraj izključno na plehkih mlajših. Upajmo, da bo v nekaj letih, ko se bodo stari po sili razmer umaknili, tudi v SKZ zapihal nov, bolj svež veter. — Med letošnjimi sedmimi knjigami bi po aktualnosti dosodil prvenstvo zborniku »Čehoslovačka«, ki na podoben način ko pred leti »Slovenačka« iste založbe seznanja Srbe z bratskim čehoslovaškim narodom. Knjiga je sorazmerno obsežna (čez 300 strani) in ilustrirana. Za uvodnimi članki o čehoslovaški zgodovini (dr. Kamil Krofta), geografiji (J. Korčak) in razdelitvi državne oblasti (E. Sobota) se nahajajo članki o notranji in zunanji čehoslovaški politiki, povojni književnosti (J. Capek), sodobni umetnosti (V. Volavak) in glasbi (Jar. Tomašek) poleg še nekaterih. Predgovor pa je knjigi napisal sedanji predsednik čehoslovaške republike dr. Beneš. Knjiga bo predvsem v informativno svrhu zelo

dobro služila, čeprav je, zlasti kar zadeva kulturno-umetniška vprašanja, obdelana samo najnovejša doba. — Po umetniški kvaliteti sta najmočnejši knjigi letošnje serije vsekakor »Priponke« Iva Andrića (druga knjiga) in »Pesme« Milana Rakića, o katerih sem na tem mestu že pred dnevi spregovoril. Toda obe knjigi ne prinašata ničesar novega, kajti Andrićeve novele so bile objavljene zadnja leta v revijah, Rakić je pa tako že ves znan, ker sploh več ne pesnikuje. Ostale štiri knjige, ki so znak že uhojenosti poti SKZ, bom samo omenil. To so »Stare srpske biografije« XV. i XVI. veka, ki jih je prevedel Lazar Mirković, predgovor pa je napisal Pavle Popović, »Eseji« starega Marka Cara, ki so večji del brez krvi in nesodobni, ponatje »Patnice« Jakova Ignjatovića s predgovorom akademika Veljaka Petrovića in pa Andreja Miličevića prevod Huga Goje »Ruy Blas«. Kakor sem že rekel: škoda, da ustanova, ki materialno zelo dobro stoji, ne podpira dovolj sodobnih težev in ne daje prostora mlajšim močim. Čas in človek v njem sta se namreč zlasti v zadnjih dvajsetih letih korenito spremenila, SKZ pa je ostala na mrtvi točki, to se pravi tam, kjer je bila ob svoji ustanovitvi. In to je velik minus!

V nedeljo je bila v Umetniškem paviljonu v Belgradu odprta deveta jesenska umetniška razstava, na kateri pa razstavlja zaradi nedavnega spora uprave »Cvijete Zuzorić« z najmlajšimi likovnimi umetniki komaj nekaj čez 40 slikarjev in kiparjev. Po številu razstavljenih del daleč zaostaja za vsemi dosedanjimi jesenskimi razstavami. Čelo nekateri starejši umetniki, ki so bili redni gostje jesenske razstave, so to pot izostali. Videz je, da je bojkot rodil uspeh.

Kot 115. posebna knjiga Srpske kraljevske akademije v Belgradu je izšla obsežna habilitacijska študija Krešimira Georgijevića z naslovom »Srbobhratska narodna pesma u poljskoj književnosti« (

„Slovenec“ in JNS pred sodiščem

Ljubljana, 30. novembra. Naši bralci se še dobro spominjajo, da je »Slovenec« dne 9. aprila letosnjega leta pod naslovom »Zarota JNS proti demokraciji« objavil neko okrožnico, ki se je širila med ljudmi in v kateri neka politična skupina poziva »nacionalne elemente« k poostrenemu odporu proti delu vlade. Kakor je razvidno iz naslova, je »Slovenec« to okrožnico pripisal JNS in je v tem smislu besedilo okrožnice dostavil tudi svoje pripombe.

JNS se je čutila užaljeno, češ, da je »Slovenec« o njej izjavil nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njeni časti, dobremu imenu in družabnemu ugledu in je »Slovenec« tožila radi razlajenja časti in radi povračila materialne odškodnine v znesku 100.000 Din.

Danes je bila v tej pravdi pred malim tiskovnim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. Brelih, kot tožanata pa sta bila gg. Gorečan in dr. Kobal, prva uštemena razprava, kjer je toženega urednika »Slovenca« Viktorja Čenčiča zastopal odvetnik dr. Josip Vršič, JNS pa odvetnik dr. Marjan Zajec. Po prečitani inkriminatornega članka in zasebne obtožnice se je pričelo zasliševanje prič. Prvi je bil poklican bivši minister in glavni tajnik JNS dr. Albert Kramer. Ko se je v vprašanji in odgovori ugotovilo, kakšne organizacijske ednice ima JNS, oziroma jih je imela v času, ko je bila inkriminirana okrožnica objavljena, je dr. Kramer kategorično izjavil, da okrožnica absolutno ne more izvirati iz kateregakoli bodisi osrednjega, bodisi katerega banovinskega vodstva JNS, ker njena vsebina ne odgovarja programu te stranke, ki deluje samo zakonito in nikdar razdiralno, in ker se na nobeni seji, ali kateremkoli sestanku vodstva ni govorilo o kakem takem koraku. On kot glavni tajnik ni bil vsekakor počen, če bi jo izdala tudi kak druga organizacijska ednica. Prvotno se je zdela okrožnica vsem vodilnim krogom v JNS smešna

in neresna, v zvezi z okolnostmi, v katerih je bila objavljena, pa so jo smatrali samo za predigro, uvod v začetek preganjanja njihovih pristašev in organizacij. Zato so se odločili, da zadevo spravijo pred sodišče, da se na ta način zavarujejo.

Druga priča je bil senator g. Ivan Pucelj, ki je nastopil na le njemu lasten način. Tudi on je izjavil, da mu o tej okrožnici ni prav nič znano in da se na nobeni seji, na nobenem sestanku ni kaj takega niti predlagalo, niti sklepalo. Na vprašanje, iz kakšnih razlogov se je vodstvo JNS odločilo za tožbo, je dejal: »Ne vem, če sem bil jaz na tisti seji navzoč ali ne. Vem pa, da sem to odobral, ker sem bil kot član vodstva tudi jaz užaljen. Naša časopisna borba je sicer težka, toda članek s takimi težkimi obdolžitvami proti starim in resnim političnim delavcem, objavljen v resnem listu, ki se v adventu vsakega leta priporoča raz prižnice in je torej nevarno, da mu bo narod verjel, je že tako težka zadeva, da sem tožbo mirno odobral, ko sem za to zvedel.

Nato je bil zaslišan še poslanec Prekorski, ki je prav tako izjavil, da nobeni stopnji vodstva JNS ta okrožnica ni znana in da se JNS tudi ne more strinjati z njeno vsebino. Prečitane so bile nato še izjave senatorjev Ploja, Andjelinič, Svetislava Popoviča in Jovo Banjanina. Nikolaj Uzunovič, čigar izjava je bila tudi prečitana, je ob zaslišanju v poizvedovalnem postopanju izjavil, da predmetna okrožnica z njegovim znanjem ni bila sestavljena in ne odposlana.

Zagovornik dr. Vršič je nato predlagal še več novih prič iz krogov JNS in tudi poizvedbe pri notranjem ministru. Ker je zagovornik nastopil dokaz resnice, je sodišče sprejelo njegov predlog, čeprav se je zastopnik JNS temu protivil, in razpravo preložilo, da se zaslišajo predlagane priče in izvedejo predlagane poizvedbe. S tem je bila današnja razprava zaključena.

Maribor

m Odbor za počastitev spomina Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja sporoča, da bo na dan otvoritve nove magdalenske šole, ki se vrši danes dopoldne ob 11, s pomočjo ekavtov razprodal bloke z listki po 1 Din. Javnost naproša, da bi se gala po teh listkih in tako podprla dinarsko akcijo.

m Proslava izseljenke nedelje je bila v Mariboru zelo slovesna. Poleg cerkvenih proslav v cerkvah, se je v dvorani na Aleksandrovi cesti vršila lepa izseljenka akademija, ki jo je priredila Rafaelova družba s sodelovanjem katoliške mladine in ki je privabila veliko število občinstva. Na sporedu so bile deklamacije, akroptično predavanje g. D. Oberžana in »Gruda umira« v dr. Dornikovi dramatičaciji. Vse točke sporeda so bile podane z velikim uspehom in razumevanjem. Proslava sama in množično občinstvo pričata, da je misel na naše izseljence med Mariborčani močna in živa.

m MIKLAVŽ KUPUJE V CIRILOVIH KNJIGARNAH.

m Spominski večer pesnika Gregorčiča. Mariborska ljudska univerza priredi v petek, dne 4. decembra spominski večer Simona Gregorčiča. Predaval bo pisatelj prof. Ivan Pregelj, pesmi bo recitirala gđ. Elvira Kraljeva, članica mariborskega gledališča, nekaj pesmi pa bo zapel koncertni pevec Faganelli.

Pohišstvo

najfinejše in naicenejše, dobite lahko tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami pri Ernestu ZELENKU, Maribor, Ulica X. oktobra št. 5

m Poslovilna predstava P. Udovičeve v mariborskem gledališču se bo vršila v četrtek, dne 3. decembra zvečer. Prijubljena pevka, ki sedaj deluje v osijškem gledališču, bo nastopila kot Madeirina v opereti »Ples v Savoyu«. Rezervirajte vstopnice! Bloki ne veljajo.

m Naše naročnike v Melju in Krčevini naprošamo, naj nam eventualne pomanjkljivosti v dostavi »Slovenca« oprostijo. Naš raznašalec je obolen in se zaradi tega včasih dostava lista zakasni.

m »Mariborski Večernik« pred sodiščem. Pred mariborskim okrajnim sodiščem (sodnik dr. Kejžar) se je vršila javna kazenska razprava proti odgovornemu uredniku »Mariborskega Večernika« g. Makušu Korenu zaradi pisanja »Mariborskega Večernika« o obolenju na tifusu, ki so se dogajala letos med letoviščarji pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Obtoženec je zanikal krivdo ter se zagovarjal, da ni kot odgovorni urednik niti napisal, niti pred objavo članka prečital, niti ne ve, kdo je članek poslal. Na sodniško vprašanje, kdo redigira list, je odgovoril: Ne vem, jaz nisem vedno v uredništvu. Na sodniško vprašanje, kdo odloča o uveljavitvi člankov v list in kdo sprejema pošto, je odgovoril: »Na to vprašanje ne dam odgovora«. V dokaz svojega zagovora je predlagal zaslišanje upravnika »Mariborskega Večernika« g. Slavka Reže. — Sodnik je zaradi nabave spisov preložil razpravo na 7. januarja 1937. O razpravi bomo še poročali.

Klavirji

svetovnih znamk v zalogi. Dobijo se tudi v najem. T. Bäuerle, Gosposka 56, Maribor.

m Tekstilni inženirji in tehnik se organizirajo. Pri »Novem svetu« se je vršil sestanek inženirjev in tehnikov, zaposlenih v mariborskih tekstilni industriji, na katerem so razpravljali o ustanovitvi dveh organizacij inženirjev in tehnikov, ki bi vzajemno delovali za zaščito stanovskih interesov naših domačih tekstilnih strokovnjakov. Napravili so konkretne sklepe ter bosta obe organizaciji kmalu ustanovljeni. S stanovsko organizacijo si bodo naši domači strokovnjaki priborili pravice, ki jim kot domačinom gre, zlasti, ker po strokovni usposobljenosti prav nič ne zaostajajo za tujimi strokovnjaki, ki našemu življu odjedajo kruh.

m Mariborski klub SKAS ima v sredo ob osmih zvečer pri Zamorcu svoj družabni sestanek. Člani vabljani!

m Požar v predmestju. V nedeljo zvečer okoli desetih je na gospodarstvenem posestvu posestnika in delovodje dr. žel. Josepa Alta na Koroški cesti št. 116 izbruhnil požar in ga do tal upepelil. Zgoraj je krma in pet ovčij. Mariborčani gasilci so bili takoj na mestu, vendar poslopja niso mogli rešiti. Škodo cenijo na 60.000 Din, ki je deloma krita z zavarovalnino. Sumijo, da je bil požar podtaknjen od zlobne roke.

m Regulacijska dela na Kralja Petra trgu za letos zaključena. Dohod na dravski most na Kralja Petra trgu je sedaj urejen. Razširili so utje mostu in ublažili ovinko. S tem so preureditve na tem trgu za letos končane ter se bo regulacija celotnega trga pričela prihodnjo pomlad.

m Občni zbor kluba železničarjev JRZ v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 6. decembra, ob devetih dopoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti št. 6. Poročilo bodo odlični funkcionarji JRZ. m Svinjska kuga se je pojavila v mariborski okolici. Zlasti občutno so prizadeli številni posestniki v občini Selca in sosednjih krajih. m Klobučarna Kvas, Aleksandrova cesta 32, postreže občinstvo z moškimi in ženskimi klobuki najnovejše vrste po zelo nizkih cenah. m Damske torbice, aktovke, denarnice, kovčki in tapetniški izdelki najceneje pri Šterbal, Meljaka št. 2. m Kožuhovna v veliki izbiri in strokovna izdelava pri Semko, krznar, Gosposka ulica 37.

Mariborsko gledališče

Torek, 1. decembra ob 15: Sokolska akademija. — Ob 20: Urošena trgovačka. Sreda, 2. decembra: Zaprti. Četrtek, 3. decembra ob 20: Ples v Savoyu. Prvič. Poslovilna predstava Pavle Udovičeva. Izven.

Celje

c Gostovanje ljubljanske drame. V petek, dne 4. decembra bo gostovala ljubljanska drama ob 3 popoldne v celjskem mestnem gledališču z otroško igro »Uboga Ančka«. Mladinska predstava je izven abonma in so cene globoko znižane od 10 do 4 Din. Ob 8 zvečer bo pa ljubljanska drama vprizorila komedijo v treh dejanjih »Na ledeni plošči«. Predstava za abonma. Predprodaja vstopnic za mladinsko popoldansko predstavo in za večerno predstavo v Slovinski tiskovni zadrugi.

c Državna kraljeva zaščita dece in mladine v Celju je naklonila tukajšnji okoliški deški narodni šoli 3000 Din za obdarovanje otrok za Miklavža. Za ta velikušni dar se v imenu uboge dece, kateri bomo s tem pripravili malo miklavževega veselja, prav toplo zahvaljuje šolsko upraviteljstvo.

c Koncert v proslavo praznika narodnega redinjenja bo danes ob 20 v veliki dvorani Celjskega doma. Poleg 60 članskega pevskega zbora, ki bo zapel 14 najnovejših umetnih in narodnih pesmi, nastopijo še ga. prof. Vida Vedralova, koncertna pevka iz Ljubljane in gg. prof. Taras Poljanec, violinski virtuoz in prof. dr. Roman Klasinc, koncertni pianist, oba iz Maribora.

c Prestop iz katoliške v starokatoliško cerkev. Zupan trga Vojnik pri Celju g. dr. Rudolf Mikuš je prestopil iz katoliške v starokatoliško cerkev.

c Vsem rezervnim oficirjem! Pododbor UROIR v Celju poziva vse v Celju in okolici bivačarje, zvezne oficirje, da se udeležijo danes, na praznik narodnega zedinjenja polnoštevilo sv. maše, ki se bo darovala ob 8 v cerkvi sv. Danijela. Udeležba v uniformi ali v civilu z znakom.

c Proslava 30 letnice Gregorčičeve smrti. V soboto zvečer je bila v dvorani Narodnega doma umetniška akademija v proslavo 30 letnice smrti goriskega Slavka. Na dnevnem redu so bile glasbene in pevke točke, recitacije in deklamacije ter spominski govor o pesniku Simonu Gregorčiču, ki ga je imel pisatelj g. Franjo Rož. Vse točke programa so bile izvajane s preciznostjo in umetniško dovršenostjo, kar nam dokazuje, da so pridelitelji položili v to lepo proslavo mnogo hvaležnega dela in truda.

c Zaključni račun o gospodarstvu mestne občine celjske in njenih podjetjih za proračunsko leto 1935-36 je v smislu § 122 zakona o mestnih občinah razporejen na obči vpogled pri tukajšnjem računovodstvu v času od 2. do vključno 9. decembra t. l. med navadnimi uradnimi urami. Morebitne ugovore je vlagati v navedenem roku pismeno pri mestnem poglavarstvu. Pravica do vpogleda in ugovorov priliče vsakemu članu mesta Celja, kakor tudi vsaki osebi, ki od kateregakoli dohodka v mestu plačuje državni neposredni davek.

c Meseca novembra je umrla v Celju 31 oseb, od tega 18 v bolnici, 13 pa doma.

c Današnji nogomet. Danes bo ob 2 popoldne na Glaziji zanimiva nogometna tekma med SK Celjem in reprezentanco ostalih celjskih klubov. Sodil bo g. Vebler.

c Šahovska tekma Celje : Trbovlje. V nedeljo, dne 29. novembra je odigral celjski šahovski klub finalno tekmo svojega okrožja, in sicer je imel v gosteh trboveljski šahovski klub. Zmagali so Celjani, in sicer z rezultatom 5:3, popoldne pa 4 in pol proti 3 in pol. Od gostov so si priborili točke: Jazbec H. 2, Ravnikar 2, Pajk 1, Mrakovčič 1, Laurič pol. Za Celjane pa inž. Pipuš 1, Dobrajc 2, Kočmur 2, Fajc 2, Modic M. 1, Deleja 1, Šneider pol točke. S tem so se Celjani kvalificirali za semifinaliste in odigrajo sedaj še z mariborskimi šahovskim klubom. Obe tekmi je prav spretno vodil g. Branko Košmač.

c Kino Metropol. Danes ob 16, 18.15, 20.30 »Animator«. Matineja ob 10.15 in 14 »Dele domemljani«.

c Fantovski odev KPD ima jutri, v sredo ob 8 zvečer predavanje v Orlovskem domu. Na dnevnem redu je predavanje o športu.

c Miklavžev večer Gledališke družine. Gledališka

Klic Slovenske Krajine

Redka je hiša v Slovenski krajini, ki ne bi imela v zadnjih desetletjih koga v tujini. Vsak četrti prekmurski Slovenec je danes izseljenec. Ze to dejstvo nam dovolj glasno govori, kako važno je izseljenko vprašanje Slovenske krajine. V Združenih državah Severne Amerike živi do 20.000 (z otroki) prekmurskih izseljencev; nad 500 v Braziliji in Argentini. Nekaj jih je tudi v Kanadi. Vsi ti so stalno naseljeni. Potem pa ima Slov. krajina izredno veliko število sezonskih izseljencev. To sezonsko daje prekm. izseljenstvu svojevrsten značaj. Letos je bilo okoli 6300 v Franciji in v Slavoniji ter drugod v naši državi okoli 2300 prekmurskih sezonskih delavcev. K temu je treba prišteti še precejšnje število deklet, ki služijo po najrazličnejših krajih naše države.

Razmere, v katerih žive prekmurski izseljenci, niso rožnate. Na najboljšem so še oni, ki so v Združenih državah. Zgodaj so dobili svoje prekmurske izseljenke duhovnike; slovenske šolske sestre poučujejo v njihovi slovenski šoli; imajo svoje župnije in izdajajo so v svojem narečju mesečnike in tednike ter koledar. Toda, tudi tu se trgajo vedno bolj vezi med njimi in njih ožjo domovino.

Vsi ostali prekmurski izseljenci pa vedno glasneje kličejo po duhovni pomoči in njih socialne razmere postajajo od dneva v dan bolj neznošne in obupne. To dvojce: duhovna oskrba in ustanovitve posebne ustanove, ki bi naj branila njih pravice in zatirala krivice — je nujno kar morajo dobiti prekm. izseljenci po vsej božji in človeški pravici!

1. Duhovna oskrba. Sedem let že hodijo prekm. sezoni v Francijo. Povprečno jih je bilo letno 6 do 8 tisoč, pa svojega izseljenkega duhovnika še niso dobili. Rednega dušnega pastirstva med njimi ni. Raztreseni so po najrazličnejših departementih. Le tu pa tam jih je zbral do 30 skupaj kak slovenski izseljenki duhovnik. A kje so ostali tisoči? Vsaj en duhovnik bi moral vsako leto med nje. Teško delo bo imel: 6000 duš raztresenih po vsej Franciji — to ni malenkost. Na stalnem potovanju bo moral biti! Tudi v Slavonijo je nujno, da gre med prekm. sezono vsako leto duhovnik. — Iz Argentine piše J. Hladnik, da bi rabili za ondote prekmurske izseljence kakga prekmurskega kaplana. »Če se kateri oglav-

si, pripravljen, da pride sem, potem mu že bomo pripravili pot,« tako piše in vabi. — Torej vsaj trije duhovniki bi morali zdaj priti k prekmurskim izseljencem!

2. Socialna pomoč. Razmere, v katerih žive prekmurski izseljenci v Franciji in Slavoniji, so marsikje vnebovpijoče. Mnogim se gode strašne krivice. To, kar se tu pa tam godi z njimi — je pravo suženjstvo v najslabšem pomenu besede. Medtem, ko evropski »kulturni« narodi »odpravljajo« suženjstvo v »barbarskih poganskih« krajih, na drugi strani vpeljujejo ali vsaj trijo hujše suženjstvo v svojem ostrju! Kaj pomaga delavcu izseljencu pogodba, podpisana z ne vem kolikimi podpisi in potrjena z ne vem kolikimi pečati, če se je pa gospodar ne drži! Polem pa naj se le poskusi tak delavec kje pritožiti, če sploh ve, kam se naj obrne po pomoč! — Neka izseljenka ima v kontraktu napisano, da bo oskrbovala pet krav. Sedaj jih ima devet, zraven še 40 ovčij in mnogo perutnine. Vse to delo pa mora opravljati ponoči, ker je ves dan na polju. Spi v nezdravem, nezakurjenem in mokrem stanovanju. Hrana je slaba, tako da je ta delavka že popolnoma oslabela in ravna jo z njo naravnost trdo.

Taki in podobni množični primeri nujno kličejo po taki ustanovi v Slovenski krajini, kot je Rafaelova družba v Ljubljani in ta se mora ustanoviti že v kratkem. Kako se bo imenovala, je vseeno: ali bo samostojna »družba« ali le »podružnica«. Zato sem tudi predlagal ustanovitev take ustanove na občnem zboru Rafaelove družbe v Ljubljani 26. oktobra letošnjega leta. Predlog je bil soglasno sprejet. Pravila te ustanove ima že v rokah merodajna oblast. Ker upamo, da vsaj mi tu v domovini ne bomo delali po principu »ima vremenac, smemo pričakovati, da bo začela ta ustanova v najbližji bodočnosti že poslovati. »Družba sv. Rafaela« za Slovensko krajino bo kakor duhovna mati vseh prekmurskih izseljencev. Skrbela bo za njih dušni blagor in telesno dobrobit.

Tak je torej klic Slovenske krajine na današnje izseljenke nedelje slovenski domovini in vse mmerodajnim: oskrbitev prekmurskih izseljencev v dušnem oziru in ustanovitve prekmurskega Rafaela. Principa »ima vremenac pa ne maramo! Torej!!

Tehnika mostnih zgradb

Znanstveno predavanje univ. prof. dr. ing. Krala na Jesenicah

Jeseniška industrija, ki je predvsem v zadnjem času pokazala močno stremiljenje po vsestranskem napredku za doseg najpreciznejšega dela in kvalitete, je povabila poznane in odličnega strokovnjaka univ. prof. dr. ing. Krala iz Ljubljane, da je predaval o važni temi mostnih zgradb. — Ing. Kral se je pravkar vrnil z mednarodnega kongresa za gradbo mostov. Predavanje je pokazalo, da hodi slovenska železarska industrija pravo pot, pot znanstvenega dela v sodelovanju s predstavniki naše univerze, naše najvišje znanstvene ustanove. V tem sodelovanju je tudi največja garancija za doseg in ohranitev prvokvalitetnega dela slovenske industrije.

— Predavatelja je pozdravil generalni direktor g. C. Noot kot poznane strokovnjaka in dobrodošlega gosta sodelavcev jeseniške industrije. Ing. Kral je uvodoma omenil, da je že dolgo od tega, ko je zadnjič po bliže obiskal ta kraj, da sta tehnika in delo pri KID med tem časom že veliko napredovali. KID prav v zadnjih letih izpopolnjuje svoje naprave po smernicah moderne tehnike in to gotovo v korist celokupnemu našemu napredku na polju tehnike in gospodarstva. — V svojem predavanju je pokazal nekaj izbranih slik iz zgodovine in iz sodobnosti mostnih zgradb. Večje mostove so pričeli graditi šele pred dobri 100 leti, ko so to zahtevala železnice. Leto 1842 na Angleškem zgrajeni most kaže že veliko primitivnost in je položen skozi nosilce v obliki korita. Most čez Vislo na Poljskem, zgrajen leta 1840, je ameriška konstrukcija. Leta 1892 so zgradili Nemeč čez Donavo pri Črni vodi na Rumunskem tehniško že nekoliko ekonomsko zgradbo. Lepa zgradba je most iz leta 1906 čez reko Sv. Lovrenca pri Quebecu, krasna s pokrajino se skladajoča zgradba je most čez Reno pri Veselu, ki je tudi zelo dolg. Med drugimi smo videli most čez Donavo pri Belgradu, ki spada med lepše zgradbe. Most čez Wupper-dolino je impozantna zgradba in datira iz leta 1894. Most pri Egersu čez Reno je tudi konstruktivno izboljšan, pri Mainz u so dali Nemeč mostu ogromne predzgradbe, kot je v Nemčiji bil dolgo običaj. Posebnost je most preko Tise pri Tokaju in je že obseken na vrh, kot imamo takih veliko novih zgradb. Največji most starega sveta je čez reko Reno pri Kölnu; srednja razpetina znaša 815 m. Most pri Hudsonu v Ameriki ima dolžino 1041 m. Čehi so se postavili s svojim mostom čez Labo pri Draždanih, ki ima tudi svojstveno konstrukcijo. V svojem predavanju, ki so ga izpolnjevale slike, je gospod profesor prikazoval posamezne načine konstrukcij, ki so jih iskali konstrukterji pri teh velikih zgradbah. Značilno je, kako je tehnik gledal tudi na to, da se zgradba sklada z okolico, vendar se mu to vedno ni posrežilo.

Drugi del predavanja je pokazal nekaj novjših zgradb, kjer prevladuje tehnika varenja, prej in tudi še danes v večini je prevladovala konstrukcija z zakovičenjem. Čisto varjene mostove so v manjših obsegih pričeli veliko graditi ravno Belgijci in tudi Poljaki. Na teh mostovih ni nikjer nobene zakovice, nego so vsi deli varjeni. Tudi Holandska ima dosti takih mostov, posebno so se obnesli kot lažje konstrukcije vrtilnih in dvigalnih mostov. Gospod profesor je pokazal most pri Kalsdorfu v Avstriji, ki je krasna izvedba in je omenil, da bi nekaj takega odgovarjalo tudi za most pri Javorniku. Povedal je, da je tehnika varjenja težjih konstrukcij še vedno v začetku. Zakovičenje ima to prednost, da se lahko vedno kontrolira in velikokrat zadostuje udarec na zakovico, da se ugotovi defekt, pri varjenju je to težje. Defektna mesta, ki so začetkom mikroskopska in se lahko opazijo le z rentgenskimi napravami, so pogosta. Pri varjenju se material spremeni in postane drugih svojstev in drugače občutljiv kot ostali del. Varenje ima torej poleg prednosti, da si prihrani pranje in zakovice, tudi slabe strani. Je pa veliko zgradb, kjer je varenje povsem izpodrinilo zakovičenje in to pri lažjih zgradbah, kjer moramo gledati tudi na iz-

gled (čakalne lope itd.) Čaka pa še varenje veliko studija, tako studija na elektrodah, kot studija materiala.

Za izredno zanimivo predavanje se je gosp. dr. Kralu zahvalil tehniški direktor g. inž. Dostal. Poudaril je važnost in visoko zanimivost snovi, ki jo je podal predavatelj ter izrazil zadovoljstvo, da je g. profesor sprejel povabilo KID, omenil pa je tudi prednost slovenske univerze, ki ima v svojih predstavnikih tako odlične strokovnjake, da bo lahko vzgojila tehnike z najboljšimi kvalifikacijami. A. K.

Ptuj

Priključitev delov okoliških občin k mestu Ptuj. V izvršitev ukaza kraljevih namestnikov z dne 22. septembra 1936, je banska uprava dravske banovine odredila naslednje: 1. proračun in finančne odredbe občine Ptuj ostanje v veljavi do 31. marca 1937. Občinske davščine, ki se pobirajo na ozemlju okoliških občin, ostanje do omenjenega roka neizpremenjene; sploh se vrši gospodarstvo za to ozemlje do konca tekočega proračunskega leta še v okviru za okoliške občine veljavnih proračunov, davščine se pa odvajajo do omenjenega termina ločeno za mestne in okoliške občine; 2. varnostna služba na priključenem ozemlju se bo uredila kasneje. Za enkrat opravljajo to službo še doslej pristojne orožniške postaje. Mestno poglavarstvo Ptuj je prevzelo dne 26. novembra t. l. na ozemlju upravne občine Breg, ki je k mestu priključen, vse posle v smislu § 89 zakona o mestnih občinah, kakor tudi vse posle občne uprave. Občinska pisarna na Bregu posluje še do 1. decembra t. l. in se nato ukine. Stranke iz priključenega ozemlja upravne občine Breg naj se od tega dne dalje obračajo naravnost na mestno poglavarstvo v Ptuj. — Prevzem poslov na ozemlju občine Grajena in občine Rogoznica, v kolikor je k mestu Ptuj priključeno, se bode naknadno izvršil.

Miklavž kupuje v Cirilovi. Ustanovitev nove občine v ptujskem okraju. Za one dele bivše občine Breg, ki niso priključeni k mestu Ptuj, se ustanovi nova občina s sedežem na Zg. Hajdini. Nova občina bo obsegala vasi Dražence, Zgornja in Spodnja Hajdina ter bo štela okrog 1500 prebivalcev. Za to novo občino je imenovana začasna občinska uprava, ki bo vodila posle do volitev.

Begunje pri Cerknici

Danes dopoldne, 1. decembra, pokopavajo pri župni cerkvi sv. Jerneja osemindvajsetletnega mladčika Jožeta Mevca.

Dosti solz je že videlo to tiho pokopališče, a da bi žalovala akoraj vsa župnija, vsa občina, zlasti pa, da bi tudi v kraški burji utrjenim fantom in možem vroče solze močile lica in jim ihtenje jemalo glavo, tega to mirno grobišče menda še ni doživelo. Kdo pa je bil ta rajnik, da je vsem tako hudo za njim? V svojem mladem, a vendar tako globokem življenju je pokazal, kaj se pravi goreti in živeti za Kristusa, za katoliške vzore. Dasi samouk, saj je hodil samo v domačo ljudsko šolo, je bil po svoji razumnosti in modrosti eredišče vsemu prosvetnemu in političnemu delu v župniji. Pri njem, ki je bil celih enajst let bolnik in velik trpin, ko lokalni in tudi našli sveta in tolažbe vsi, ki so javno delali za krščansko prosveto v župniji. Ob prireditvah v Prosvetnem domu je rad nastopal kot govornik. Kdor ga je slišal, se je čudil, odkod ta preprosti kmetijski fant zajema tako lepe, globoke misli. Pridno je dopisoval tudi v naš fantoski list »Kres«, ki gotovo danes žaluje ob grobu tako iskrenega sotrudnika. Ni hodil v orglarsko šolo, pa se je sam naučil, da je mogel, če je bilo treba, nadomeščati stalno organistko, gospodično učiteljico. Kako radi bi se imeli to dragoceno življenje med nami! Pa bodi, kakor je božja volja! Bog ga je pač hotel imeti pri sebi. Zalostnemu očetu, zvestemu cerkveniku sv. Jerneja, ter sestram pa naše priščolno sožalje!

V boj za naše časopisje! Zahtevajte povsod naš list!

V tihomorskem Babilonu

Kitajski in indski naseljenci

Na svetu je nekaj mest, ki posebno močno vlečejo nase množice ljudstev od vseh strani. Niso to samo nekatera velika pristanišča, kakršno je na primer francosko pristanišče Marseille, kjer mrgoli tujega ljudstva. Toda kaj je Marseille v primeri s pravim Babilonom Sangajem na Kitajskem. Vendar pa tudi kitajski Sangaj še davno ni tisto, kar je mesto Singapur ob Malaški cesti, kjer so Angleži zadnja desetletja zgradili velikansko pomorsko oporišče, katero varuje njihovo pot v Tih ocean. To mesto, ki je zgrajeno na otoku, je pravcati steber britanskega svetovnega imperija. Najprvo je bilo to veliko trgovsko mesto, ki pa je zadnja leta zadobilo toliko večjo veljavo in večji obseg, odkar so ga Angleži začeli tako silovito utrjevati. Tako je semkaj začelo vreti ljudstvo od vseh strani, od severa in juga, od vzhoda in zahoda. Danes šteje to mesto, ki leži prav za prav na malem otoku, že pol milijona prebivalcev. Toda med temi prebivalci se jih je le polovica rodila v mestu, vse drugo se je bilo preselilo na ta mali otok.

Toda naseljenci tega mesta niso v prvi vrsti Malajci, kakor bi človek sodil, ampak je največ priseljenih Kitajcev, katerih je danes v mestu že celih 70 odstotkov. Kitajci so namreč tisti narod sveta, ki najraje potuje in se seli sem ter tja. Ker pa so tako skromni, se lahko naselijo povsod, tudi tam, kjer bi drugače ne moglo živeti nobeno drugo ljudstvo. Razlik med Kitajci pa je seveda silno velika, tako Kitajec iz severnih pokrajin ne razume govora Kitajca z juga. Zato ima angleška vlada velike sitnosti z obsevnim jezikom v svojih kolonijah. K sreči je povsod v Aziji znana tako zvana »pidginska« angleščina, katera je pomešana s kitajskimi besedami, tako da jo razumejo prebivalci obrežnih mest, ne razume pa je Anglež.

Za Kitajci je največ Indov, katerih pa je 10 odstotkov. Ti prihajajo iz Južne Indije, kjer so razna narečja najbolj razvita, tako da tudi ti ljudje sami sebe le malo razumejo. Na tretjem mestu so Malajci, ki prihajajo po večini z otokov Sumatra, Java, Borneo, Celebes. Govorica teh ljudi je med seboj bolj podobna, da se morejo vsaj razumeti, kakor se nekako moreta razumeti za silo Slovenec in Hrvat ali Srb.

V tej silni mešanici narodov pa seveda kar izginijo beli ljudje, katerih vsega skupaj ni v Singapuru niti dva odstotka. Približno toliko je tudi tako zvanih Evrazijcev, to je mešanec, katerih po en prednik je bil Evropec, drugi pa Azijec. Po jeziku in plemenu so med vsemi naseljenci najbolj enotni Japonci. Čeprav so Angleži v tem oziru precej natančni, vendar se jim še do danes ni posrečilo, da bi bili ugotovili, odkod vse so njihovi Singapurčani doma.

Uradni jezik je seveda angleški, katerega pa razume le malo prebivalstva. Baje je med azijskimi

prebivalci Singapura vendar le ena desetina ljudi, ki znajo angleško pisati in brati. Sicer se pa Evropecem ni treba mnogo ukvarjati z domačini, na drugi strani pa se azijska ljudstva sama izogibljejo Evropecem ter se bolj drže svojih ožjih rojakov. Singapur je edino mesto na svetu, kjer Kitajci in Indci v takih množicah skupaj stanujejo sicer se drugod ne srečujejo v takih množicah.

Zato pa je zanimivo gledati, kakšni so v svojih domačih razmerah kitajski indijski izseljeni delavci.

Tisti mnogi tisoči Kitajcev, ki so se preselili na polotok Malako iz južnega Kitaja, so vzeli s seboj svoje žene in svoje otroke. Kamor pa se Kitajec naseli, tam hoče tudi ostati, imeti tam svojo družino, se množiti ter še druge svoje rojake vabiti za seboj. Edina želja, ki mu morda zaradi kitajske domovine še ostane, je pač ta, da bi bile njegove kosti po smrti pokopane na Kitajskem. Mnogo ladij, ki kdo ve odkod vozijo proti Kitajski, nosijo s seboj krste s kostmi v tujni umrlih Kitajcev. Kitajec, ki se v tujini z isto naravno silo razmnožuje kakor doma, sili na vsa obrežja Tihga oceana.

Indski delavec pa je čisto drugačen. Indec se bo redkokdaj izselil z namenom, da bi se za stalno naselil kje daleč od svoje indijske domovine. Indski delavec se navadno da najeti za več ali manj časa kot delavec v kavčukovih nasadih. Kljub silno napornemu delu ima še vedno boljše življenje kakor pa doma. Ko pa poteče njegova pogodba, se vesel vrne v domovino Indijo. Tam ga že čaka njegova družina in pa večji del njegovega zasluženega denarja. Pogodba je namreč tako narejena, kar se zdi pametno, da delavec zunaj v Malaki ne dobi izplačanega vsega zaslužka, ampak mu večino izplačajo šele doma.

General Franco je izdal nove znamke španske bele vlade.

Španska rodovinska imena

Španska rodovinska imena, ki se sedaj po časopisih mnogo pišejo, se navadno napačno pišejo v nešpanskih krajih. Vsak Španec ima prav dve rodovinski imeni. Eno ime dobi po očetu, drugo po materi, kar je za nas nekaj nenavadnega. Ti dve imeni pa se navadno vežeta z besedico »Y«, kar pomeni po naše »In«. Postavno ime Španca se na primer takole glasi: Gomez y Gonzales. Včasih pa Španci napravijo pri svojih imenih tudi kako izjemo. Včasih namreč izpuste veznik »y« ter obe imeni zvežejo s črtico. V inozemstvu pa včasih tudi črtico izpuste ter potem prvo ime imajo za krestno, drugo pa za rodovinsko. Ker pa se včasih krestno ime pri nas rado izpusti, delajo tako tudi pri španskih imenih, kar je potem seveda vse napačno.

Predsednik madriške vlade se na primer piše Largo Cabalero. Largo se je pisal oče, Cabalero pa mati. Če bi že hoteli okrajšati, bi morali kvečjemu reči: gospod Largo, nikakor pa ne: gospod Cabalero, ker je očetovo ime bistveno. Pri tej priliki imenujemo tudi ime umrlega španskega pesnika Blasco Ibanez. Nekateri mislijo, da mu je bilo Blasco ime, da se je pa pisal Ibanez. V resnici pa se je oče pisal Blasco, mati pa Ibanez, zato bi se kvečjemu smelo reči španski pesnik Blasco. Iz povedanega sledi, da sin more prevzeti polovico očetovega imena. Če pa je bil prednik kakega Španca zelo slaven mož, tedaj ohrani sin celotno očetovo ime.

Vojaški diktator Primo de Rivera je bil sin uglednega generala, ki se je pisal Primo, medtem ko se je očetova mati pisala de Rivera. Diktatorjeva mati pa se je prav za prav pisala Orbaneja. Zato se je diktator s polnim imenom pisal Primo de Rivera y Orbaneja. K temu je prišlo še

Buski tank, ki so ga marokanski vojaki zaplenili pri Torrejonu.

Siamskih dvojčkov ni več

Iz New Yorka poročajo, da je tamkaj tragično umrl eden izmed Siamskih dvojčkov, ki se pišeta Godino. Lucij Godino je nenadno umrl. Pobraba ga je nagla pljučnica. Ker je bil Lucij bolan, je moral s seboj tudi njegov brat, ki je bil z njim zraščan, ležati v postelji. Bratu je ime Simplicij.

Dvojček Lucij je preteklo sredo v svoji hudi bolezni izgubil zavest, ko ravno ni bilo v sobi nobene strežne osebe. Simplicij je takoj začel kričati na pomoč. Ko je prišla sestra strežnica, da bi povprašala, kaj je, je bilo že prepozno, ker je bil Lucij že mrtev. Sedaj pa je bilo treba iti takoj na delo, da so rešili še dvojčka Simplicija, ki je bil sicer čisto zdrav, vendar je bil zraščan s svojim umrlim bratom ter bi bil moral prej ali slej tudi prav gotovo umreti, ako bi ga naglo ne rešili od mrtvega brata. Zdravnikom se sicer ni zdelo prav verjetno, da bi se jim ta operacija posrečila, vendar so morali poskusiti to operacijo, sicer bi bil Simplicij kmalu mrtev. Eno uro so morali pripravljati nenavadno operacijo, nakar so izvršili prvo operacijo, ki je trajala tri četrt ure. Tako se je v prvi operaciji zdravnikom posrečilo, da so živega dvojčka Simplicija odrezali od mrtvega brata Lucija. Ta operacija pa Simplicija ni prav nič bolela, ker so zdravniki rezali le dele mrtvega trupla.

Drugačnja pa je bila druga operacija, ki je trajala celi dve uri. Kakor znano, sta imela Lucij in Simplicij nekaj udov skupnih. Ker sta imela sku-

Pri brivcu: »Ali si želite dati ostrigiti lase, gospod?«

»Da! Ali pa imate še vedno tiste škjarje, s katerimi ste me zadnjič ostrigili?«

»Seveda!«

»No, me pa poprej narkotizirajte!«

pen tudi zelo važen ud, so morali zdravniki poskribeti, da bo ta ud Simplicij dobil nadomeščen. To se je zdravnikom sicer posrečilo, vendar pa ni gotovo, kakšen bo uspeh. Nihče namreč še ne ve, ali bo Simplicij to operacijo preživel. Ako pa se zgodi, da bi Simplicij tako operacijo res preživel, bo to za zdravniško vedo velike važnosti, ker se doslej še nidar ni posrečilo, da bi bili zdravniki mogli z operacijo ločiti dva tako stara zraščena dvojčka, kakor sta bila dvojčka Godino.

»Tako je pač življenje! Ljudje, katerim pišem sedaj sozhalno pismo, bodo podedovali cel milijon. Zato sedaj res ne vem, ali bi jim izrekel sozhalje ali pa bi jim čestital.«

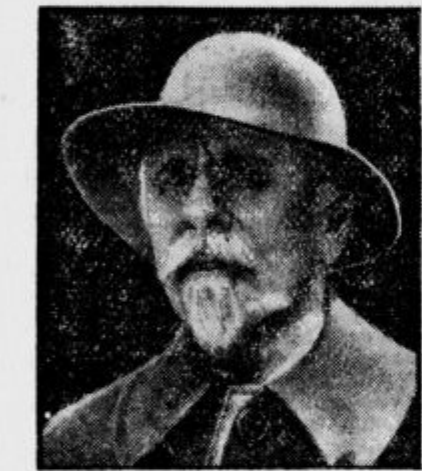
»SLOVENE« pred 60 leti:

V četrtek, 30. novembra 1876.

Domače novice.

(Veleč. knez in škof dr. Pogačar) so se danes odpeljali v Gorico na godovanje prevzvišenega kneza in nadškofa dr. Andreja Golmajerja. Nazaj grede bodo baje obiskali tudi škofa tržaškega, mil. g. Jurija Dobrila.

(Sledeče ustanove) se bodo pri mestnem magistratu oddajale: 1. Janez Bernardini-jeva s 60 gld., 2. Jurij Thalmeier-jeva s 61 gld., 3. Jožef Jakob Schilling-ova s 63 gld., 4. Hans Jošt Weber-jeva s 79 gld. Te ustanove so za revne hčere mestljanov, ki so se letos omožile. 5. Janez Nikolaj Krašovic-eva ustanova s 63 gld. za revnega kmeta iz fare sv. Petra. 6. Jakob Anton Franco-jeva s 40 gld. za revno meščansko dekle, ki se hoče omožiti. 7. Jožef Feliks Synov s 48 gld. 30 kr. za dve revni dekleti. 8. Janez Kovač-eva s 151 gld. 20 kr. za 4 v Ljubljani živeče očete ali vdove, ki imajo več nepreskrbljenih otrok. 9. Ustanova nekega dobrotnika s 50 gld. 40 kr. za posla, ki je zvesto služil, pa ne more več delati. Prosilci naj prošnje svoje in sicer 1., 2., 3., 4. in 6. s kolekom za 50 kr. oddajo do 15. dec. t. l. pri mestnem magistratu.

Kralj kanonov — Vasilij Zaharov, po rodu Grk, je umrl v Monte Carlu, star 87 let. Bil je največji evropski liferant orožja.

Vojaška smrt v zasedi

Iz Indije poročajo, da je angleški vojaški oddelek v Vaziristanu padel v zasedo svojih sovražnikov ter je bilo pri tem ubitih 14 indskih vojakov ter 9 angleških, 66 pa ranjenih. Poznejše poročilo od 26. t. m. pa pravi: V nekem boju v dolini Kaizo sta bila večeraj ubita dva britanska častnika ter 15 indskih patrolirjev, 2 britska vojaka in 70 indskih vojakov pa je bilo ranjenih. Uradni Reuterjev urad k temu kratkemu poročilu dodaje še sledeče:

Med plemenoma Kaizora in Kel v Varizistanu so se začeli nemiri ter notranji prepiri in spori. Zato je vlada poslala tja vojaške oddelke, pa ne zato, da bi koga kaznovali. Toda krvavi odpor nekaterih članov teh plemen je bil docela nepričakovan. Bojeviteljske člane plemen so po krvavem boju pozneje s pomočjo letal vrgli nazaj. Britanski vojaški oddelki so le poskušali demonstrativen pohod, da bi s tem podprli tiste dele plemen, ki so bili vladi zvesti ter tako pregnati nekega fakirja, ki se je zatekel tja in ki je zoper vlado bujkal.

Divji prešiči — zanimivost sedanje lovske sezone.

Španske čete v Casa de Campo pred Madridom.

Klavirski koncert V. Švihlikove

Niso pogostna rojstva tako oblagodarjenih umetnikov, kot je mlada češka pianistka Viktorija Švihlikova, ki je te dni ob svojem povratku iz Sofije priredila svoj koncert tudi v naši prestolnici. Pianistko označuje izredna mladostni dobi po eni strani še predvsem izredna prirojena darovitost, po drugi strani pa natančna in vestna izšolanost. Tako je na ugodni podlagi prve prednosti dobila druga popolno veljavo in pomenja vsaj zaenkrat še njena igra odsev umetniške podoobe mojstra, od katerega je pianistka prejela izredno tehnično popolnost igre in zrelo vsebinsko pojmovanje umetnin. Vse to je zaenkrat pravna vrednota, ki bo pa v bodočem razvoju zorela v popolno umetnost, zavisto od notranje rasti umetnice same, ki bo iz navznoter obrnjenejšega razvoja našla tudi sama spoj z vsebino umetnin in jim dala samosvoj izraz v prednašanju. Sedaj pa je posebna odlika njene igre prefinjeno tonsko oblikovanje, ki posreduje silno plastične predstave posameznih umetnin, tako v vezavi tonskih zaporedij in vzporedij v jasna, med seboj prav odtehtana razmerja, kar ima še posebno vrednost spriču zelo smiselnega izvajanja tonov, ki daje tem tonom posebno pristno klavirsko označeno lepoto; enako pa vlada v tem podajanju prava umetniška zakonitost z ozirom na hitrost in jakost tonskih višav, s čimer je še trdnjeje podprta jasnost celotnega vtisa. V pogledu vsebinske izraznosti so najbolj prepričljive umetnine, ki so bogate na čustvenosti, ki pa istočasno upoštevajo čisto lepoto tonov samih in njih prozorne povezanosti.

V ostalem je bil spored nekam neenoten; povezal je v sebi glasbene umetnine raznih stilnih smeri, pač zato, da se je pianistka lažje predstavila v svoji vsestranski izvežbanosti — najbrže je v teh delih zajel tudi njen vzgojni študij in so ji umetnine prešle že toliko bolj v kri. Prednost pa je bila v tem, da je bilo dano spoznati njeno izrazno sposobnost z različnih strani: V Bachovi po Busoniju predelani »Chaconne« smisel za arhitektoniko, v Novakovi »Sonati eroici« moč dramatičnega oblikovanja, v Chopinovic »Rondocu«, v »Nocturnu« in v »etudah« sposobnost doživljanja tonov s posebnim ozirom na klavirsko umetnost in možnost posredovanja te svojstvene lepote; v Debussyjevih »Etapas« je stopila v ospredje zlasti koloristika, dočim je iz Lisztove »oparazze« na motive Verdievega »Rigoletta« nekam ko ketno gledala sposobnost briljiranja s klavirsko igro. — Celotna izvedba je pričala, da je umetnica po rojstvu posvečena v glasbeno umetnost, da pa se nahaja tudi na trdni poti razvoja proti največji reproduktivni umetniški sposobnosti.

Mala dvorana Filharmonične družbe je bila polno zasedena in obiskovalci so umetnici naklanjali navdušeno priznanje.

V. U.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Našemu dijaštvu — obojega spola — najprimernejše darilo je nedvomno knjiga: »LUC Z GORAC« — iz življenja mladega fanta. Po Fr. Weissu poslovenil Joža Jagodica. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. Str. 131. Cena broš. knjigi je 15 Din, vez. v celo platno 22 Din. — Zlata knjiga, ki bi morala priti v roke prav slehernemu mlademu fantu — pa najsi bo še gimnazijec ali akademik. Samo kdor je sam preživel dijaška leta, bo vedel, kolikim nevarnostim in pastem so izpostavljeni mlada neizkušena in nepokvarjena srca in kako ravno v teh letih potrebujejo poštenega prijatelja in trdne opore. In prav takale knjiga je dozorevalcem dijakom najboljši prijatelj in najtrdnjša opora. Vsa zgodba se razvija naravno, brez dolgovernih moraliziranj in vsiljivega pobožajstva — zato bo mladina knjigo prebrala v duhu in z največjim zanimanjem. Naj bi ne bilo očeta ali matere, ki ima sina ali hčerko v šolah, da bi mu ne dala v roke te zlate knjige.

Inž. A. St.

Nekaj o svetlobni reklami

Menda ni poslovnega človeka, ki bi odrekal reklami vevležen pomen za razvoj trgovskega podjetja. O tem smo si vsi na jasnem; če obstoji vendar kak dvom, potem samo o načinu izvedbe reklame, o pravilnosti ali nepravilnosti nameščenem reklamnem objektu. Priznati moramo, da si pri nas vprav v tem pravcu mnogo greši, da smo v pogledu moderne, estetske reklame še daleč za naprednim podjetniškim duhom inozemstva. To velja posebno za Ljubljano in Maribor, manj za Zagreb in Beograd.

Ako polujete po večjih inozemskih mestih, vam posebno v večernih urah zastaja pogled na krasnih svetlobnih efektih na pročeljih in strehah trgovskih in drugih javnih poslopih. Korake nevede usmerite do mest, ki se ponajajo z diskretnimi svetlobnimi žarki, linijami, risbami in oblikami ne samo te svetlobne naprave, temveč tudi v izlozih razstavljenih predmetih, lepo urejene javne lokale. Nekaj naravnega je, da ne ostane samo pri tem občudovanju, nego da vas ta mikavnost popelje tudi v lokal ali trgovino in da brez priporočila zadovoljite svojim željam po nakupu blaga ali obisku lokalov ravno na onih mestih, kjer se je oko razveselilo ob svetlobni reklami. To svetlobno reklamo v kričevih in diskretnih barvah poznamo pod imenom »NEONSKA CEVI«, ki slone na že davno znanem električnem pojavu žarenja plemenitih plinov med dvema elektrodama v evakuiranih cevih, ki se je prvič odkril znatno preden svetlo pod imenom »Geisslerjevih cev«. Splošno so se po Neonske cevi udomačile šele po vojni, ko se je tehniki posrečilo, jih tako izpopolniti, da so popolnoma zanesljivo užigale, mirno svetile, dovolj dolgo gorele in čim manj električne energije potrebovale.

Zadnjih deset let pa je Neonska reklamna svetloba splošno zagospodarila v inozemstvu po vsem poslovnem trgu, in si danes vsemesta ali večjih podjetij v provinci brez te svetlobne reklame, ki je zunanji vidni znak moderne reklame, predstavljati ne moremo. Zato je pa vsekakor na mestu, da spregovorimo o tem modernem reklamnem sredstvu in da naše trgovstvo, obrtništvo in posestnike javnih lokalov zainteresiramo za to učinkovito in najbolj ekonomično reklamo. Priporočamo pa tudi našim arhitektom in cerkvenim krogom, da se zanimajo za to okrasno svetlobno sredstvo, ki je naravnost ustvarjeno za okras vseh oblik, dvoran, prehodov, za obrobjenje slik in oltarnih delov, ker noben drug svetlobni sistem ne nudi v raznih barvah tako izredno lepega in diskretnega, difuznega svetlobnega učinka, kakor »Neon-ska cev«.

»Neonske cevi« uporabljamo pri zunanji reklami napisov v rdeči, modri in zeleni barvi, ker upliva te barve na oko najbolj učinkovito in to da oled vidne ter posamezne konture dobro razločljive. V notranjosti lokalov, za obrobjenje fasad, sten, stropov, vhodov, slik in kipcev pa se poslužujemo bolj diskretnih in nevtralnih barv, ker blažje upliva na naš vid in ker je njih svetlobna jakost na enoto dolžine cevi večja. Ne glede na različnost barv pa je potrebna električne

Sport

Smučarski pomenki za Božič

Nam smučarjem je pozna jesen neskončno dolga; vlažna je in meglena ter iz dneva v dan bolj pusta. Nestrpno pričakujemo jasnih dni, da si pregledamo na toplem soncu okorele ude, še večja radost nam razgiba srca pogled na bele gore, kadar zažarijo v divnih oblikah povsodi zasnežene. Neizmerno hrepenenje po soncu in snegu, po prostosti v divni zimski prirodi postaja resnica; tedaj se spominimo tudi naših smuč, ki ležijo zaprašene in še od lani povezane nekeje na podstrešju. Kot filmaki trak, tako se vrstijo v spominu dogodki prejšnjih zim, iz življenja na smučeh, na težke smučarske ture, na sonce, na družbo. Srebrno čisto jutranje zarje, dnevi polni sonca in divjega smuka ter večeri ožarjeni po prečudni harmoniji prelestnih barv, nas spominjajo na življenje, ki ponovno prihaja, ki se vrača stalno vsako leto, pa ga vendar tako nestrpno pričakujemo. Vedno lepe, vedno bujne v spominih so take smučarske zgodbe, in mnogo, mnogo bolj divne in priščne so potem, ko jih preživljamo v spominih. Tako hitijo želje tja v višave, preko snežnih vrhov, vse tja do zadnjih pogledov na zasneženi Triglav.

Tudi ti tovariši, ki še okleva ali pa z nezaupevanjem motriš naše početje, lahko prav z uspehom poskušaš z nami. Vse to boš dosegel in užival v naravi, ter se z nami veselil ter brezskrbne prostosti na toplem zimskem soncu. Nihče se ne bo spodtaknil ob tvoje prve pike, pač pa ti bomo tovariško pomagali, da prideš iz povelja. Tudi prestar nisi nikoli, našel boš sebi primerno družbo in prostor pod Katarino, kjer boš v veselju in zadovoljstvu preživel lepe solne nedelje. Sicer ti bo pa itak vedno žal, da si prepozno začel s smučanjem ter tako zamudil toliko prijetnih trenutkov.

Predvsem je začetniku potrebna trdna volja in veselje do smučanja. Mnogokrat ustvarja razpoloženje do smučanja tudi družba. Prijatelji in znanci ti pomagajo z nasveti pri nakupu, pa tudi pri prvih pikah. Družva in klubi prirejajo tečaje, kjer se z lahkoto naučiš te umetnosti v divnih predelih naših planin v zimskem času so oskrbovani hoteli, planinski domovi in kočice.

Take smučarske tečaje za začetnike in tudi za napredne smučarje prireja Slovensko planinsko društvo v svojih postojankah. V Domu na Komni je stalna smučarska šola, v hotelu Sv. Janeza ob Boh. jezeru se vrši za božične praznike smučarski tečaj za začetnike in manj izvežbane smučarje, v koči pri Triglavskih jezerih se bo vršil ob dovoljni udeležbi tečaj za smučke krmarje.

V smučarskih tečajih se začetnik s lahkoto in skoraj brez večjega truda priuči predvsem pravilno držo na smučeh ter pravilnemu izvajanju smučarskih likov.

Smučar, ki se uči sam smučati rabi za učenje mnogo več časa in napora, kar je tudi združeno z nejevoljo radi neuspeha. Vseh teh brig pa ni, če se začetnik zaupa strokovno izvežbanemu smučarskemu učitelju, ki takega smučarskega dojenčka v 7 do 10 dneh nauči smučanja ter vseh drugih stvari, ki spadajo k smučanju. Stroški, ki so zvezani s takim strokovnim smučarskim poukom so malenkostni, v primeru z dolgotrajnim, dostikrat brezplodnim samostojnim učenjem.

Mnogo je pri nas prilika, da se naučimo dobro smučati. Odlična kvaliteta smučarskih učiteljev, divna smučarska vežbališča, sijajno oskrbovani hoteli in planinske postojanke so ugodnost, ki mnogo pripomorejo k dobremu uspehu, da ne omenjam veselega razpoloženja, ki vlada v taki družbi.

Predvidoma se vrši tak tečaj v Bohinju pri Sv. Janezu v Domu na Komni in pri Triglavskih jezerih.

V divnem gorskem kotičku pri Sv. Janezu ob Boh. jezeru se vrši za Božič smučarski tečaj za začetnike in manj izvežbane smučarje. Idilično prisrčen je Sv. Janez s svojo okolico ob jezeru, obkrožen od strmih gora. Vsa smučka vežbališča v okolici Sv. Janeza nudijo divne poglede na zasnežene vrhove ter na jezero. V tej očarljivi okolici bo našel vsak prijetno družbo ter razigrano božično razpoloženje največ razvedrila pa na smučeh.

Na Triglavskih jezerih v osrčju naših planin in v centru najlepšega smučarskega izhodišča za drzne podvige na strme vrhove se vrši smučarski-krmarski tečaj za izvežbane smučarje, ki obvladajo brezhibno loke in zavore. Udeleženci tega tečaja se bod vežbali v samostojnem vodstvu na smučarskih turah in v tehniki smučanja na strminah.

Na Komni v novem domu (1520 m) je stalna smučarska šola. Moderna nova planinska stavba bo zadovoljila tudi razvajenega smučarja, ker nudi vso udobnost. Položni hriboviti svet prostrane Komne nudi smučarju nebroj lahkih in težjih izletov v najbližjo okolico, začetnikom pa položna smučarska vežbališča. Prekrasen je pogled iz Doma na Bohinjsko jezero in na venec gora, ki ga obdajajo. Do Doma vodi slozna pot.

Vsak bo torej našel za Božič sebi primerno zatočišče, kjerkoli, povsod bo našel prisrčnega razvedrila, mnogo, morda največ lepega, pa nudi Bohinj s svojo edinstveno zimsko okolico in vsak se bo vrnil srečen pa z upanjem, da se čimpreje zopet vrne.

Današnje podzvezne tekme

Za današnje podzvezin dan je na sporedu devet tekem. V Ljubljani igra

LJUBLJANA : ŽELEZNIČAR

na igrišču Primorja, pričetek ob 14.30. Letos sta se samo enkrat srečala v prvenstvu, bilo je to spomladi v Mariboru, ko je tekma ostala z 1:1 neodločena. V prijateljski tekmi v Ljubljani so Mariborčani tesno podlegli 3:4. Medtem pa je preteklo že mnogo vode in se je tudi marsikaj spremenilo. Železničar si je v svojem prvenstvu položaj zelo uvrstil in ostal na prvem mestu, Ljubljana pa je v ligi doživljala zelo spremenljivo usodo. Med Mariborčani se je udomačilo prepričanje, da so ljubljanskemu nogometu že povsem kos, pa da vidimo! Predtekmo igrajo juniori.

MARIBOR : RAPID

igra na Rapidovem igrišču. Ze zgodovineke rivaliteta vlada med njima, katere ostrnost se je sicer v zadnjih časih nekoliko okrhala, pa vendar jima gre še vedno za preestih. V prvenstveni tekmi je Rapid podlegel s 1:3, morda mu bo sedaj uspelo takratni poraz malo popraviti.

OSTALI SPORED

je še: v Kranju igra Korotan proti reprezentanci ljubljanskih prvorazrednih klubov; na Jesenicah nastopita domača rivala Brastvo: Kovinar; v Celju se bodo potrudili reprezentanti celjskih klubov proti moštvu SK Celja; Ptujčani imajo domač spored Ptuj: Drava; prav tako Čakovčani CSK: Gradjanski; trboveljski Amater pa ima priliko, da svojo prvorazrednost dokaže v borbi z enajstorico ostalih trboveljskih klubov.

Tek osvobojenja

1. decembra 1928 je jugoslovanski Maribor svečano praznoval 10 letnico zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev pod slavim žezkom Karadjordjevičev. Da je tudi športnikom bila dana možnost sodelovati na proslavi, je Prvi slovenski športni klub Maribor na predlog tedanjega odbornika g. Danila Vahtarja sklenil prirediti ta dan propagandni tek lahko-atletov skozi ulice Maribora. Znani narodni delavec in organizator, trgovec Miho Vantar pa je ob tej priliki naklonil klubu za zmagovalca teka lep prehodni pokal v spomin na svojega brata Toneta Vahtar, ki je žrtvoval svoje življenje na oltar domovine v bojih za osvoboditev Koroške. Tudi letos je blagovolil počastiti prireditev s svojim pokroviteljstvom komendant mesta g. brigadni general Milutin V. Milenković. Tekmovalna proga je bila izbrana po glavnih ulicah Maribora. Skupna dolžina proge je znašala ca. 2200 m. Vsed ozke in neprimerne Gosposke ulice in mnogih ovir na isti (številni gledalci, avtomobili in slično) pa se je na zahtevo politične oblasti proga izpremenila v toliko, da se je start prenesel na Koroško ulico pred igrišče ISSK Maribor, cilj pa na Trg Svobode. Proga je bila na ta način skrajšana na ca. 1810 m.

Zanimiv je pregled zmagovalcev in doseženih časov pri dosedanjih tekmovaljih:

1928: tekmovalcev 11. 1. Podpečan (SK Železničar), Maribor) v času 8 min. 4 sek. 2. Lah (ISS Maribor) 8.20. 3. Konič (ISS Maribor) 8.24.

1929: tekmovalcev 16. 1. Podpečan (SK Železničar) 6.43. 2. Kumer (Ilirija, Ljubljana) 7.04.3. 3. Rak (Sokol, Maribor) 7.07.

1930 tekmovalcev 28. 1. Herič (SK Železničar) 7.02. 2. Rak (Sokol, Maribor) 7.02.4. 3. Kumer (SK Marathon, Zagreb) 7.03.

1931: tekmovalcev 34. 1. Grmovšek (SS Maraton, Maribor) 5.45. 2. Podpečan (SK Železničar) 5.50.1. 3. Strnad (SK Svoboda, Maribor) 6.01. To leto se je teka prvič krajša proga.

1932: tekmovalcev 27. 1. Grmovšek (SK Maraton, Maribor) 5.46.3. 2. Štraub (SK Železničar) 5.53. 3. Podpečan (SK Železničar) 5.56.

1933: tekmovalcev 40. 1. Krevs (AS Primorje, Ljubljana) 5.47. 2. Grmovšek (SSK Maraton) 5.48.2. 3. Gaberšek (ASK Primorje) 5.51.2.

1934: tekmovalcev 29. 1. Grmovšek (SSK Maraton) 5.44.3. 2. Podpečan (SS Železničar) 5.49. 3. Drevensček (SK Svoboda, Maribor) 5.55.

1935: tekmovalcev: 1. Flac (SK Marathon, Zagreb) 5.48.4. 2. Grmovšek (SSK Maraton, Maribor) 5.49.2. 3. Kangler (SK Železničar) 6.02.

Iz gornjih rezultatov je razvidno, da sta največja konkurenta za pridobitev pokala v stalno posest izvrstna tekača Grmovšek (SSK Maraton, Maribor) in Podpečan (SK Železničar, Maribor).

Letos je za tek izredno zanimanje. Prijavili so se poleg zastopnikov mariborskih klubov, Sokolov in dijakov tudi tekači Marathona in Concordije iz Zagreba in Slavije iz Varaždina. Pri-

čakovati pa je tudi prijave iz Ljubljane, Celja, Ptuja in Murske Sobotice ter bo letošnji tek izkazal nedvomno rekordno udeležbo.

Zamiel ISSK Maribor, ki je pionir lahke atletike v Mariboru, da manifestira jugoslovansko idejo v športno prireditve na narodni praznik 1. december je bila izredno posrečena.

Naši smučarji povabljeni v Ponte di Legno!

Italijani prirede 21. januarja v Ponte di Legno na njihovi veliki skakalnici, ki je tudi za preko 100 m »mednarodno predvajanje skokov«, kakor ga oni imenujejo. Zele dobiti ca 10 skakačev, ki bi bili sposobni za take skakalnice in so povabili tudi naše fante, da bi prišli. To predvajanje se vrši na dan, ko zboruje v Ponte di Legno italijanska smučarska zveza! Obenem so povabili tudi FIS-o, da pošlje svoja delegata na to prireditev! Značilno dovolj z ozirom na stališče, ki ga je FIS-a zavzela do Planice in velikih skokov aploh.

Nova velika skakalnica v Sestriere!

Znana italijanska firma je zgradila v Sestriere dve skakalnici, eno za 50, drugo za 115 m. Kakor poroča »Zürcher Sport« sta bili te dni obe skakalnici dograjeni. To je tedaj že druga skakalnica v Italiji za preko 100 m.

Tudi Italijani gradijo mamutske skakalnice. Kakor poročajo, namerava neka italijanska avtomobilska firma zgraditi v znanem italijanskem zimskem letovišču Sestriere smučsko skakalnico, ki bo nesla 115 m. Očividno hočejo našo Planico v svetu malo zapostaviti. Pa jim najbrže ne bo uspelo.

★

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). Za nastop na »Teku zedinjenja« v torek 1. decembra ob 11.30 dopoldne, starti in cilj pred Narodnim domom, so določeni naslednji atleti: Narednika Grad in Miklavčič, podnarednika Bulatovič in Pavčičevič, Hlebec, Pučko Vinko, Pirc Lado, Jordan Marjan, Keržič Stane, Kočar Andrej, Nabernik Anton, Renčelj Milojko, Srakar Drago, Potokar Janez, Oblak Janko, Ošabnik Maks, Tavčar Slavo, Berlj Josip, Igljič Tone, Krevs Ivo, Krpan Milan, Perc Stane, Srakar Ivan, Czurda Hugon, Djinovski Volislav, Goršek Emil, Kranje Ivan, Ogrin Miran, Pogačnik Jože, Skušek Marjan, Zorga Aleš, Srakar Franc. Vsi imenovani atleti se morajo javiti tehničnemu vodji sekcije g. Saneinu v slačilnici, arena Narodnega doma, vhod iz Bleiweisove ceste, najkasneje ob 10.30. Prinesiti morajo s seboj vso opremo, trening dres, pulover in copate, oziroma v kolikor nimajo slednjih, jih morajo preskrbeti sami. Ako želi še kateri atlet nastopiti, naj se javi istotam! Nastop je za vse imenovane obvezen! — Pozivajo se istotako vsi gg. zvezni sodniki, ki so klubovi člani, določeni kontrolni sodniki in reditelji, kakor tudi vse ostalo aktivno članstvo, da se v svrhu sodelovanja javijo najpozneje ob 10.30 v areni Narodnega doma vrhovnemu sodniku gosp. Windischu!

Drsališče Ilirije pod Cekinovim gradom je s današnjim dnem gostom na razpolago. Predpoda sezajskih vstopnic se vrši dnevno od 13. do 15. pri drsališki blaginji. Napisi za informacije o stanju ledu so izobešeni v kavarnah »Slonc«, »Evropac«, »Majcenc«, »Tabore« in »Miklič«.

Osrednje društvo SPD bo priredilo smučarske tečaje pri hotelu »Sv. Janez« ob Boh. jezeru, v Domu na Komni in v koči pri Triglavskih jezerih. Pri Sv. Janezu se bo vršil smučski tečaj za Božiču za začetnike in manj izvežbane smučarje. Številna smučska vežbališča v okolici Sv. Janeza nudijo krasne poglede na zasnežene gorske vrhove in na tiho jezero; v tem okolju bo našel vsakdo prijetno družbo ter prijetno božično razpoloženje, največ razvedrila pa na smučeh. — V novem Domu na Komni se vrši od 1. decembra dalje stalna smučarska šola. Moderna nova planinska stavba bo zadovoljila tudi razvajenega smučarja, ker nudi vse udobnosti. Položni hriboviti svet prostrane Komne nudi smučarju lahke in težje izlete v najbližjo okolico, smučarjem začetnikom pa položna smučarska vežbališča. Iz Doma na Komni je edinstven razgled na Bohinjsko jezero in na venec belih planin. Kri Triglavskih jezerih v osrčju naših planin ter v središču visokogorskega smučanja se bo vršil za Božič smučarski — krmarski tečaj za izvežbane smučarje, ki brezhibno obvladajo loke in zavore. Udeleženci tega tečaja se bodo vežbali v samostojnem vodstvu na smučarskih turah in v tehniki smučanja na strminah. Vsak bo torej našel za Božič sebi primerno zatočišče, povsodi dovolj razvedrila. Prijave za vse tri gori navedene smučarske tečaje sprejema pisarna SPD v Ljubljani. — Pripominjamo, da so v višinah nad 1000 m krasni sončni dnevi.

★

Vsem lahkoatletskim klubom Dravske banovine. ASK Primorje kot prireditelj »Teku zedinjenja« vidi v vseh ljubkovalnih klubih v Dravski banovini, da se s čim večjim številom tekmovalcev udeležijo športno-nacionalne manifestacije: »Tek zedinjenja« v torek 1. decembra ob 11.30, kakor tudi svečane razdelitve daril zmagovalcem ob 16.30 v dvorani hotela Metropol (Miklič) slačilnica in vse tekmovalce je v areni Narodnega doma, vhod iz Bleiweisove ceste!

JASO. Danes, v torek 1. decembra ob 16. Narekni sestanek na univerzi v sobi št. 66. Vabljeni vsi. — Odbor.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsaako bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Objava.

Mestna hranilnica ljubljanska izplačuje vse vloge, ki 1. 12. 1936 niso presegale zneska

Din 5000.—

vsak čas v gotovini, oziroma jih, ne da bi se stranka oglasila, prenese na novo vlogo, ki je vedno izplačljiva brez vsake omejitve. Strankam torej za prenos na novo vlogo ni treba prihajati v hranilnico.

Obrestna mera starih vlog iznaša, kakor doslej že ves čas zaščite, tudi v bodoče

4%.

UPRAVNI ODBOR
Mestne hranilnice ljubljanske.

TUDI TI SE POSLUŠAJ NAŠIH

malih oglasov, o katerih gre glas po Sloveniji, da imajo vselej najpopolnejši uspeh. — Mali oglasi v »Slovenecu« so najcenejša in najuspešnejša reklama za vsako stroko trgovine in obrti.

JOSIP KAGER

Maribor, Miklošičeva 4

izdeluje dragulje in zlatino.
Priporoča se za predelovanje briljantnega ter drugega zlatega nakita.
Večje strokovno delo po zmerni ceni.

Rudar v Franciji:

RUDARJEV KRUH

Po zaprašenih delavskih hišah nas zjutraj na vse zgodaj zbudi iz trdega spanja ura budilka. Zunanje je še vse mirno, megla in prah pokrivata naše dimnike, ki jih je tukaj, kakor pri nas doma koruze na njivi. Zvezde na nebu so se skrile, ptički molčijo, le tu pa tam se oglasi kak petelin in naznanja, da se bliža jutro. Veter se zaganja v strehe in neusmiljeno piha. Po hišah prižigajo luči. Sedimo pri zajtrku in kimamo s trudnimi glavami. Komaj smo se malo pripravili, že tulijo vse rudniške sirene kakor bi gorelo celo mesto in nas vabijo na delo. Po trdi cesti odmeva korak naših čevljev. Pri rudniku se zbira na stotine delavcev. Vsi imamo isti cilj: hočemo delati in služiti kruh. V preoblačenosti je že vse polno samih izmučenih in suhih rudarjev in vedno slišimo francoski pozdrav: Salut, salut (izg. salij), kakor da bi nobenega drugega pozdrava ne znali. Ko zvonovi in se prikaže luč za prvo skupino, tedaj vdremo k izdajanju svetilk: od prevelikega prepiranja se dviga prah od naših zaprašenih oblek in vsak bi dobil rad prav svojo svetilko. Z njo gremo k predoru in tam nas naložijo po 64 naenkrat in nas spuščajo globoko v zemljo. V jami vržemo našo skoro 6 kg težko svetilko na ramo in jo mahamo po 2—3 km daleč. Večkrat moramo iti po vodi in tedaj smo podobni raci, ki pljuska s perutnicami po jezeru. Ko pridemo na mesto, nas že skrbi, če bo za nas kaj primernegega lesa in se z njim križamo sem in tja kakor po sejmu. Po predoru postane kmalu mirnejše. Nekaj delavcev ostane, da polnijo vozičke in eden tuli s piščalko, kadar se pomikajo vozički s premogom. Kopači začnejo z napornim delom. Motor začne puhati zrak iz svojega žrela tako, da ga skoro ne vidiš in poje svojo pesem, težko, težko... Delavčeva lopata, ki meče premog v gruče pa pravi: še, še, še. Rudar si obriše pot raz čela. Kopač pritiska z vso silo vrtilce, da bi bile luknje prej zgotovljene in pripravljene za razstrelitev. Ko pride strelni mojster, začne pokati kakor doma ob proštenu in premog se vali na kup: motor in lopata se zopet oglasita in pojeta noč in dan. »Pst, nekaj poka« opozori kopač svojega tovariša. Kaj naj poka, mu ta odvrne. Oba v strahu skočita na varno in poslušata. Ko postane bolj mirno, se zaležita zopet v črni premog in nadaljujeta z delom. Ali imaš kaj pijače? mu staviš vprašanje? Ne, sam sem tako žejen, da bi dal 5 frankov za kozarec piva, mi odgovori tovariš. Stroji vozijo premog k predoru tako hitro, kakor brzovlak. Iz cevi puha zrak in pravi: hitro, hitro, hitro, in zvrne večkrat voziček premoga v jarek, seveda na škodo delavca. Ko pride paznik k nam s pozdravom »Glück auf«, začne gledati na vse strani. Če nekaj ni v redu, dobimo juho brez mesa, nepotrebno kazni ali kako nespodobno ime in vpije: Kohle, Kohle, Kohle, vzame njemu tako ljubo knjigo in svinčnik v roke, nekaj zapiše in gre s svojim klobučkom naprej. Ko preteče mesec in zveš, koliko si zaslužil, tedaj jezero poveseš glavo in zagodrnjaš: sem pa le milil, da bo več, in potem garaš zopet na nov račun. Med takim vrvenjem pozabimo čisto na dom. In če se spomniš na bolno ženo ali kaj drugega, tedaj se malo vzvrahaš in vzkligneš: Moj Bog, čisto sem po-

zabil na dom! in delaš zopet naprej. Ko pride domov, nas čakajo žena in otroci in primeren kosilo in tako kmalu pozabimo na vso našo boleost. Ni pa deležna vsaka družina takega veselja: neredko se zgodi, da pride mož povezan domov, zdihuje od bolečin v bolnišnici, ali je pa že v jami zapustil ta svet. Ob taki priliki žena zaplaka, rudarji malo pokimajo, k pogrebu pride mnogo ljudstva. Zvonovi plakajo, družina zdihuje, društva, sorodniki ali znanci polagajo vence na grob. Spregovore nekaj besedi, godba zaigra in pevci zapoje žalostinko. Pogrebci tožno zapustijo grob in v jami poje motor in lopata naprej. »Škoda ga je, dober je bil, Bog mu daj večni pokoj.« premišlujejo.

Večni pokoj bi nam bil potreben, potreben za vse. Nehote se moramo vprašati: ali skrbimo kaj za večni pokoj, za naše duše? Ob nedeljah molčijo vse rudniške sirene in nas ne vabijo na delo, namesto njih pa zapoje zvonovi in ti imajo lepši glas kot pa rudniške sirene: orgle in pevci pojo lepše, kakor motor in lopata. In nam ni treba iti tako zgodaj s postelje, pa vendar mnogi tako radi ostanejo doma in se nočejo zavedati kaj in zakaj je nedelja. Za na delo te ne ustavi mraz, dež, obisk ali sosed. Za nedeljsko službo božjo so pa nekateri tako mlačni, da si je mnogo lažja in pomembnejša kakor jamsko delo. Če v nedeljo pada dež, sneg ali pa je mraz, pa že ostanemo doma in čeprav je treba žrtvovati samo eno uro. Nesrametno je služiti samo telesu, ki živi le začasno, za dušo pa tako malo, ki bo živela večno. Čez teden lahko služimo našemu telesu in darujemo Bogu naše trpljenje, v nedeljo pa služimo naši duši in tako naše trpljenje ne bo zastoj in srečni bomo na tem in na onem svetu.

Češka tovarna volnenih tkanin

Išče zastopnika

ki je dobro vpeljan v Slovenijo, Hrvaški in Slavoniji. Obširne ponudbe pod »641« Propagandi d. d., Beograd, poštni predal 409.

Primerna darila za **„Miklavža“** v veliki izbiri pri

R. Miklauc „Pri Škofu“
Ljubljana Lingarjeva ulica
Pred škofijo

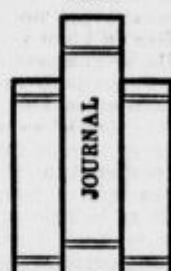
Praktično in poceni!

Objava

Podpisana zadruga objavlja, da g. Šrobar Feliks in gospa Zorinc Ana, oba stanujoča v Ljubljani, Tržaška cesta 4, od 1. decembra t. l. dalje nista upravičena za zadrugo sprejemati nikakih vplačil. Zadruga od tega dne v nobenem primeru ne bo priznavala po njih izdanih potrdil.

»JEDNOTA«, gosp. zadruga z o. z., Zagreb.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Razglas

»Občina Slov. Bistrica-mesto razpisuje službo občinskega redarja.

Solska izobrazba: Pismenost in odsluženi kadrovi rok.

Pravilno kolekovane prošnje opremljene z listinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužbenih je vložiti do 31. dec. 1936 pri podpisani občini. Prednost imajo oni prosilci, ki so to službo že opravljali ali ki so služili pri orožništvu. Nastop službe takoj.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustila, previdena s tolažili svete vere, naša ljubljena soproga, teta, gospa

MARIJA DEJAK
roj. CURK

soproga sluga drav. fin. direktije v p.

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 1. decembra 1936, ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta 28, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 30. novembra 1936.

Zalujoči: Dejak Jože, soprog, ter ostalo sorodstvo.

Širite katoliško časopisje

Zahvala

Ob izgubi naše nepozabne soproge in mame, gospe

Marije Turk

naša je naša boleost sočuten odmev v tolikih dobrih srcih, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posameznemu.

Vsem, ki ste jo spremenili na njeni zadnji poti, jo obsuli s cvetjem in ji odpeli odhodnico, vsem, ki so se jo kakorkoli spomnili in čutili z nami — vsem iskrena hvala.

Zavest, da nam je najmanjša pozornost lajšala našo bol, naj Vam bo v zadoščenje in zahvalo.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1936.

Zalujoča rodbina: JOSIP TURK-ova

ZAHVALA

VSEM, KI STE SPREMILI MOJEGA DRAGEGA OČETA

JOŽETA KOVAČA

NA NJEGOVI ZADNJI POTI IN ZA VSE SPREJETE IZRAZE SOZALJA — SE NAJTOPLEJE IN NAJPRISRČNEJE ZAHVALJUJEM.

DOMŽALE, DNE 30. NOVEMBRA 1936.

DR. FRANJO KOVAČ
SRESKI VETERINAR.

ZAHVALA

VSEM, KI SO SPREMILI IN NA KATERIKOLI NAČIN POCASTILI SPOMIN POKOJNE GOSPE

**KLOTILDE
ENGELSBERGER**

SE NAJISKRENEJŠE ZAHVALJUJEMO.

KRŠKO, DNE 29. NOVEMBRA 1936.

RODBINA ENGELSBERGERJEVIH

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tvrška

F. M. SCHMITT

Pred škofijo 2 LJUBLJANA Lingarjeva 4

v ljudno vabi cenjene odjemalce za nakup praktičnih Miklavževih daril in igrač!

KINO

TEL. 22-21

UNION

Ljubesen slavne čene v prekrasnem filmu

Markiza Pompadur

Káthe Nagy, Willy Eichberger, Leo Slezak

TEL. 27-30

SLOGA

Premiera! Slavni kitajski detektiv in njegovi napeli na daljnem Vrhodu

Charlie Chan v Šanghaju

Ob 11 dop. matineja pri najnižjih cenah 3-50 in 5-50 Din

RICHARD TAUBER: PESEM POMLADI

TEL. 21-24

MATICA

Monumentalni film o opasnem rovarjenju špijonov in borba celokupnega državnega aparata proti tem slikovcem

Izdajalci WILLY BIRGEL LIDA BAAKOVA

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kupimo

Denarja v žepu kot pečka! Prosi radi bi ti dali ga. Ker nudiš nam vse kupimo in vse pošteno plačamo.

Porestva

Posvetilo dela ti skrbi! Oglas toj kupra brz dabi. A če v skrbi si za denar, boš kito kupil gospodari!

Denar

Denar — sveta vladar! Le plačaj par oglasov, pa kmalu starih časov sasilje tebi dar.

Veakovrstne

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, mvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

Prodaj hišo v Radomlju

zraven stoječe poslopje, katero se da preurediti za skladišča ali večjo delavnico, ter nekaj zemlje. Ponudbe: Pogačar, Kamnik 22. (p)

Hranilne knjižice

podeželskih hranilnic članice Zadrudne zveze in knjižice Ljudske posojilnice ljubljanske kupimo. Plačamo takoj v gotovini po najvišji cen. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Industrija d. d.« 17763.

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kronc

kupujem po najvišjih dnevni cenah

A. KAJFEZ

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Štiristanovanjsko hišo

s trgovskim lokalom, v centru prilaznega letoviškega mesta Slovenije — prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod »350« 17615. p

Bančne, kreditne in denarne posle

kupoprodaja vrednostnih papirjev izposlujem najkulantneje takoj v gotovini.

AL. PLANINSEK.

Ljubljana — Beethovnova ul. 14/I. — Telefon 35-10

Pouk

Strojepisni pouk

Večerni tečaj za začetnike in izveščance. Vpisovanje 1. decembra od 6 do 8 večer. Pričetek pouka 1. decembra. Solnina: učna ura 1 Din. — Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. u

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi, sadovnjaki, gozdovi in sa- okrojeni deli Attemavoga veleposvetstva. Vprašati: Ing. Miklau O., Brežice.

Hranilne knjižice

podeželskih hranilnic, ki so članice Zadrudne zveze, kupimo takoj in plačamo najboljšje. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Tovarna«.

(d)

Za Miklavža

že za Din 90.— me- sečno darilo za vso obitelj.

Sporočite nam Vaš naslov, da Vam brezobvezno pokažemo najnovejšje

PHILIPS RADIO iz simfonijske serije

A. Suttner — Ljubljana

Aleksandrova cesta 6.

Resnica največje tragedije habsburške dinastije!

MAYERLING

Krona sezone! Tragična usoda bivšega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa in baronice Vetsere. V filmu predstavlja Charles Boyer in Danille Darrieux

Premiera v elitnem kinu Matici

o 3. decembra 1936

Kakšna je bila Marija Vetsera? Kakšna je bila Katarina Schraitt? Kdo je bil Brattisch? Kako je prišlo do katastrofe v Mayerlingu?

Najprimernejše za Miklavža

neprekosljiv »ADLER«

Velika zaloga živ. strojev drugih nemšk. znamk po skrajno nizkih cenah pri

Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Staro lito železo (strojno)

kupimo po najvišjih cenah. Plačljivo takoj.

ZELEZOLIVARNA SMOLE,

Dobrova pri Ljubljani. — Telefon 38-34.

Tega ne zmore nihče!

Zamenjavamo stare plošče, gramofone, radio aparate za nove proti primernemu doplačilu.

elektroton

PASAJA NEBOJČNIK

Službodob

Kar polkaj! — Le naprej! Kaj četa si, nam povej. Službe so na razpolago, za iskanje ni predrag.

Službe iščejo

Teško biti je brez kruha. Glad mori samo lenuka. S par vrsticami poboraj, vse dobiš bod, — sič ne maraj.

Stroj. vezilja

spretna, se takoj sprejme. Istotam tudi spretna tamburirarica

22 letno krščansko dekle

želi službo kot pomoč v gospodinjstvu. — Naslov: Beti Podlipnik, p. Loka pri Zid. mostu. (a)

Dekle

s dežele, vajeno šivanja, sprejem. Florjanska 14.

Dekle

z dobrimi sprječevali, vajena vseh hišnih del — lače primerno službo. Gre najraje k družini brez otrok. — Nastopi lahko s 1. januarjem. Naslov pove uprava »Slov.« v Mariboru pod št. 1849. (a)

Šiviljo za krpanje

isčem na dom. Naslov v upravi »Slov.« pod 17843.

Gospodinja

lače stalno službo, najraje v župnišču ali k samostojnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17800. (a)

Mlado dekle

sprejem takoj za prodajo sadja v veži. Vprašati: Miklošičeva c. 14. trafika. (b)

Šofer - mehanik

lače službo. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Šofer« 17790.

Stanovanja

Od Ljubljane pa do Kranja točen učel stanovanja, le zakaj ne inserirati!

SOBE

Naj bo zima, naj bo leto, sobico imam najeto, pačaj sanja sto dinarjev, pa si v miru — brez viharjen.

Hranilni in pos. konzorcij

Gajeva ul. 9, odda za 1. januar 1937 triobno stanovanje s vsemi pri- tiklinami. (d)

Prazna svetla soba

s posebnim vvhodom — se odda. Pripravna za delav- nico. Najomnina s hrano 500 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17720. (a)

Dvosobno stanovanje

250 Din, marjše, čisto, prvo nadstropje, oddam 1. decembra ali 1. januar (blizu tramvaja). Predo- vlačeva ulica 11. (d)

Elegantno sobo

kopalnica, vvhod s stop- nišča, v centru, takoj oddam solidnemu gospodu Vprašati: Miklošičeva 14. trafika. (a)

Razno

Slovenski advokat

iz Amerike, ki se mudi nekaj dni v Ljubljani — sprejema odvetniške za- dave za Ameriko, slasti za Cleveland, Ohio. Na- slov v upravi »Slovenca« pod št. 17704. (r)

Nova hiša

enonadstropna, podklet- na, 630 m² vrta, naprodaj za 43.000 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod šte. 17828. (p)

Glasba

Lepe godbe glas gre v deveto vas — pa še ti si kupi »pompadur in bax«.

Pohištvo

Mrtvo je telo brez duše, mrtva brez pohištva soba, pridi k nam, pogledaj in pa avaležen box do grba.

Najlepša darila za Miklavža

otroške harmonike 28 Din violine 68 Din gitare 120 Din in druga glasbila dobite najceneje pri

M. MODIC

Ljubljana, Kopitarjeva 4

Kislo zelje, repa

novi prvovrstni, in gla- ve za sarmo v sodčkih dobavljiva vsako množino po brezkonkurenčni ceni

GUSTAV ERKLAVEC

Ljubljana, Kodeljevo.

Povšetova 10, telef. 25-91.

Brunično marmelado

in druge, ter malinovce, garantirano pristno, nudi po konkurenčnih cenah: Podravska industrija sad- nih sokov, Maribor, Tru- barjeva ulica. (r)

Ugodna prilika!

Naprodaj pohištvo za niz- ko ceno za zamenjavo za les pri: Andrej Kregar in sinova, št. Vid nad Ljubljano. (8)

Več voz žaganja

naprodaj. Tržaska c. 9.

40 kg medu

ajdovca, po 14 Din, pro- dam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 17797. (1)

Gramofonske plošče

od 1 do 20 Din: Zgornja Siska 71, poleg Marijine- ga spomenika. (1)

Tulipane - gomolje

dobite zopet pri Sever & Comp., Ljubljana. (1)

Priključek industrije

na 220 voltov enakosmer, ali 380 voltov vrtil. toka, 50 do 100 ks razpoložljive vodne sile s kalorično re- zervo, ev. para za teh- nične namene, potrebni svet ob tekoči vodi v zelo ugodni legi na Gorenj- skem, poleg železnice, ev. industr. tir, želi prite- gniti večje podjetje. Dobra prilika za nastanitev fi- nalne kemične, metalne ali tekstilne industrije. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Nova industrija« št. 17810.

Damske plašče za jesen in zimo

modne in športne, s kožuvinovino ali brez, v cenah od Din 240— do 580— v veliki izbiri nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana

SV. PETRA CESTA STEV. 29

Plašče izdelujemo tudi po meri!

MODNO VOLNENO BLAGO

za damske obleke in plašče

SVILA IN VSE DRUGO BLAGO

Velika izbira, nizke cene!

R. MIKLAUC

»pri škofu« LJUBLJANA

Lingarjeva ulica

Medarska ulica

Preš. škofijo

Boljšje zimske suknje

in Hubartue — vam nudi poceni Preaker, Sv. Petra cesta 14.

Sveže najfinejše norveško ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Najboljši trboveljski premog

brez prahu nudi

I. Pogačnik

trgovina s kurivom

Bohorčeva ulica 5

Telefon 20-59

Slavan Ribarič

Galanterijo, pletenine, no- gavice, čipke, parfumeri- jo, papir, dežnike, krava- te, šivalne potrebšine itd. dobite po nizkih cenah.

Maribor, Glavni trg 14 (rotorj)

Sveti Miklavž

pridi v Wolfovo ulico 10, k Oroslavu Dolencu, kjer je pripravljeno dosti le- pega in sladkega. (1)

VINA

Za teško dele je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani

Robert Goli

Primeni darila za Miklavža

specijalna zaloga platna, belga in pralnega blaga

Ljubljana, Selenburgova 3

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume foto oglice, navadne albume za razglednice ter spo- minske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 2

V mnoge slovenske družine

prihaja „Slovenec“ neprekinjeno že nad 50 let

To je dokaz zvestobe do starega prijatelja

zaupanja v njegovo zanesljivost.

Zahtevajte „Slovenca“ na ogled tudi Vi in pišite na naslov: Uprava Slovenca, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana.

Robert Goli

Primeni darila za Miklavža

specijalna zaloga platna, belga in pralnega blaga

Ljubljana, Selenburgova 3

**Jugoslovanska
zavarovalna banka**

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

„SLAVIJA“ v Ljubljani

Gospodarska ulica 12.

Telefon št. 2176-2276

Tinček in Tonček spet v Afriki

222.

Mornar Koki v nevarnosti.

Je kapitan Mrhar kmalu zaostal. Njegova lesena noga se p... mogla kosati v vztrajnostnem teku z gibnimi nogami mladih dečkov.

»Kar v to smer tečita!« je zaklical za njima in jima pokazal z roko.

»Povejte že vendar, kdo je prav za prav v nevarnosti?« je zasopihla Tinček.

»Mornar Koki!« je povedal kapitan Mrhar. »To je njegov glas. Nekaj hudega se je moralo zgoditi medtem, ko mene ni bilo.«

Ko sta dečka slišala, da je v nevarnosti njun prijatelj izza prvega obiska v Afriki, sta podvojila svoj tek in dirjala kot veter.

Ko je kapitan Mrhar čez nekaj minut pritekel za dečkoma na kraj, odkoder so se razlegali klici na pomoč, je imel kaj videti: mornar Koki je bil tesno privezan k drevesu, okoli njega pa sta se sukala Tinček in Tonček in ga skušala osvoboditi tesnih vezi.

»Kakšna sreča, da sta se vrnila v Afriko!« je vzkliknil mornar Koki. »Če vaju ne bi bilo, ne vem, kako bi bilo zdaj z mano. Požurita se! Ugrabili so mi kraljico! Takoj moram za njo, da jo rešim.«

Glavno skladišče za Jugoslavijo:
HINKO MAYER I DRUG, parf. oddelek, ZAGREB.

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd.
kupiyejo po najvišjih dnevnih cenah
Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

Tekstilni bazar, Maribor,

Veterinjska 15 priporoča č. g. župnikom bogato zalogo

preprog za cerkve po nizkih cenah

Naznanilo!

Obveščava cenj. občinstvo in bivše goste, da sva kupila gostilno pri

„CEBAV“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

Otvoritev 1. decembra.

Točila bova prvovrstno kapljico in skrbela za najboljša jedila.

Se priporoča za obilen obisk

Franc in Anica Fritz.

Ne samo čaj...

„Naš čaj“

je najboljša domača zeliščna krepljiva pijača.

NAŠ ČAJ dobite v spec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Miklavž

bo našo mladino najbolj razveselil, če ji prinese prelepo povest Kriste Hafnerjeve: **Šimnov Lipe**. Povest je zanimiva, napeta in bogato okrašena s slikami Maksima Gasparija. Vezana knjiga stane samo 14.— din in se dobi v vseh trgovinah, posebej pa še pri založnici knjigarni Iliriji v Kranju.

Ne morete dobiti prikladnejšega daru kot je to prekrasno nalivno pero, ki se s svojimi odlikami loči od drugih. Drži 102% več črnila kot druga navadna nalivna peresa z gumijastim rezervarjem. Njegovo držalo, moderno valovite linije iz nemoljivega permanita zgrajeno ploščica za ploščico menjaje biserno in črno. Ako ga držite proti svetlobi, boste videli vso vsebino črnila v držalu ter že naprej veste, kedar ga je treba napolniti. Parker-jevo precizno izdelano pero je platinirano in se nikdar ne zatika, a piše nenavadno mehko.

Parker-jeva nalivna peresa, ki so znana širom sveta, se dobijo v raznih modelih.

MAXIMA Din 750.— MAJOR Din 600.— SLENDER Din 500.— STANDARD Din 450.— s prikladnim svinčnikom Din 250.— & 350.—

PARKER „QUINK“—Drugi navadni črnil

NOTTER I DRUG, GUNDULICEVA ul. 5, ZAGREB.

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih!

V globoki žalosti sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša dobra soproga, mama in stara mama

Antonija Gorjanc

posestnica in gostilničarka

previdena s tolažili sv. vere. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v torek, 1. decembra ob 3 popoldne na tukajšnje pokopališče.

Primskevo pri Kranju, 29. novembra 1936.

Zalujoči ostali.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

ker so vsi prvovrstno krojaško ročno delo, zaradi česar obdrže svoj eksaktni kraj.

Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg štev. 5

ZLATO

Roman. — Spisal Blaise Cendrars.

Položaj Kalifornije je skrajno nejasen, šlo ji je za biti ali ne biti. Misijonske postaje, ki so jih zgradili jezuitje skoraj po celem ozemlju stare Kalifornije kakor tudi po vseh deželah okraj morja, se niso mogle več upirati splošnemu razkroju, ki mu je ta red podlegel leta 1767 in so prešle v roke franciskanov. Ti so začeli naseljevati tudi novo Kalifornijo, do koder jezuitje niso nikoli prišli.

Očetje so se pomikali po obali navzgor in postopno ustanovili osemnajst naselbin, ki so bile sprva seveda le kolonizacijske postaje, a so se v nekaj letih razvile v važne posesti, obdane z bogatimi vasi. Organizacija je bila povsod po istem načinu.

San Luis Rey, najvažnejša izmed teh naselbin, je imela več poslopij, postavljenih v kvadratu. Pročelje vsake hiše je merilo 450 čevljev dolžine. Cerkev je zamejila celo stranico, stanovanjska hiša, farma z gospodarskimi poslopiji, skladišča in delavnice pa so zavzeli ostale tri stranice. Znotraj je stalo s sihomorami in sadnim drevjem posajeno dvorišče z mogočnim vodnjakom na sredi. Bolnišnica je bila odmaknjena v najoddaljenejšem kotu, upravo sta vodila dva menihi, drugi pa so se vadili šola, nadzorovali v delavnicah, pazili na skladišča in oskrbovali potnike.

V delavnicah so delala indijanska dekleta pod nadzorstvom indijanskih matron. Učila so se tkati blago iz volne, platna ali bombaževine in so šele po poroki zapustile misijonišče. Darovitejši izmed mladine pa so se učili igrati na glasbila in peti, medtem ko se drugi bavili z rokodelstvom ali pa s poljedelstvom.

Indijanci so bili razdeljeni v brigade pod vodstvom svojih poglavarjev. Ob štirih zjutraj je pozvonilo k Marijinemu čaščenju. Službe božje se je moral sleherni udeležiti. Po obilnem zajutru so odšli na polje. Od enajstih do dveh popoldne so imeli kosilo na prostem in odmor. Ob sončnem zahodu so spet opravili skupno pobožnost, pri kateri so morali biti zbrani vsi, celo bolniki. Potem so povečerjali. Še pozno v noč so peli in plesali. Hranili so se z govejim mesom ali pa jaretno, z močnatimi jedmi in sočijem; za pijačo jim je rabila le voda. Možeje so se oblačili v dolge platnene srajce, v hlače iz bombaževine in se ogrinjali s plaščem iz volne. Ženske so prejemale vsako leto dve srajci, krilo in plašč. Alkalde in vsi drugi domači poglavarji so se nosili po španško. Ko so poprodali in naložili pridelke, v prvi vrsti kože, lojceve in žito, so patr razdelili med Indijance knjige, obleke, tobak, rožne vence in poceni orokraske. Preostali skupiček so uporabili za olepšavo cerkve in za nakup slik, kipov in dragocenih glasbil. Četrtno dohodkov od žetve pa so spravili med rezerve.

Vsako leto so bile obsejane niive obsejane, neje. Pod vodstvom in po navodilih menihov, so Indijanci gradili mostove, ceste, kanale in mline; tudi so se izkazali v najrazličnejših obratih: v kovaški, ključavničarski, sedlarski, barbarski, v šivanju, mizarstvu, lončarstvu in opekarstvu.

Počasi so zrastle okrog matičnega doma še druga poslopja: manjše farme in plantaže. Iztrebljena zemljišča so dobili posebno zaslužni Indijanci. Leta 1824 je na misijonišču San Antonio živel 1400 Indijancev, ki so vsi skupaj imeli 12.000 glav živine, 2000 konj in 1400 koštrunov. Kapucini so bili brez posesti, ker so napravili zaobljubo uboštva, bili so prav za prav le oskrbniki in zaščitniki Indijancev. Potem pa se je oglasila republika Mehika. Leta 1832 so proglasili cerkvene naselbine za državo

last. Prebivalcem so obljubili pokojnino, ki pa je niso nikoli izplačali. Prav čedna tatvina! Generali in politični tirančki so se polastili najbogatejših posestev, izropali so Indijance in jih mučili in pogladi bedne in gole v divjino. Tako je dežela hitro obubožala. Že leta 1938 je bilo samo še 4000 dninarjev, medtem ko je svoj čas delalo v misijonih 30.650 Indijancev. Število goveje živine se je znižalo od 420.000 glav na 28.220, konj od 62.500 na 3.800, koštrunov od 321.000 na 31.600. Tedaj je vlada tvegala obupen poizkus, da bi dvignila v deželi prejšnjo blaginjo. Indijancem je podarila zemljo, državljanske pravice in jih pritegnila v članstvo svobodne ljudovlade. Toda prepozno. Zla niso mogli več odpraviti. Misijonišča so se spremenila v žganjarne. Zdačji pa je prišel v deželo Luter in posegel v te razmere.

V.

Na svojem prvem izletu na konju je prijezdil Luter v dolino reke Sacramento. Neverjetno plodovita tla in bujno rastlinstvo je vplivalo na njegovo izbiro. Na svojem povratku je izvedel, da je doplula prva kanakerska ladja. Prišlo je 150 mož, ki so se nastanili na neznanem kraju Yerbe Buena, v zalivu San Franciska. Spremljalo jih je 19 belcev, samih veselih, žilavih in podjetnih fantov, ki so jih bili najeli družabniki na Honolulu. Suter si jih je ogledal. Bili so do zob oboroženi. Takoj nato je Suter odpotoval v Monte Rey, in sicer po poti, noč in dan sedeč na konju.

Janez Avgust Suter se je predstavil guvernerju Alvaradu in mu povedal, da se namerava naseliti v tej deželi. Njegovi Kanaki bodo obdelovali zemljo. Njegova mala, oborožena vojska pa bo pazila, da ne bodo v deželo vdirala divja plemena s severa. Pripomnil je tudi, da namerava spet združiti nekdanje indijanske misijone, porazdeliti jim zemljo in jih navdušiti,

da bodo pod njegovim vodstvom poprijeli za delo. »Sicer pa so mi sporočili, je dejal, »da pridejo še druge ladje iz Honolulu, kjer sem ustanovil veliko družbo.«

»Prav kmalu dospajo še nove skupine Kanakov, kakor tudi več belih četnikov, oddelek, ki sem jih najel. Dajte mi oblast in v kratkem privedem v deželo spet blaginjo.«

»In kje se nameravate naseliti?« ga je vprašal guverner.

»V dolini Sacramento ob izlivu reke De los Americanos.«

»Kako hoste imenovali svoj ranch?«

»Nova Helvetia!«

»Zakaj?«

»Ker sem Švicar in republikanec!«

»Prav. Storitve kakor nameravate. Dovohm vam koncesijo za deset let.«

Suter in njegova četa se pomikajo po dolini Sacramento. Na čelu korakajo trije nekdanji kitolovci, ki so še v mornariških čolnah. Za njim gre 150 Kanakov; vsi so v enakih kratkih črtastih srajcih, ki jim segajo do kolena. Sami so si napravili čušaške, po strani klobučke iz tulipanovih listov. Potem pa se pomikajo: 50 voz z živili, žitom in strelivom, 50 konj, 75 mul, 5 bikov, 200 krav in 5 čred ovac. Zadačji jim sledi straža s puškami in v usnjenih klobukih, ki segajo preko ušes.

Šest tednov pozneje nudi pokrajina strahovito prizorišče. Tu je divjal požar, ki je sprva dneve in dneve plapolal pod nizkim griznim dimom praproti in grmicevja, da je potem nenadoma vzkipei v strmo, ogromno bakljo. Vse povsod se vidi samo zoglelene šore, spaljeno lubje in razcefrane veje. Še stoje stoletna drevesa, toda razklana in ožgana. Zdačji pa na delo.